"JEG HAR LIGESOM GJORT DET PERMANENT, AT JEG GERNE VIL LEVE"

En kvalitativ undersøgelse af semikolontatoveringers betydning for mennesker med selvmordstanker

Tina Pedersen

Kristine Toftegaard Frandsen

Kandidatspeciale

Sociologi, 10. Semester 2022

Aalborg Universitet

Vejleder: Michael Hviid Jacobsen

Juni 2022

Antal anslag: 191.730

Forord

Nærværende speciale er udarbejdet på kandidatuddannelsen i Sociologi på Aalborg Universitet og omhandler, hvordan semikolontatoveringer kan skabe mening i hverdagen for mennesker, der har eller har haft selvmordstanker.

Først skal der lyde et stort tak til de medvirkende informanter, der med åbenhed og ærlighed har delt deres historie med os. Uden jeres deltagelse og perspektiver ville specialet ikke have været muligt. Tak for jeres tid og for jeres bidrag. Det har været enormt lærerigt for os at tale med jer.

Derudover skal der lyde et stort tak til vores vejleder Michael Hviid Jacobsen for at have været engageret i specialet, for at være tilgængelig under hele processen og for at have bidraget med konstruktiv støtte og vejledning gennem hele specialeprocessen.

Tina Pedersen & Kristine Toftegaard Frandsen
Aalborg Universitet, juni 2022

Abstract

The aim of this master thesis is to investigate how a semicolon tattoo can contribute to sense-making in everyday life for people who have or have had suicidal thoughts. To elucidate the sense-making, the thesis explores if the semicolon tattoo becomes a part of a personal narrative and if it represents a specific turning point in life, and additionally which feelings the semicolon tattoo is associated with. In order to investigate this a scoping review with focus on mental health and tattoos was conducted resulting in 343 relevant studies whereby 31 of them were included in the review. The literature included in the review arranges around three themes "personal tattoo narratives", "trauma, loss and grief" and "tattoos and therapy".

Research design and method

The research design is inspired by the adaptive approach, and combines induction and deduction in the research process. This study utilizes sequential qualitative mixed-method design to examine how semicolon tattoos can contribute to sense-making in everyday life. The empirical data is conducted from two focus groups, and eight semi-structured interviews including narrative elements with individuals who have a semicolon tattoo due to the fact that they have or have had suicidal thoughts. On the basis of the sequential design the empirical findings from the focus groups contribute to the development of the interview guide in the following interviews.

Theory

The theoretical framework is based on Derek Layder's adaptive approach, and orienting concepts. The thesis mostly derives its orienting concepts from symbolic interactionist theory related to orienting concepts: *personal narratives* and *emotions*. In order to unfold the orienting concept of personal narratives the thesis draws on Anselm Strauss' perspective on *turning points*, Norman K. Denzin's *epiphanies,* and Arthur W. Frank's perspective on *illness narratives*. The orienting concept of emotions draws upon Joseph A. Kotarba's existentialist approach related to meaning and meaninglessness, and Randall Collins' theory of interaction ritual chains and emotional energy.

Findings

Based on the analysis it is concluded that the semicolon tattoo contributes to sense-making in everyday life because the semicolon tattoo becomes a permanent marker for memories, whereby the informants can revisit the past and thereby maintain the decision of moving on from the past. Moreover it is concluded that by accepting the past the informants are able to continue their self development. Furthermore the analysis shows that the semicolon tattoo contributes to sense-making since it is a constant reminder of choosing to live. The analysis also shows that the permanence of the semicolon tattoo contributes to sense-making since the informants constantly have an emotional charger available. The findings also identifies three different designs and location strategies related to reflections of the design and location of the semicolon tattoo, which is meaningful for the informants since they are able to either show or mask their tattoo. Additionally, it is concluded that the semicolon tattoo becomes a part of the informants personal narratives, however it is not a central part of the personal narratives since the narratives switch after the social context which is enabled by the different strategies for the design and location of the semicolon tattoo.

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1 ..... **1**
Indledning **2**
Problemfelt **3**
Tatoveringens udvikling 3
Tatoveringer som kollektive symboler 4
Forbrug, selvfortælling og tatoveringer 5
Mental health tattoos 7
Forskningsoversigt **9**
Litteratursøgning 9
Gennemgang af eksisterende forskning 9
Problemformulering **15**
Et adaptivt forskningsdesign 16
Kapitel 2 ..... **18**
Det videnskabsteoretiske udgangspunkt **19**
Orienterende begreber **21**
Selvfortælling 22
Følelser 27
Kapitel 3 ..... **31**
Metode **32**
Metodekombination 32
Fokusgruppeinterviews 35
Det semistrukturerede interview med narrative elementer 38
Etiske overvejelser i et sensitivt felt 41
Transskribering og kodning af interviewene 42
Kapitel 4 ..... **44**
Analysestrategi **45**
Præsentation af informanter 46
Del I: Semikolontatoveringen som symbol på vendepunkter **48**
At sætte et kropsligt punktum for fortiden 48
Semikolontatoveringen som en erindringsmarkør 51
At skabe mening med fortiden og lære af den 53
En metaforisk selvfortælling om vendepunktet 54
Delkonklusion 57
Del II: Et meningsskabende tatoveringsdesign **59**
Den skjulte placering og et skjult design 59
Den synlige placering i et skjult design 61
Den synlige placering og det rene design 64
Delkonklusion 67
Del III: Hverdagens energiskabende interaktioner med semikolontatoveringen **68**
Et tatoveret fællesskab 68
Ansigt-til-ansigt interaktion 69

Ansigtsløse interaktioner ... 72
Selvinteraktion gennem kropslig berøring ... 73
Delkonklusion ... 76

Kapitel 5 ... 77
Diskussion: En udvidelse af interaktionsritualet? ... 78
Konklusion ... 80

Litteraturliste ... 83

Specialets bilag ... 92
Bilag 1: Første søgestreng med selvmord som søjle ... 93
Bilag 2: Endelig søgestreng ... 94
Bilag 3: Scoping review flowdiagram ... 96
Bilag 4: Interaktionsritualet ... 97
Bilag 5: Rekrutteringsopslag ... 98
Bilag 6: Interviewguide til fokusgruppeinterviews ... 99
Bilag 7: Samtykkeerklæring ... 102
Bilag 8: Interviewguide til individuelle interviews ... 103
Bilag 9: Mailkorrespondance med Sara – tilføjelse til transskriptionen ... 107
Bilag 10: Opdateret oversigt over orienterende begreber ... 108

Kapitel 1

Problemfelt og eksisterende forskning

Indledning

For omkring 50 år siden var 3-4 % af den danske befolkning tatoveret. Inden for de sidste 10-20 år er udviklingen i tatoveringer eksploderet nationalt og internationalt. Det anslås, at omkring 100 millioner europæere og omkring 600.000 tusind danskere er tatoverede (Serup, Harriet, Linnet, Møhl, Olsen, Westh, 2015, p. 29). I dag ses tatoveringer som en forbrugsvare, der er blevet en del af en ekspanderende designindustri, hvor individer på forskellig vis kan investere i kroppen (Ferreira, 2014, p. 301). Inden for tatoveringsbranchen ses der et nyligt opstået fænomen, hvor individer får lavet *mental health tattoos*. Disse mental health tattoos spænder fra tatoveringer, der symboliserer et liv med ADHD, skizofreni, autisme og depression for blot at nævne et par stykker. En type af mental health tattoo, der har vundet indpas, er tatoveringen af et semikolon. Semikolonet repræsenterer, at man som menneske har haft lyst til at stoppe livet men i stedet har valgt at fortsætte det. Netop fænomenet om semikolontatoveringer som en form for mental health tattoo er omdrejningspunktet for nærværende speciale. Her ønsker vi at dykke ned i, hvilken betydning disse semikolontatoveringer har for individets hverdag og stiller os nysgerrige på den mening, som symbolet tilskrives.

Problemfelt

Følgende problemfelt har til formål at sætte scenen for tatoveringers udvikling og betydning for det sociale, samt at placerer tatoveringer i en senmoderne kontekst før fænomenet om mental health tattoos og semikolontatoveringen præsenteres.

Tatoveringens udvikling

Til trods for tatoveringers udbredelse og popularitet i det senmoderne samfund, er tatoveringer ikke et nyt fænomen, da de igennem mere end 12.000 år er blevet praktiseret i forskellige kulturelle henseende (Serup et al, 2015, p. 12; Klein & Kenedi, 2018, p. 93). Tatoveringer er eksempelvis blevet brugt i gamle stammesamfund til at udtrykke tilhørsforhold til en bestemt stamme. Tatoveringer blev også brugt til at markere skiftet fra barn til voksen og som symbol på, at en person var blevet en del af stammens liv og ansvar (Atkinson, 2003, p. 32; Serup et al., 2015, p. 25).

I vestlige samfund blev tatoveringer indtil 1970'erne ofte associeret med en praksis forbeholdt grupper, såsom sømænd, soldater[1], kriminelle, bandemedlemmer eller prostituerede (Atkinson, 2003, pp. 32-342; McCarty & Popejoy, 2021, p. 461; Oksanen & Turtiainen, 2005, p. 112; Roggenkamp, Nicholls, & Pierre, 2017, pp. 148-149; Serup et al., 2015, pp. 27, 51). Men i dag ses tatoveringer på tværs af socialgrupper. De nyeste tal for andelen af danskere mellem 18-74 år, der har en tatovering, er fra en repræsentativ undersøgelse lavet af YouGov Zaperas Danmarkspanel fra 2009 og 2013. I 2009 havde 12% af alle danskere mellem 18-74 år en tatovering, mens andelen med en tatovering i 2013 steg til 15%. I 2009 havde 11% af kvinder og 12% af mænd en tatovering, mens andelen af tatoverede i 2013 steg til 17% blandt kvinderne og 13% blandt mænd. Ligeledes ses der for alle aldersgrupper, på nær de 60-74-årige, stigninger i andelen med tatoveringer fra år 2009 til 2013 (Serup et al., 2015 pp. 34-35). Tatoveringer ses i dag på tværs af køn, alder, social baggrund, uddannelse og beskæftigelse, hvilket understreger, at der er sket et skifte og en stigning i antal tatoverede fra 1970'erne og frem til i dag (Serup et al., 2015, p. 37). Der findes dog ikke nyere tal på andelen af tatoverede, og der skal derfor tages forbehold for, at andelen af tatoverede i Danmark i dag formodes

[1] Historisk set er soldatertatoveringer ikke nødvendigvis frivillige, fordi SS-soldaterne under 2. verdenskrig blev påbudt, at få tatoveret deres blodtype. Formålet med denne tatovering var, at det var hurtigt at fastslå en såret soldats blodtype, hvormed de hurtigere kunne modtage hjælp. Derudover blev tatoveringer også anvendt under 2. verdenskrig, hvor jøder blev tatoveret med et serienummer for hurtigere identifikation. Dermed har tatoveringer historisk set også været en påtvunget og ufrivillig kollektiv identifikationsmarkør.

at være højere. Til trods for tatoveringers udbredelse var det først i 2018, at der kom en ny lovgivning for tatoveringsbranchen. Fra den 1. juli 2018 blev det fastsat ved lov, at alle tatovører skal registrere sin tatoveringsvirksomhed, og ansatte ved Sikkerhedsstyrelsen samt at alle tatovører skal have et hygiejnekursus. Endvidere fastsatte loven krav om, at tatovører skal opbevare personlige oplysninger og information omkring kundernes tatovering. Netop dette kan være med til at forklare, hvorfor der ikke findes nyere tal på, hvor mange der er tatoveret i Danmark (Tatoveringsloven, 2018).

Tatoveringer som kollektive symboler

Stammetatoveringer er, som tidligere nævnt, en måde, hvorpå tatoveringen bliver et udtryk for, at individer tilhører et særligt fællesskab. Dermed kan tatoveringer både ses som en individuel praksis og som værende indskrevet i en kollektiv praksis. I dag kan rockergruppers tatoveringer af gruppens logo eller fodboldfans tatoveringer af klubbens logo ses som eksempler på moderne stammetatoveringer, hvor den individuelle tatoveringspraksis indskriver individet i et større socialt fællesskab (Serup et al., 2015, p. 12). En af sociologiens tidlige bud på symbolers, og herunder tatoveringens, betydning for det sociale er formuleret af Émile Durkheims i bogen *The Elementary Forms of the Religious Life* (1968 [1912]). Her formulerer Durkheim, på baggrund af sit studie af et australsk stammesamfund, en teori om sociale situationer, opbrusende øjeblikke, og hvordan disse tilsammen kan skabe et følelsesmæssigt engagement i det sociale fællesskab (Laursen, 2009, p. 59). For at opretholde sociale fællesskaber anses ritualer og symboler som vigtige, fordi de er konstituerende for individers sammenhold, sociale identitet, sociale hukommelse, og en følelse af at deltage i noget, der er større end en selv og gruppen tilsammen (Durkheim 1968 [1912], p. 421; Laursen, 2009, p. 63). Her fungerer symbolet som et objekt, følelser kan projekteres til, samtidig med at symbolet i sig selv er med til at skabe det fænomen, det er et udtryk for (Laursen, 2009, p. 67). Dermed kan et symbol eller emblem blive et udtryk for et bestemt fællesskab og de følelser, der knytter sig til fællesskabet (Durkheim, 1968 [1912], p. 231). Durkheim (1968 [1912], p. 232; Laursen, 2009, p. 67) nævner specifikt, at nogle grupper mærker kroppen med en tatovering som et symbol på og for fællesskabet. Dermed bliver det enkelte tatoverede individ et omvandrende emblem for den pågældende gruppe, hvorfor gruppefølelser kan skabes gennem tatoveringer. Med sin pointe omkring symboler forklarer Durkheim derfor, hvordan følelser, der er skabt i en interaktion mellem mennesker, kan overføres til objekter og dermed fastholde følelser. Durkheim forklarer symbolets værdi for det sociale på følgende måde: "Gruppens enhed er kun synlig gennem dens kollektive emblem" (Durkheim, 1968 [1912], p. 231 citeret på

dansk i Laursen, 2009, p. 69). Symboler ses derfor som kollektive emblemer, der i sig selv er medskabende for sociale grupper, og med Durkheims perspektiv kan tatoveringer dermed ses som kollektive symboler, som markerer individers tilhørshold til en bestemt gruppe.

Forbrug, selvfortælling og tatoveringer

Med referencen mellem tatoveringer og Durkheims perspektiv på kollektive symboler vil følgende afsnit kaste et blik på, hvordan tatoveringer i dag også udtrykker en stor grad af individualitet, og hvordan tatoveringers aktualitet nærmest helt naturligt, skriver sig ind i en tid, hvor individers identitet i højere grad end før konstant må opretholdes og revideres gennem forbrug, livsstilsvalg og selvfortællinger (Giddens, 1991, p. 14).

I det senmoderne samfund kan individet ikke længere trække på vaner og traditioner, men må selv i høj grad stå til ansvar for at vælge, hvordan det ønsker at leve, og hvem det ønsker at være. Ifølge Giddens medfører det, at livsstil og livsstilsvalg bliver dominerende. Begrebet livsstil kan ses som et sæt af praksisser, som individet gør brug af, ikke kun fordi det opfylder almindelige behov, men også fordi praksisserne kan materialiseres som udtryk for en bestemt selvfortælling (Giddens, 1991, p. 100; Oksanen & Turtiainen, 2005, p. 112). Det at "vælge" livsstil forudsætter derfor en række materielle valg som eksempelvis tøjvaner, spisevaner og handlemåder. I forlængelse heraf kan tatoveringer ses som et livsstilsvalg, der er differentieret i forskellige stilarter og smag (Oksanen & Turtiainen 2005, p. 112). Tatoveringer kan derfor anskues som en reflekteret og materialiseret livsstils- eller forbrugspraksis, der er konstituerende for individers selvfortælling og selvidentitet. I forlængelse heraf kan nogle tatoveringer opfattes som en "metervare" i et supermarked, altså det faktum at mange får den samme tatovering, mens andre tatoveringer er mindre mainstream (Atkinson, 2003, p. 46-48; Fogh, 2019). Dog kan mainstream tatoveringer stadig have personlig betydning til trods for, at andre bærer samme motiv (Oksanen & Turtiainen, 2005, p. 120). I dag ses der dog en tendens til, at tatoveringer laves med formål om at symbolisere noget personligt (McCarty & Popejoy, 2021, p. 462). I denne forbindelse finder Miljøstyrelsen (2013), at omkring 54% af andelen blandt tatoverede i Danmark får tatoveret noget, som betyder noget personligt for dem. En tatovør beskriver tendensen til, at flere får personlige tatoveringer på følgende måde:

> Det er meget sjældent, jeg bare kan tage et motiv ud fra en bog og tatovere det. Alle tatoveringer er efterhånden personlige og har en særlig grund, hvad enten det er et statement, et personligt symbol eller noget, der minder en om en god historie. (Fogh, 2019)

Citatet viser, at tatoveringer i dag i højere grad bliver personlige meningsfulde symboler, hvor de tidligere var kollektive symbolske identitetsmarkører. Citatet kan også sættes i relation til det, som Giddens (1991, p. 217) betegner som selvets refleksive projekt, som refererer til det forhold, at senmoderne individer i dag har langt større fokus på konstant at skabe og rekonstruere deres selvidentitet på baggrund af hverdagslivets skiftende erfaringer. Dermed kan tatoveringen ses som en måde at fastholde og udvise en bestemt livsstil og selvfortælling. Det er måske netop i forhold til denne pointe, at tatoveringens fremvoksende popularitet kan forklares. Gennem tatoveringer er det muligt at iscenesætte dele af kroppen, og på den måde fortælle hvem man er eller ønsker at være (Oksanen & Turtiainen, 2005, pp. 127-128; Roggenkamp et al., 2017; Serup et al., 2015, p. 151, 34). Tatoveringer kan derfor ses som et symbol, der forbinder selvet og samfundet, fordi individer har mulighed for unikt at bearbejde kroppen og kropsoverfladen med særlige personlige udtryk eller med illustrationer, der associeres med noget særligt. Sagt på en anden måde giver tatoveringer mulighed for, at selvets refleksivitet kan forlænges til kroppen (Giddens, 1991, p. 96). Reckwitz (2019, p. 289) fremhæver som udtryk herfor, hvordan kroppen i senmoderniteten gøres til noget, der skal formes, aktiveres og erfares. På den måde kan individet sende bestemte signaler til omverdenen gennem tatoveringer, der bidrager til at tydeliggøre individets selvfortælling. Samtidig kan omverdenens tolkning eller reaktion på tatoveringen også virke tilbage på individets egen opfattelse af tatoveringen, hvilket viser, at der er en vedvarende vekselvirkning mellem individ og samfund, hvor kroppen bliver medierende. I forlængelse heraf bliver huden sommetider omtalt som "et lærred" eller som en "social hud", fordi kropsoverfladen netop kommunikerer. Det senmoderne i tatoveringer kan derfor findes i måden, hvorpå individer konstant har mulighed for at tilføje og skabe en kropslig fortælling. Dette perspektiv gøres dog endnu mere interessant for samtiden, fordi tatoveringens permanens samtidig begrænser muligheden for at revidere selvfortællingerne (Serup et al., 2015, p. 42). I denne forbindelse fremhæver Oksanen & Turtiainen (2005, p. 127), hvordan tatoveringers permanens netop kan være nødvendig for at skabe orden i en tid, der har en omskiftelig karakter. Tatoveringer kan dermed ses som kropslige mærkater, der fastholder individer i en bestemt identitet i en tid, der er foranderlig. Det kan derfor ses som radikalt anderledes og modigt at turde fastsætte en identitet eller en selvfortælling, når præmissen, ifølge Giddens, er, at vi skal være i stand til hele tiden af genskabe og revidere vores

selvidentitet. Dog pointerer Cortez (2014, p. 2), at tatoveringers mening ikke nødvendigvis er statisk. Meningen kan derfor ændre sig på samme måde, som identiteter ændrer sig over tid. Dermed kan denne pointe være medvirkende til, at tatoveringens permanens ikke virker afskrækkende for individer.

Mental health tattoos

De foregående afsnit har belyst, at tatoveringer både kan ses som kollektive identitetsmarkører, der viser tilhørsforhold til en bestemt gruppe, men at tatoveringer også er en måde at udtrykke individualitet på. Således skildres det, hvordan tatoverings anvendelse og betydning har ændret sig i takt med udviklingen fra det traditionelle førmoderne samfund præget af traditioner og kollektivitet til det senmoderne samfund præget af individualitet. Perspektiverne om kollektivitet og individualitet behøver dog ikke at være adskilte, fordi personlige tatoveringer også kan indskrive sig i et større kollektivt betydningsunivers med indbyrdes referencer (Serup et al., 2015, p. 47). Et eksempel herpå kan ses blandt mennesker, der har mentale sundhedsproblemer eller psykiske diagnoser. Her ses der en ny tendens til, at mennesker, der har eller har haft psykiske problemer eller sygdom, får lavet tatoveringer, der referer til deres udfordringer, oplevelser eller tilstand. Denne bølge af tatoveringer kan siges at høre under betegnelsen *mental health tattoos*, der dækker over et bredt spektrum af tatoveringer, der på forskellige vis afspejler det mentale sind, og som har til formål at gøre individet stærkere, eksempelvis som følge af sorg (Davidson, 2017, p. 34), angst og depression (Erdelyi, 2019; Meraki Lane, 2020), selvskade (Erdelyi, 2019) eller et traume (Crompton, Amrami, Tsur, Solomon, 2021). En af de første mental health tattoo, der vandt indpas, er tatoveringen af et semikolon, der opstod i forbindelse med Project Semicolon. Project Semicolon er en non-profit organisation, hvis vision er at aftabuisere og fremme mental sundhed blandt individer, der kæmper med mentale udfordringer (Project Semicolon, 2021). Her lader individer sig tatovere med et semikolon på håndleddet som symbol på, at de har haft en depression, selvmordstanker eller er pårørende til en, der har begået selvmord (Wolfgang & Kwon, 2019, p. 3). Semikolonet markerer derfor, at man som menneske har haft lyst til at stoppe livet, men har valgt at fortsætte: "A semicolon is used when an author could've chosen to end their sentence, but chose not to. The author is you, and the sentence is your life" (Project Semicolon, 2021). Som citatet belyser, skriver semikolontatoveringen sig derfor ind i et større grammatisk betydningsunivers. Dermed kan det at få tatoveret et semikolon symbolisere et tilhørsforhold til en gruppe af mennesker, der ligesom en selv kæmper med de samme mentale udfordringer. Semi-

kolontatoveringens kobling til mental sundhed og aftabuisering slog for alvor igennem efter, at Netflix-serien *13 Reasons Why* udkom i 2017. I serien begår en ung universitetsstuderende selvmord, og flere af skuespillerne i serien fik på baggrund af seriens budskab og handling efterfølgende tatoveret et semikolon i håb om at øge den globale bevågenhed omkring mentale helbredsproblemer (Rowney, 2018). Det anslås, at Project Semicolon har hjulpet over 5,2 millioner mennesker på verdensplan (Carmona, 2020). Tatoveringen indskriver sig internationalt blandet andet ved at anvende hashtagget #projectsemicolon, der bruges på de sociale medier og som er blevet anvendt på 96.300 tusind opslag på Instagram, samt hashtagget #semicolontattoo, der er anvendt på 90.200 tusind opslag på Instagram i juni 2022.

Relevansen af, at der opstår organisationer, som eksempelvis Project Semicolon, med formål om fremme mental sundhed og og forebygge selvmordstanker, kan ses i kølvandet på, at der på verdensplan hvert år begås 800.000 selvmord. I 2019 blev der i Danmark begået omkring 629 selvmord, hvilket svarer til 1,2 % af samtlige dødsfald (Center for Selvmordsforskning, 2021). For selvmordsopgørelser er der dog en del mørketal, da selvmordsforsøg, der ikke har medført indlæggelse på hospital, ikke registreres, og dermed vil andelen af selvmordsforsøg sandsynligvis være højere (Center for Selvmordsforskning, 2021). En rapport fra Psykiatrifonden (2018, pp. 10-13), der undersøger årsagerne til selvmord og selvmordstanker, finder, at 63% af dem, der har forsøgt at begå selvmord, har forsøgt selvmord, fordi de har haft det dårligt psykisk. Derudover finder undersøgelsen, at 40% har forsøgt selvmord, fordi de oplevede livet som hårdt og meningsløst. Ud af de 40% forsøgte 9% selvmord, fordi de blev efterladt af deres partner, 17% forsøgte selvmord, fordi de havde konflikter med deres nærmeste og fordi de havde problemer på arbejdet eller på deres uddannelse, mens 6% forsøgte selvmord, fordi de havde økonomiske problemer. Derudover finder undersøgelsen, at ensomhed og mobning er vigtige faktorer i forhold til, at nogle forsøger selvmord. Henholdsvis 36% og 25% angiver, at de har forsøgt selvmord på grund af ensomhed eller mobning[2]. Endvidere ses det, at 15% af de adspurgte på et eller andet tidspunkt i deres liv har haft selvmordstanker (Psykiatrifonden, 2018, pp. 10-13). En anden risikofaktor for selvmordsforsøg, er selvskade. Landsforeningen mod Spiseforstyrrelser og Selvskade (2021) finder at unge, der selvskader har op til ti gange større risiko for et senere selvmordsforsøg eller selvmord sammenlignet med unge, der ikke er selvskadende. Derudover ses det, at mellem 55-85% af individer, der har selvskadet, har forsøgt selvmord mindst en gang. Det

[2] I Psykiatrifondens undersøgelse har respondenterne kunne vælge mere end en svarmulighed, og derfor summerer procenterne til mere end hundrede.

er derfor særligt interessant at undersøge, hvilken betydning tatoveringer kan have for mennesker, der har eller har haft selvmordstanker.

Forskningsoversigt

Litteratursøgning

Forinden gennemgangen af den udvalgte eksisterende litteratur præsenteres den anvendte søgestrategi kort, for at sikre transparens og synliggøre, hvilke elementer udvælgelsen er sket på baggrund af (Riis, 2012, p. 352). For at belyse, hvilken betydning tatoveringer kan have for individer, der har haft selvmordstanker eller forsøgt selvmord, er der gennemført en systematisk litteratursøgning med *tatoveringer* som første søjle og *selvmord, selvmordsforsøg* og *selvmordstanker* som anden søjle (se bilag 1). Denne søgning resulterede 27 studier, hvoraf ingen af studierne var relevante for specialets fokus. Derfor vil den forskning, der præsenteres i følgende afsnit favne bredere, og dermed rumme flere forskellige perspektiver på tatoveringers meningsskabelse og betydning for mentale helbredsproblemer. Litteratursøgningen er derfor lavet som et scoping review, hvor emnet er bredere, end det er ved en systematisk litteratursøgning (Munn, Peters, Stern, Tufanaru, McArthur & Aromataris, 2018, p. 3). Den endelige litteratursøgning er derfor bygget op omkring to søjler: *tatoveringer* og *mentalt helbred* eller *mening* (se bilag 2). Litteraturen er søgt frem på ProQuest, CINAHL, Sociological Abstracts, APA PsycInfo, PubMed og EbscoHost. Derudover er der søgt på Google Scholar, hvor der ikke blev fundet relevant litteratur, der ikke allerede var identificeret gennem de øvrige databaser. Litteratursøgningen identificerede 343 relevante studier, hvoraf det endelige litteraturreview består af 31 studier. Fremgangsmåden samt eksklusionskriterier kan ses i bilag 3, hvor flowdiagrammet er vist. Det endelige review består derfor af 31 studier, der fordeler sig omkring tre overordnede temaer: "personlige tatoveringsnarrativer", "traumer, tab og sorg" samt "tatoveringer og terapi".

Gennemgang af eksisterende forskning

Overordnet set har litteratursøgningen vist, at der er to forskellige syn på forholdet mellem tatoveringer og mentale helbredsproblemer Den ene del af forskningen anskuer tatoveringer som en risikoadfærd og som noget stigmatiserende (Agar, 2017, p. 6-16; Garcia-Merritt, 2014, p. 2). Anden del af forskningen har et mere positivt syn på tatoveringer og mentale helbredsproblemer og anser tatove-

ringer som noget, der kan have en positiv effekt for individer, der har eller har haft mentale helbredsproblemer (Atkinson 2004; DeMello 2000; Strohecker, 2011, p. 7). Fokus for nærværende litteraturgennemgang vil være på den anden del af forskningen. For at forstå denne del af forskningen, er det relevant indledningsvist at fremlægge, hvilke motiver individer har for at lade sig tatovere. Motiverne for at lade sig tatovere undersøges blandt andet af McCarty & Popejoy (2021). Her finder de, at der både er interne og eksterne faktorer og motivationer for at få en tatovering. De interne motivationer henviser til, at individet bruger tatoveringer som en måde at udtrykke sig på. Her udtrykker tatoveringen eksempelvis et personligt statement, et minde om vigtige mennesker eller fungerer som markør for en svær tid. De eksterne motivationer henviser til, at nogle lader sig tatovere for at føle sig unikke, hvor andre får tatoveringer for at føle sig forbundet til andre mennesker eller grupper (McCarty & Popejoy, 2021, p. 461). McCarty & Popejoys pointer om de interne motivationer afspejler overordnet de tre tematikker, som vi gennem litteratursøgningen har identificeret og som i det følgende vil præsenteres.

Personlige tatoveringsnarrativer

Flere studier finder, at tatoveringer kan fungere som en form for non-verbal kommunikation, der binder kroppen, selvidentiteten og samfundet sammen (Benasso & Stagi, 2021, p. 816; Cortez, 2014, p. 2; Kosut, 2000, p. 79). Cortez (2014, p, 1) understreger, at tatoveringer er en unik måde at udtrykke ens selv, hvorigennem der kan kommunikeres information om ens personlige identitet, historie, værdier og kultur. I forlængelse heraf pointeres det, at tatoveringer minder individer om, hvem de var, hvem de er, og hvem de gerne vil være i fremtiden (Cortez, 2014, p. 1; Johnson, 2006, p. 58; Strohecker, 2011, p. 8). Derudover kan tatoveringer spille en central rolle i individers selvkonstruktion og refleksivitet (Ferreira, 2014, p. 327; Gentry & Alderman, 2007, p. 195; Littell, 2003; Kosut, 2000, p. 96). Endvidere kan tatoveringer fungere som en form for biografisk dokumentation, hvor tatoveringen fysisk markerer et vendepunkt i livet, hvor et kapitel lukkes og et nyt åbnes. Dermed kan tatoveringer fungerer som referencepunkter for bestemte livsbegivenheder, hvor tatoveringen muliggør at skabe en fortælling om begivenheden (Alcina, 2009, p. 64; Crompton et al. 2021, p. 1242; Ferreira, 2014, p. 327; Kosut, 2000, p. 94; Oksanen & Turtiainen, 2005, p. 112; Sanders, 1991; p. 155; Goulding, Follett, Saren, MacLaren, 2004, p. 280; Wohlrab, Stahl, Kappeler 2007, p. 90). I forlængelse hertil kan tatoveringer bruges til at plotte individers livshistorie. Her ses den tatoverede krop som et kort, der kan bruges til at skabe et bestemt narrativ. Dermed kan dramatiske livsændringer kropsliggøres i tatoveringer, der kan bidrage til at hjælpe individer med at skabe orden i en kaotisk

tid (Agar, 2017, p. 2; Oksanen & Turtiainen, 2005, p. 111; Sarnecki, 2001, p. 40). Konkret finder Oksanen & Turtiainen (2005, pp. 113-126) at en af deres informanter giver udtryk for, at tatoveringen gør, at hun ikke længere skærer i sig selv, hvor en anden informant udtrykker, at tatoveringen hjalp ham igennem en depression. Derudover udtrykker flere, at tatoveringer skaber en form for "magisk skjold" omkring dem, der gør, at de kan se fremad i livet (Oksanen & Turtiainen, 2021, p. 123). I forlængelse heraf konkluderer DeMello (2000, p. 166), at tatoveringer netop kan fungere som en motivation for at vende ens liv rundt. Endvidere finder flere studier, at tatoveringen bliver et symbol på, at man som menneske er vokset og har udviklet sig, og dermed er kommet igennem en svær periode af ens liv (DeMello, 2000, p. 166; Hughes, 2015, p. 39; McCarty & Popejoy, 2021, p. 468). Tatoveringer kan derfor indeholde meget information omkring individers livshistorie og dermed være vigtige for at forstå individers identitet og selvfortælling.

Traume, tab og sorg

Flere kvalitative studier finder, at tatoveringer kan være en måde at cope med forskellige traumer (Agar, 2017, p. 2; Crompton et al., 2021, p. 1232; Gentry & Alderman, 2007, p. 185; Hewitt, 1997, p. 89; Painter, 2017, p. 132; Sarnecki, 2001, p. 40). Her kan tatoveringen skabe anerkendelse fra andre i forhold til det traume, man har været igennem (Gentry & Alderman, 2007, p. 185; Hewitt, 1997, p. 89). Tatoveringen kan derfor fungere som en måde at vise mentale ar, skabe intime forbindelser og genoprette kontrol. Dermed bliver tatoveringen en måde at inkorporere fysiske og psykiske traumer, hvorigennem der kan opnås kontrol, personlig genvindelse og empowerment (Atkinson, 2002, pp. 228-229; Crompton et al., 2021, 1252; Sarnecki 2001, p. 37; Painter, 2017, p. 119). Tatoveringen kan dermed også fungere som en måde, hvorpå personlig lidelse transformeres til offentlig coping, hvor tatoveringen legitimeres som en måde at fortælle et bestemt narrativ om et traume på. Derfor kan tatoveringen være en måde, hvorpå individet søger at kommunikere og fortælle en bestemt livshistorie, hvorfor der ses en sammenhæng mellem tatoveringer og bestemte narrativer (Crompton et al., 2021, p. 1252; Gentry & Alderman, 2007, p. 187, 195-196; Sarnecki, 2001, p. 41). Derudover finder flere studier en sammenhæng mellem smerten ved at få lavet tatoveringer og helingen af traumer (Hewitt, 1997, p. 89; Hughes, 2013, p. 13; Karacaoglan, 2012, pp. 20-21). Her finder forskning, at helingsperioden kan være en refleksiv proces, hvor selve smerten fra tatoveringen og helingsprocessen gør, at andre traumer heler sammen med tatoveringen (Hughes, 2013, p. 13). Karacaoglan (2012, pp. 20-21) peger i den forbindelse på, at der kan være en gevinst at hente ved at lide gennem smerten,

og at smerten ved tatoveringer kan være tilfredsstillende. Endvidere finder Hewitt (1997, p. 89), at tatoveringer kan ses som en genvindelse af en traumatisk hændelse, hvor smerten ved tatoveringen bliver en måde at mærke kroppen og opnå selvskade. Synlige tatoveringer fører ofte til spørgsmål om oplevelsen af smerten ved at blive tatoveret, og på den måde kan den tatoverede indirekte tale om smerten ved det underliggende traume. Hewitt (1997, p. 89) fremhæver derfor, hvordan individet, i stedet for at skamme sig over et traume, kan vise ens smerte udadtil gennem tatoveringer, og dermed opnå anerkendelse og bearbejde traumatiske hændelser. Tatoveringen kan også fungere som en påmindelse om, at der er sket noget i ens liv, som man ikke ønsker skal ske igen, og at den person, man var, ikke er en person, man ønsker at være igen. Derfor kan tatoveringen også fungere som et minde om en smerte og et tab og som et symbol på en personlig udvikling (Alcina, 2009, p. 64; Hughes, 2015, p. 41; Sarnecki, 2001, p. 40). Tatoveringers funktion i forhold til tab ses også ved, at der eksisterer en del forskning omkring tatoveringer som en eksplicit måde at håndtere sorg (Buckle & Corbin, 2021; Davidson, 2017; Gentry & Alderman, 2007, p. 187; Buss & Hodges, 2017, p. 20). Forskning viser, at tatoveringer kan være med til at give mening til sorg, symbolisere en vigtig relation og skabe kontrol på et tidspunkt, der er præget af kaos (Buckle & Corbin, 2021, p, 1). På den måde bliver tatoveringen en synlig og kropsliggjort respons på et tab, som der søges mening i. Sorgen bliver derfor gennem tatoveringen synlig for andre, hvilket kan åbne op for individets sorgproces (Buckle & Corbin, 2021, p. 4-7; Hughes, 2015, p. 45). Netop synligheden af sorgen gennem tatoveringer understreger også, at tatoveringen kan være medvirkende til at åbne op for dialog omkring sorg og at afstigmatisere sorg som tabu (Atkinson, 2004, p. 137; Davidson, 2017, pp. 35-38; Karacaoglan, 2012, p. 25; McCarty & Popejoy, 2021, p. 470, Ord, 2009, p. 206). Derudover kan individet gennem en sorg- eller mindetatovering søge at opretholde et bånd og ære den afdøde (Alcina, 2009, pp. 67-70; Davidson, 2017, pp. 35-37), at skabe mening efter et tab (Davidson, 2017, p. 35-38; Ord, 2009, p. 206), visuelt og permanent markere en ændring i identiteten og i ens personlige fortælling efter et tab (Buss & Hodges, 2017, p. 20; Davidson, 2017, pp. 35-38). Det understreges dermed, at tatoveringer kan spille en central rolle i relation til individers mentale tilstand efter traumer, tab og sorg, og dermed have en vigtig funktion for individer i forhold til at overkomme dette.

Tatoveringer og terapi

En del af den inkluderede litteratur undersøger motivationerne for at få en tatovering og herunder, hvordan tatoveringer kan have en funktion i en terapeutisk proces (Agar, 2017, p. 21; Alter-Muri, 2020; Atkinson, 2004, p. 134; Boucher, 2003; Cortez, 2014; Hughes, 2015; Sarnecki, 2001, pp. 40-

41). Tatoveringerne konceptualiseres hertil som en praksis, der kan facilitere en følelsesmæssig heling gennem visuelle fortællinger og eksterne billeder, og flere studier fremhæver funktionen af tatoveringer som et terapeutisk redskab både for psykiatere og terapeuter, men også for det enkelte individ (Alter-Muri, 2020, p. 139; Cortez, 2014, pp. 144-145). McCarty og Popejoy (2021, p. 473) fremhæver, hvordan tatoveringer kan være en vigtig kilde for information for psykiatere og terapeuter at kunne aflæse, fordi tatoveringer er en kreativ måde for individer at eksternalisere, hvem de er, og hvad de har gennemlevet. Dermed kan eksternaliseringen af en personlig historie gøre, at en klient er mere tilpas, sådan at der kan åbnes op omkring de følelser, der er forbundet med den personlige tatovering. Med reference til det fortællende potentiale, som blev præsenteret i første tematik, kan tatoveringsnarrativer derfor åbne op for kommunikation og fortælling, hvilket gør, at tatoveringer kan være et vigtigt redskab i en terapeutisk proces (McCarty & Popejoy, 2021, p. 473; Shekhar, 2018). I relation hertil fremhæver Atkinson (2004, p. 137), hvordan tatoveringer og tatoveringspraksisser kan ses som en form for følelsesarbejde, fordi individet gennem et kropsligt arbejde har mulighed for at kontrollere, konfrontere og håndterer problematiske følelser. I denne forbindelse fortæller en række af de deltagende tatoverede, hvordan de bruger tatoveringen som et middel til at håndtere sorg, idet en "offentliggørelse" af de følelser, man kæmper med, i sig selv har en rehabiliterende funktion (Atkinson, 2004, p. 137). Det understreges gennemgående for flere kvalitative studier, hvordan tatoveringer kan ses som en kanal eller et talerør for de følelser, der kan være svære at tage hul på (Agar, 2017; Alter-Muri, 2020; Atkinson, 2004, p. 134; Boucher, 2003; Cortez, 2014; Hughes, 2015; Sarnecki, 2001, pp. 40-41). Ligeledes fremhæver Alter-Muri (2020, p. 140), hvordan klienters tatoveringer kan gøre det nemmere for terapeuten at engagere sig i klientens personlige fortællinger tidligere i et terapeutisk forløb. Tatoveringen kan således ses som en unik mulighed for at danne mere intime terapeutiske relationer samtidig med, at den også kan ses som et redskab, hvor individet eller klienten har mulighed for at udtrykke sig selv, og dele hvem de er i rådgivningsrummet. I et kvantitativt studie af universitetsstuderendes motivationer for at få en tatovering identificeres der en sammenhæng tatoveringer, selvidentitet, empowerment og healing, der alle er funktioner, som overlapper med de redskaber, som tages i brug i en terapeutisk proces. Hele 97% af de tatoverede studerende rapporterer om, at deres tatovering har en symbolsk betydning, mens 58% rapporterer, at deres tatovering også har en personlig historie, eksempelvis forbundet med mangel på kærlighed, dårligt selvværd, en påmindelse af opnåede mål, eller at man har overvundet særlige udfordringer (Alter-Muri, 2020, p. 143). Omkring halvdelen af de studerende angav, at de var enige eller meget enige i at deres tatovering fik dem til at føle sig bedre. Endvidere rapporterede 72% af de studerende, hvordan de betragter

deres tatoveringer som styrkende, mens omkring halvdelen af de studerende beskriver deres tatovering som helbredende (Alter-Muri, 2020, p. 144). Hele 90% af de studerende angiver, at de er åbne for at tale om deres tatoveringer med andre (Alter-Muri, 2020, p. 143). Disse resultater understøtter således de andre kvalitative fund, der belyser relevansen af at undersøge tatoveringers funktion som led i en terapeutisk praksis. Wohlrab, Stahl og Kappeler (2007, p. 90) understreger i denne forbindelse, hvordan det helende potentiale i tatoveringer ligger i måden, hvorpå tatoveringer kan ses som en måde at genvinde kroppen på. Netop dette perspektiv fremhæves også for individer, der har overlevet et traume (Agar K, 2017, p. 17). DeMello (2000, p. 166) pointerer endvidere, hvordan tatoveringer er en måde, hvorpå individet har mulighed for at hele, fysisk, psykisk og spirituelt, mens Sarnecki (2001, p. 41) fremhæver, hvordan tatoveringer kan ses som et personligt ritual for recovery.

Opsummering

Opsummerende afspejler den eksisterende litteratur, at tatoveringers betydning for individer i overvejende grad er undersøgt kvalitativt. Derudover finder forskningen, at tatoveringer kan have en funktion i forhold til at skabe et narrativ omkring bestemte oplevelser, følelser eller vendepunkter. En central og væsentlig pointe er, hvordan det fortællende potentiale i tatoveringer både fremhæves i relation til sorghåndtering, blandt traumeoverlevere og for individer, der kæmper med forskellige mentale helbredsproblemer. Her viser forskningen, at tatoveringen kan facilitere en dialog omkring svære emner, følelser eller oplevelser og dermed bidrage til aftabuisering eller fungere som et terapeutisk redskab. En anden central pointe er, at forskningen viser, hvordan tatoveringen kan bidrage til at minde individer om, hvem de var, hvem de er, og hvem de gerne vil være, og dermed at tatoveringer kan fungere som en central del af individers identitetsdannelse, selvfortælling og personlige udvikling. I relation hertil belyser forskningen, at selvom tatoveringer er permanente, kan betydningen af tatoveringer godt ændres over tid i takt med individers skiftende erfaringer i hverdagslivet. En tredje pointe, som fremhæves på tværs af de tre temaer, er vigtigheden at se tatoveringer i et mere positivt lys, fordi tatoveringen kan være med til at skabe mening, opnå kontrol og empowerment i en kaotisk tid.

Den præsenterede forskning belyser betydningen, den narrative funktion, meningsskabelsen og symbolismen i tatoveringer for individer, der kæmper med nogle af de samme udfordringer relateret til eksempelvis sorg, traumeoverlevere eller depression, men forskningen belyser ikke, hvilken betydning det samme tatoveringsmotiv kan have i relation til disse udfordringer. Vi mener derfor, at det

kan være et interessant videnshul i den eksisterende litteratur at undersøge, hvad der er på spil for individer, der deler det samme tatoveringsmotiv som symbol for en gruppe af mennesker, der kæmper med lignende mentale helbredsproblemer. I relation hertil undrer det os, at betydningen af semikolonet i tatoveringslitteraturen ikke er blevet undersøgt nærmere, idet Project Semicolon er en voksende bevægelse indenfor fænomenet om mental health tattoo (jf. afsnittet "Mental health tattoos"), der forsøger at fremme mental sundhed og forebygge selvmord. I McCarty & Popejoys (2021, p. 468) undersøgelse fremhæves en informant, der overvejer at få tatoveret et semikolon, grundet selvmordstanker og som symbol på de ting, hun er kommet igennem. Ligeledes finder Painters (2017, p. 121) undersøgelse, at en informant får tatoveret et semikolon som symbol på, at alt nok skal blive godt igen efter, at hendes veninde forsøgte at begå selvmord. Endvidere fremhæves semikolontatoveringen i Davidsons (2017) studie, hvor to informanter har fået tatoveret et semikolon for at nedbryde stigma omkring mentale problemer efter, at deres barn har begået selvmord. Den udvalgte litteratur indikerer således, at nogle søger et bestemt symbol, som eksempelvis semikolonet, på baggrund af den betydning, som semikolonet repræsenterer. Dog udfoldes semikolonets betydning og mening ikke nærmere i disse studier. Vi finder det derfor interessant kvalitativt at belyse, hvilken mening semikolontatoveringer tilskrives for individer, der har eller tidligere har haft selvmordstanker. Vi ønsker derfor med dette speciale at lægge os i sporet af den forskning, der anser tatoveringer som noget potentielt positivt for individers mentale helbred.

Problemformulering

På baggrund af ovenstående problemfelt og eksisterende forskning arbejdes der med følgende problemformulering:

Hvordan kan semikolontatoveringen være med til at skabe mening i hverdagslivet for individer, der har eller tidligere har haft selvmordstanker?

Med følgende problemformulering ønsker nærværende speciale derfor at undersøge meningen af ét bestemt tatoveringsmotivs betydning for en særlig gruppe af mennesker, der har eller tidligere har haft, tanker om selvmord. Til trods for at semikolontatoveringer henvender sig til flere forskellige grupper af mennesker (jf. afsnittet "Mental health tattoos") vil vi afgrænse os fra at undersøge betydning af semikolontatoveringer for dem, der har mistet en til selvmord. Det er endvidere væsentligt at

slå fast, hvordan vi med dette speciale ikke er optaget af fænomenet om *selvmordstanker* i sig selv, men derimod er optaget af den mening semikolontatoveringen, som symbol, tilskrives i hverdagslivet for individer, der har eller har haft selvmordstanker. For at belyse dette arbejder vi med to underspørgsmål til problemformuleringen, der udfolder forståelsen af semikolontatoveringers mening og betydning i hverdagen:

1. *På hvilken måde bliver semikolontatoveringen en del af individers fortælling om sig selv, og symboliserer semikolonet et bestemt vendepunkt i individers selvfortælling?*

2. *Hvilke følelser associeres med semikolontatoveringer?*

Første underspørgsmål søger at belyse, om semikolontatoveringen er med til at understøtte og fastholde dele af individets selvfortælling, og om tatoveringen symboliserer et bestemt vendepunkt i selvfortællingen for at få en forståelse for den mening, som tatoveringen kan have for individet og dets hverdagsliv. Her er der særligt fokus på de vendepunkter, der knytter sig til selvfortællingen, og om tatoveringen repræsenterer et bestemt vendepunkt i fortællingen. Selvfortællinger bliver derfor et centralt fokus for nærværende speciale ud fra en forståelse om, at tatoveringer kan rumme bestemte tatoveringsnarrativer, der kan bidrage til at skabe stabilitet og mening i individers liv. Andet underspørgsmål stiller sig i forlængelse heraf nysgerrig på, hvilke følelser der knyttes til og frembringes af semikolontatoveringen for at opnå forståelse for den følelsesmæssige mening, tatoveringen tilskrives og har for hverdagslivet. Specialets problemformulering og underspørgsmål søges besvaret ved hjælp af en adaptiv tilgang, der præsenteres i det følgende.

Et adaptivt forskningsdesign

Specialets forskningsdesign henter inspiration fra Derek Layders adaptive tilgang, fordi vi ønsker at arbejde vekselvirkende mellem induktion og deduktion og mellem teori og empiri. Layders adaptive tilgang har et kritisk realistisk udgangspunkt og søger at gøre op med dualismetænkningen omkring aktør/struktur, objekt/subjekt samt induktion/deduktion (Jacobsen, 2007, pp. 251-253). Dermed rummer den adaptive tilgang forbindelser mellem aktører, mening og livsverdener på den ene side og aktiviteter, kultur, magt og sociale relationer på den anden side (Jacobsen, 2007, pp. 262-266). I den adaptive tilgang ses kombinationen af det induktive og deduktive ved, at forholdet mellem empiri og

teori er vekselvirkende (Layder, 1998, pp. 134-140). Den eksisterende teori bidrager således til at forme en undersøgelse og foreslå mønstre i empirien, samtidig med at teorierne løbende udfordres og modificeres i samspil med empirien (Layder, 1998, pp. 26-27). Formålet med den adaptive tilgang er således ikke blot at være teoritestende eller teorigenerende men også at være teoriudviklende (Layder, 1998, p. 117). I henhold til dette anser Layder teorier som fejlbarlige, hvilket betyder, at teorier ikke er universelle og for altid gældende, men derimod er tentative og vil adaptere sig til den virkelighed, der undersøges (Jacobsen, 2007, pp. 261-262). I forlængelse heraf erkender vi i tråd med den adaptive tilgang, at vi ikke kan tilgå verden uden forudgående teoretiske antagelser. Det væsentlige i den adaptiv tilgang og for nærværende speciale er, at disse ikke må tilsløre blikket for nye fund, der udfordrer, modsiger eller supplerer de forudgående antagelser (Jacobsen, 2007, p. 262). For at undgå dette foreslår Layder (2013, p. 134) brugen af *orienterende begreber*. Orienterende begreber er begreber, der har en vis forklaringskraft til at vejlede og strukturere en forskningsproces (Layder, 2013, p. 134). De orienterende begreber kan give en indledende forklaring på ens empiri og fremhæve centrale temaer i empirien. De orienterende begreber gør det derfor muligt indledningsvist at udvælge relevante teoretiske forklaringsperspektiver (Jacobsen, 2007, p. 267). Vi finder Layders tanker i den adaptive tilgang om orienterende begreber anvendelige, da den lader os guide forskningsprocessen, uden at disse virker determinerende. Med inspiration herfra har vi udvalgt *selvfortælling* og *følelser* som de to orienterende begreber, der løbende vil guide specialets forskningsproces rent metodisk og analytisk. De to orienterende begreber er udvalgt med afsæt i de tematikker, vi har fundet centrale i litteraturgennemgangen. På baggrund heraf finder vi, at det selvfortællende potentiale, der ligger i semikolontatoveringen, og de følelser, der knyttes til tatoveringer, har vist sig at være forklaringsdytige i forbindelse med at forstå tatoveringers betydning for individer, og hvordan de kan have en positiv virkning eksempelvis i de processer, der knytter sig til at håndtere et traume, tab, sorg og eller som terapeutisk redskab. I den adaptive tilgang understøttes de orienterende begreber af en række satellitbegreber, der bevæger sig omkring de orienterende begreber og udbygger forståelsen heraf (Layder, 2013, pp. 148-149). Specialets orienterende begreber og satellitbegreber vil præsenteres i kapitel 2. I specialet ønsker vi at anlægge en mere fleksibel forståelse af den adaptiv tilgang, da vi ikke abonnerer på Layders begrebsniveauer i forhold til orienterende begreber og kritisk realistiske udgangspunkt. Dette kan lade sig gøre, da Layder påpeger, at formålet med den adaptive tilgang ikke har været at fremlægge den som kritisk realistisk og ej heller at fremlægge en rigid og stringent tilgang, men derimod en mere fleksibel og åben tilgang (Jacobsen & Petersen, 2022).

Kapitel 2

Orienterende begreber i en symbolsk interaktionistisk forståelsesramme

Det videnskabsteoretiske udgangspunkt

Det videnskabsteoretiske udgangspunkt for dette speciale hviler på pragmatismen, der udgør en vigtig trædesten for Herbert Blumers symbolsk interaktionistiske perspektiv, og dermed spiller begge en central rolle for specialet i forhold til at forstå menneskelig interaktion og symbolers betydning.

Pragmatisme er en filosofisk tilgang udviklet af Charles Sanders Pierce, William James og John Dewey og senere af Georg Herbert Mead (Gimmler, 2014, p. 76). Pragmatismens grundidéer er sidenhen blevet videreudviklet af Blumer i hans symbolske interaktionisme (Levin & Trost, 2014, p. 109-110; Prus & Puddephatt, 2009, p. 86-89). I specialet anlægger vi et pragmatisk og et symbolsk interaktionistisk syn på den sociale virkelighed, fordi problemformuleringen søger at belyse menneskers meningsskabelse og symbolers betydning. Fælles for pragmatismen og Blumers symbolske interaktionisme er, at mennesker vil handle ud fra den mening eller betydning, de tilskriver ting og symboler, samt at erkendelsen heraf må tage sit afsæt i den virkning, som de har i praksis (Blumer, 1969, p. 2; Dennis, Philburn & Smith, 2013, pp. 8-11; Waskul, 2009, p. 119). I pragmatismen benævnes dette som *instrumentel rationalitet,* der refererer til, at individer vælger de bedste midler til at opnå et bestemt mål (Langergaard, Rasmussen & Sørensen, 2006, p. 109). Interaktionen ses her både som noget, der foregår mellem individer men også som individers egen tænkning via perspektivtagning. Perspektivtegningen kaldes i Meads terminologi for den *generaliserede anden* og sker, når individer reflekterer over et problem og har en indre samtale med sig selv, hvor det trækker på andres holdninger og perspektiver, fortidige hændelse og livserfaringer (Dennis, Philburn & Smith, 2013, pp. 24-25). Det er gennem symboler, at individer interagerer, og det er også i interaktionen, at symboler tilskrives mening, som kan ændres, udbygges eller opretholdes (Blumer, 1969 p. 2; Dennis, Philburn & Smith, 2013, p. 15). Symboler ses som meningsfulde og kollektivt delte tegn, der har en given betydning for de individer, der indgår i en given situation (Jacobsen & Kristiansen, 2013, p. 146; Levin & Trost, 2014, p. 118). Når symboler er *signifikante*, betyder de omtrent det samme for individer i en interaktion. Modsat kan symboler være *tilfældige* eller *objekter*, hvis de blot er et symbol for et individs interaktion med sig selv, uden at andre tillægger symbolet præcis samme mening (Jacobsen & Kristiansen, 2013, p. 144; Levin & Trost, 2014, p. 118-119). Yderligere kan symboler have en *afhængig mening,* hvis symbolet er koblet til en bestemt hændelse og en *uafhængig mening*, hvis symbolet ikke er koblet til en bestemt hændelse (Levin & Trost, 2014, p. 120). Slutteligt kan symboler også kan have en *følelsesmæssig mening*, hvor den følelsesmæssige mening er personlig og stammer fra sociale erfaringer (Levin & Trost, 2014, p. 121). For at forstå symbolers mening og individers

handlinger anskues virkeligheden som allerede formgivet, når vi møder den. Dog er virkeligheden ikke formgivet endegyldigt, da strukturer opretholdes gennem individers handlinger (Dennis, Philburn & Smith, 2013, pp. 20-21; Langergaard, Rasmussen & Sørensen, 2006, p. 110). Virkeligheden er således altid i bevægelse, hvorfor teorier aldrig må anses som universelt gældende (Levin & Trost, 2014, p. 112). I henhold til teoriers funktion præsenterer Blumer (1954, pp. 7-8) *sensibiliserende begreber*, der har til formål at give forskeren en synsretning, uden at teorierne fungerer som fastlagte definitioner (Levin & Trost, 2014, p. 131). Hertil mener vi, at der er stærke ligheder mellem Layders orienterende begreber og Blumers (1954, p. 7) sensibiliserende begreber. Både de orienterende begreber og de sensibiliserende begreber har til formål at guide forskeren og bringe teorier så tæt på den empiriske virkelighed, at antagelserne om virkeligheden kan testes, modificeres og beriges af empirien. Dermed fremhæver både Layder og Blumer, at teoretiske begreber kan være vigtige for at guide forskeren, uden at begreberne bliver for determinerende for forskningsprocessen. Det er således vigtigt både i en interaktionistisk forskningsproces og med den adaptive tilgang at besidde evnen til at lade sig overraske empirisk. At stræbe efter en åben tilgang, der giver plads til det uventede, er dog ikke det samme som at møde forskningsfeltet uden at have en orienterende teoretisk forforståelse (Staunæs & Søndergaard, 2005, pp. 40-41).

Med et pragmatisk og symbolsk interaktionistisk afsæt for nærværende speciale erkender vi således, at tatoveringer må ses som symboler, hvorigennem individer interagerer og skaber mening. Semikolontatoveringer anskues derfor som symboler, hvorigennem mening kan fortolkes fra og gøre sig gældende. Vi ser derfor semikolontatoveringer som symboler, der både kan være signifikante og tilfældige, have en afhængig eller uafhængig mening og være koblet med en bestemt følelsesmæssig mening. Således erkender vi, hvordan semikolontatoveringer kan være med til at skabe mening i hverdagslivet for individer på forskellig vis, at mening kan skifte, og at forskellige meninger er lige virkelige, fordi individer handler efter dem. Derfor søger vi i specialet ikke efter kausale forklaringer på, hvordan semikolontatoveringer skaber mening i hverdagslivet men søger i stedet at afdække, hvilke meninger semikolontatoveringer tilskrives i hverdagslivet.

Orienterende begreber

I følgende afsnit præsenteres specialets orienterende begreber samt de dertilhørende satellitbegreber, der bidrager til teoretisering og herunder forklaring og forståelsen af de orienterende begreber (Layder, 2013, p. 149). Første del gennemgår, hvordan vi forstår selvfortælling ud fra vores videnskabsteoretiske grundlag, og herefter udfoldes begrebet i satellitbegreber med afsæt i forskellige teoretiske perspektiver, der enten udspringer af eller trækker på elementer af symbolsk interaktionisme. Anden del gennemgår på samme vis forståelsen af følelser ud fra vores videnskabsteoretiske afsæt, hvorefter begrebet udfoldes i satellitbegreber. Nedenstående tabel giver et overblik over de orienterende begreber og de tilhørende satellitbegreber:

Tabel 1: Liste over specialets orienterende begreber og satellitbegreber.

Orienterende begreb	**Satellitbegreb**	**Undersatellitter**
Selvfortælling	Vendepunkter	Pludselige vendepunkter
		Planlagte vendepunkter
		Store epifanier
		Kumulative epifanier
		Mindre epifanier
		Genoplevet
	Sygdomsnarrativer	Quest-narrativ
		- Erindring
		- Manifest
		- Automytologi
		Restitutionsnarrativ
		Kaos-narrativ
Følelser	Mening	Kontrol
		Fravær af smerte
	Meningsløshed	Smerte
	Emotionel energi	Handlekraft
		Selvtillid
		Entusiasme
		Initiativ

Det orienterende begreb om selvfortælling udmunder sig i to overordnede satellitbegreber: *vendepunkter* og *sygdomsnarrativer,* hvor det orienterende begreb om følelser udfolder sig i tre overordnede satellitbegreber: *mening, meningsløshed* og *emotionel energi.* Vi har yderligere valgt at arbejde med det, vi kalder for "undersatelitter" til satellitbegreberne, som har til formål yderligere at teoretisere og udbygge forståelsen af de orienterende begreber. De orienterende begreber og satellitbegreberne giver os derfor en indledende forståelse for, hvilke teoretiske forklaringsperspektiver der kan

være relevante for at belyse problemformuleringen. Det betyder imidlertid også, at de orienterende begreber og satellitbegreberne kan erstattes eller modificeres senere i specialet, omend andre perspektiver eller begreber viser sig at være relevante (Layder, 2013, p. 150). Det er væsentligt at fremhæve, hvordan vi arbejder med en forståelse om, at de orienterende begreber og de tilhørende satellitbegreberne ikke må ses som isolerede fra hinanden, da selvfortællinger kan give indblik i, hvilke følelser der associeres med semikolontatoveringer. Derfor ser vi begreberne som overlappende, og som nogle der i samspil kan være med til at belyse, hvordan en semikolontatovering kan give mening i hverdagslivet.

Selvfortælling

Det orienterende begreb om selvfortælling forstås i nærværende speciale som individers fortælling om sig selv. I relation til det videnskabsteoretiske udgangspunkt ser vi selvet som en proces, der løbende opretholdes, udvikles og påvirkes i interaktionen (Waskul, 2009, p. 128). Selvet og selvidentiteten vil derfor aldrig være fastlåst til bestemte egenskaber og karakteristika, men må i stedet anses som noget, der konstant skabes, omskabes og revideres gennem individets interaktioner, livshistorier og fortælling herom (Gimmler, 2014, p. 90). Netop fordi selvet er processuelt, vil fortællingen om selvet derfor også anskues som et processuelt fænomen, der er under udvikling gennem hele livet. Fortællinger om selvet får derfor liv og eksistens i interaktionen, hvor den løbende vil skabes og omskabes. Vi anser derfor også individers selvfortællinger som processuelle fænomener, der trækker på fortidens erfaringer og hændelser, men som skabes, opretholdes og revideres i nuet. Selvfortælling bliver derfor et centralt begreb for nærværende speciale, fordi tatoveringer kan rumme bestemte meningsskabende narrativer, som vi igennem selvfortællinger kan få indsigt i og dermed opnå viden om, hvilken mening semikolontatoveringer tilskrives og har for hverdagslivet.

De følgende afsnit vil udfolde forståelsen af det orienterende begreb om selvfortælling i de tilhørende satellitbegreber ud fra Anselm L. Strauss begreb om *turning points* (vendepunkter), Norman K. Denzins begreb om *epifanier* og Arthur W. Franks *sygdomsnarrativer*.

Vendepunkter

I bogen *Mirrors and Masks: The Search for Identity* beskriver Strauss (1959, p. 89-91) den proces, hvorigennem identiteten transformeres i voksne individers liv. I det voksne liv vil der ske transformationer, der nødvendiggør nye evalueringer af sig selv, af andre mennesker, af begivenheder og af handlinger. Transformationen af opfattelsen gør, at individet ikke længere vil kunne se tilbage på oplevelser på samme måde, som før transformationen: "...there is no going back. One can look back, but he can evaluate only from his new status" (Strauss, 1959, p. 94). Dermed vil oplevelser og hændelser blive husket og evalueret i overensstemmelse med den nye forståelse af hændelsen (Strauss, 1959, p. 91). Ifølge Strauss (1959, p. 94) kan vendepunkter både forekomme som *planlagte* og ofte institutionaliseret og som *pludselige* og ikke-planlagte. Planlagte vendepunkter er vendepunkter, individet ved vil ske i fremtiden. Pludselige hændelser og vendepunkter kan ses som kritiske, hvilket medfører, at individet erkender: "I am not the same as I was, as I used to be" (Strauss, 1959, p. 95). Pludselige vendepunkter medfører, at individet søger et nyt selv sådan, at de nye erfaringer kan inkorporeres meningsfuldt i identiteten. Et vendepunkt kan defineres som en hændelse, hvor graden af forandring går op for individet. Når dette sker, vil det ofte nødvendiggøre en tilpasning til den nye situation. Vendepunkter medfører ofte følelser af enten overraskelse, chok, ærgrelse, angst, spænding eller mystificering, men også en nysgerrighed på hvad det nye selv er (Strauss, 1959, p. 93). Dermed evaluerer og reviderer individet tidligere hændelser i lyset af de nye erfaringer. Når vendepunktet bliver anerkendt, kan hændelsen plottes i livsforløbet og anerkendes som en transformation af selvet og selvopfattelsen (Strauss, 1959, p. 96).

Epifanier

En yderligere forståelse af vendepunkter, som inddrages i specialet, er Norman K. Denzins begreb om *epifani*. Epifanier kan defineres som: "Those interactional moments that leave marks on people's lives have the potential of creating transformational experiences for the person. They are epiphanies" (Denzin, 2009, p. 406). Dermed må epifanier forstås som åbenbaringer, der opstår som produkt af hændelser eller kritiske drejninger, som livet kan tage, og som efterfølgende vil efterlade *positive* eller *negative* aftryk hos individet (Denzin, 2009, p. 406). Med epifani-begrebet åbnes der derfor op for, at individet på baggrund af særlige opbrud i livet kan være nødt til at skabe en ny retning i dets selvfortælling ud fra den livssituation, som det befinder sig i. Denzin understreger, på samme måde som Strauss, at epifanier ofte tolkes af individet selv og af andre som vendepunkter, hvilket gør, at

individet ikke kan vende tilbage til tilstanden, før epifanien indtraf (Denzin, 2009, p. 406). Dermed spiller fortiden den rolle, at individet vil reflektere over fortiden ud fra dets nye livsposition.

Denzin opererer med fire idealtypiske epifanier: *major epiphanies* (store epifanier), *cumulative epiphanies* (kumulative epifanier), *minor epiphanies* (mindre epifanier) og *relived* (genoplevede) (Denzin, 2009, p. 408). De store epifanier beskrives som de begivenheder, der berører alle aspekter af livet, og som gør, at livet aldrig bliver det samme igen (Denzin, 2009, p. 408). Kumulative epifanier repræsenterer afbrydelser eller reaktioner på hændelser, der har stået på længe. Det er dermed en serie af hændelser, der over tid akkumuleres i en epifani (Denzin, 2009, p. 408). De mindre epifanier kommer til udtryk, når problemer og spændinger kommer til overfladen i en given relation eller situation. Når de mindre epifanier gentages, kan de blive til kumulative eller store epifanier (Denzin, 2009, p. 408). Slutteligt er genoplevede epifanier de hændelser i individets liv, som har mærket individet på det tidspunkt, hvor hændelsen indtraf. Dog forstås meningen med hændelsen først retrospektivt, når hændelsen genopleves (Denzin, 2009, p. 408). Selvom epifanier er idealtyper, skabes de ikke altid uafhængigt af hinanden, da epifanityperne kan bygge ovenpå hinanden eller efterfølges af hinanden (Denzin, 2009, p. 408).

Sygdomsnarrativer

Arthur W. Frank har i bogen *The Wounded Storyteller: Body, Illness and Ethics* udviklet tre narrativer, som senmoderne sygdomsfortællinger kan tage. Senmoderne sygdomsnarrativer er defineret som: "an experience, a reflection on body, self, and the destination that life's map leads" (Frank, 1995, p. 7). I forlængelse heraf anser Frank kroppen som vigtig i fortællingen og udviklingen af selvet (Frank, 1995, p. 40). Sygdomsnarrativerne er både personlige og sociale. Det personlige ved sygdomsnarrativer ses ved, at individet giver kroppen en stemme, således at kroppen kan genfinde sig selv med den nye fortælling. Det sociale ved sygdomsnarrativer ses ved, at narrativerne fortælles til andre, og at narrativerne er formet af den kultur, de fortælles i (Frank, 1995, pp. 2-3). I relation hertil anses massemedier og internettet som væsentlige influenter i forhold til, hvordan narrativer fortælles samt hvilke narrativer, der er tilgængelige i et samfund på et givent tidspunkt (Frank, 1995, p. xii). Frank understreger også, at individer lærer meget af at fortælle deres narrativer om sygdom til andre og af andres reaktioner på fortællingerne: "They learn by hearing themselves tell their stories, absorbing others' reactions, and experiencing their stories being shared... the stories that ill people tell come out of their bodies" (Frank, 1995, p. 1). Dermed kan det at dele ens fortælling med andre være

med til at skabe mening til fortællingen. Frank (1995, p. xiv) har udviklet tre typer af narrativer, der kan anvendes af den syge og af lytterne til at strukturere og fortolke narrativet. De tre former for narrativer skal ikke ses som adskilte, da et narrativ ofte vil afløses af et andet narrativ i en kontinuerlig proces. Dermed kan narrativerne skifte karakter, hvormed narrativer i højere grad kan ses som øjebliksbilleder af individers identitet (Frank, 1995, p. 76). I det følgende gennemgås Franks tre typer af narrativer: *restitutionsnarrativet*, *kaos-narrativet* og *quest-narrativet*.

Restitutionsnarrativet er det medicinsk anerkendte narrativ og dermed det mest institutionaliserede, fordi dette narrativ stemmer overens med de sociale forventninger, samfundet har til mennesker, når de er syge (Frank, 1995, p. 78). I forlængelse heraf er plottet i dette narrativ: "Yesterday I was healthy, today I'm sick, but tomorrow I'll be healthy again" (Frank, 1995, p. 78). Restitutionsnarrativet er dermed karakteriseret ved, at patienten overvinder sygdom og smerter, og dermed restituerer helt. Narrativer af denne form vil derfor have en slutning, hvor fortælleren vender tilbage til tilstanden, før sygdommen indtraf, og dermed kan fortsætte sit oprindelige narrativ (Frank, 1995, p. 90).

Den diametrale modsætning til restitutionsnarrativet er kaos-narrativet. Kaos-narrativet er et anti-narrativ, fordi den syge ikke formår at få skabt en meningsfuld fortælling om sygdommen: "The teller of chaos stories is, preeminently, the wounded storyteller, but those who are truly living the chaos cannot tell in words. To turn the chaos into a verbal story is to have some reflective grasp of it" (Frank, 1995, p. 98). Oplevelsen af smerte forstås som lidelse, der netop er opstået på baggrund af fraværet af mening og håb om bedring. Plottet i et kaos-narrativ er, at individet ikke forestiller sig, at livet bliver bedre (Frank, 1995, p. 97).

Quest-narrativet står både i modsætning til kaos-narrativet og restitutionsnarrativet. I quest-narrativet oplever individet ikke håbløshed og fravær af mening, men finder tværtimod en dybere mening med lidelsen, hvormed lidelsen ses som en rejse mod en dybere selvindsigt. Derudover vender individet ikke tilbage til sit oprindelige narrativ og sin raske tilstand før lidelsen, som i restitutionsnarrativet (Frank, 1995, pp. 115-136). I quest-narrativet kan lidelsen stadig være til stede, men fordi individet har fået skabt en meningsfuld fortælling om sygdommen, vil den være til at holde ud (Frank, 1995, p. 116). I quest-narrativet er plottet fortællingen om sygdom, som noget, der har medført en transformation, hvor transformationen gennem sygdommen er det, der giver mening til fortællingen (Frank, 1995, p. 116). Her omhandler transformationen ofte, at sygdommen har givet en særlig indsigt, som

individet føler sig forpligtet til at videregive til andre (Frank, 1995, pp. 117-118). Quest-narrativet inddeles i tre undertyper: *erindring*, *manifest* og *automytologi* (Frank, 1995, p. 119). Quest-narrativer, der fortælles som erindringer, skildrer individets inkorporering af lidelsen, uden at individet hævder at have opnået en ny selvindsigt på grund af lidelsen (Frank, 1995, pp: 119-120. Manifest fortællinger viser derimod, hvordan individet har lært en sandhed om lidelsen og ønsker at bruge denne indsigt til at skabe social forandring (Frank, 1995, pp: 120-121). Automytologiske fortællinger afspejler, at fortælleren ikke kun har overlevet sygdommen, men derimod oplever at være blevet genfødt (Frank, 1995, pp. 122-123). Fælles for alle tre undertyper af quest-narrativet er, at individet aktivt skaber mening i sit liv og søger at inspirere andre ved at fortælle om sygdomsrejsen (Frank, 1995, pp. 115, 131).

Opsamling

Følgende afsnit giver en kort opsummering på, hvordan de orienterende begreber og satellitbegreber anvendes til at belyse problemformuleringen. Strauss' begreb om vendepunkter vil i specialet bruges til at forstå, hvordan individer evaluerer og reviderer tidligere hændelser set i lyset af nye erfaringer, og hvordan disse evalueringer kan være medvirkende til at skabe mening. Denzins epifanityper vil anvendes til at belyse, hvordan epifanier af forskellige karakter fremtræder i individets fortællinger om sig selv, og hvordan disse kan have en betydning for den mening, som semikolontatoveringen tilskrives i hverdagslivet. Selvom Frank fokuserer på sygdom, definerer han "the wounded storyteller" som: "... anyone who has suffered and lived to tell the tale" (Frank, 1995, p. xi). Således mener vi, at individer, der har eller har haft selvmordstanker, også kan betegnes som "wounded storytellers". Derfor vil Franks sygdomsnarrativer bruges til at forstå, hvordan mennesker, der har eller har haft selvmordstanker, kan skabe mening i hverdagen gennem fortælling herom.

I den adaptive tilgang er det centralt at tydeliggøre, hvilke relationer der foreligger mellem de orienterende begreber og satellitbegreberne, men også hvilke relationer der indbyrdes eksisterer mellem satellitbegreberne (Layder, 2013, p. 9). Sammenhængen mellem kernebegrebet om selvfortælling og Franks sygdomsnarrativer som satellitter ses ved, at Franks teoretisering lægger vægt på at se sygdom som noget, der kan medføre, at individer bliver nødt til at skabe en ny fortælling for at genoprette mening i hverdagen. Derfor udgør de forskellige sygdomsnarrativer satellitbegreberne til selvfortælling. Derudover udgør vendepunkter et satellitbegreb til selvfortælling, da både Strauss og Denzin fremhæver, hvordan vendepunkter bliver centrale for skabelsen af individers fortælling om sig selv. Vendepunkterne nuanceres yderligere i en række "undersatelitter", som viser distinktionen mellem

Strauss' perspektiver på forskellige vendepunkter og Denzins teoretisering om epifanier. Sammenhængen mellem satellitterne "narrativer" og "vendepunkter" ses ved, at både Frank, Strauss og Denzin fremhæver, hvordan vendepunkter kan identificeres i individers selvfortællinger. Således anskuer vi, at individers narrativer vil være formet af de centrale hændelser, begivenheder og erfaringer, de har oplevet, og at oplevede vendepunkter derfor bliver centrale for individers selvfortællinger. Selvfortællingen bliver ligeledes central i forhold til forstå vendepunkterne, og hvordan disse fremhæves i narrativet. Den indbyrdes relation mellem de forskellige satellitter om sygdomsnarrativer ses ved, at narrativet kan skifte form, og derfor kan et narrativ erstattes af et andet. På samme vis ses den indbyrdes relation mellem undersatelitterne om epifanier ved, at en type af epifani kan erstattes af en anden. Den indbyrdes relation mellem satellitbegreberne og undersatelitterne til kernebegrebet om selvfortælling ses ved, at forskellige sygdomsnarrativer kan indeholde forskellige vendepunkter, som netop kan identificeres ved at lytte til selvfortællingerne. Det centrale er derfor også, at forskellige typer af vendepunkter kan inkorporeres i narrativet på forskellig vis.

Følelser

I specialet anlægger vi en forståelse af *følelser*, der både trækker på et blik på følelser som *tilstande* og *relationer*. Når følelser ses som tilstande, må de forstås som noget individuelt og kropsligt. I denne forståelse skelnes der mellem primære- og sekundære følelser. Her forstås de primære følelser som biologisk forankrede følelser, der er koblet til et fysiologisk udtryk, hvor de sekundære følelser forstås som nogle, der ikke har samme biologiske forandring, og derfor i højere grad består af sammensatte følelser (Bo & Jacobsen, 2017, p. 19, 29-32; Poder, 2009, p. 331). I forlængelse heraf inspireres vi af skelnen mellem følelser og emotioner. Her ses følelser som rene sansninger, hvor emotioner ses som værende mere intentionelle og nogle, der ikke kan bestemmes ud fra kropslige udtryk (Bo & Jacobsen, 2017, p. 28). Når følelser anskues som relationelle lægges der vægt på det interaktionelle, interpersonelle og relationelle aspekt, hvilket betyder, at følelser skabes i, påvirkes af og har konsekvenser for relationer og interaktioner. Synet på følelser i en relationel tilgang kobles, ligesom synet på selvet, på tanken om perspektivtagning (jf. Mead) (Bo & Jacobsen, 2017, pp. 30-31). I relation til specialets fokus på selvmordstanker opererer vi ligeledes med følelser af eksistentiel karakter relateret til tanker omkring livet og døden. Følelser er derfor et centralt begreb i specialet, fordi vi ønsker at undersøge, hvilke følelser der associeres med semikolontatoveringer og dermed den følelsesmæssige mening, semikolontatoveringer rummer.

De følgende afsnit vil udfolde forståelsen af det orienterende begreb om følelser og de tilhørende satellitbegreber ud fra Joseph A. Kotarbas eksistentielle perspektiv med fokus på følelser af mening og meningsløshed og Randall Collins' emotionelle perspektiv på følelser som tilstande.

Mening og meningsløshed

Med et eksistentialistisk blik er der fokus på, hvordan individer skal leve, skal føle og skal tænke om livet (Kotarba, 2014, p. 261). Eksistentialister interesserer sig både for positive og negative erfaringer, som mennesker oplever i hverdagslivet. Det positive og negative henviser til, at de følelser, mennesker oplever i hverdagslivet, eksempelvis kan være præget af glæde, lykke, mening, smerte, meningsløshed og ulykke. Derfor omtales mennesker som *brute beings*, fordi mennesker er følende, sansende og kropslige væsener (Kotarba, 2009, pp. 145-150). Således anskues selvet også som noget, der altid er i en tilstand af stadig tilbliven (Kotarba, 2014, p. 276). Kortabas (2014, pp. 274-275) perspektiv på følelser i eksistentialismen hviler på et studie af patienter med kroniske smerter. Her vil patienter med kroniske smerte søger forskellige former for helbredelse og forsøge at tilpasse deres hverdagsliv ud fra de kropslige følelser, de erfarer. Derfor lægges der vægt på, at kropslige følelser ikke kan benægtes, da kroppen er livets grundlæggende udgangspunkt for at kunne erfare (Kotarba, 2014, p. 274). Derudover lægges der vægt på, at oplevelsen af meningsløshed kan være smertefuld, hvis et individ oplever en hændelse, som truer eller ødelægger selvets sikkerhed. I en sådan situation vil individet søge efter at rekonstruere selvet og fjerne følelsen af meningsløshed. Det er dermed individets egen opgave at kontrollere smerte, således at smerten bliver meningsfuld (Kotarba, 2014, p. 274-275; Kotarba, 2009, p. 146). I studiet af kroniske smertepatienter lægger Kotarba vægt på, at hvis smerten ikke afspejles i individers udadvendte identitet og sociale interaktion, er det et valg, individet selv har truffet. Hvis et individ derimod vælger at fortælle andre om smerten, vil dette valg være truffet på baggrund af, at andre individers reaktioner anses som værende nyttige. Dermed forhandler det kropslige selv de sociale reaktioners nytte i forhold til egne følelser og sansninger (Kotarba, 2014, pp. 274-275; Kotarba, 2009, p. 146). I forlængelse heraf anskues individer som sociale aktører, der netop forsøger at mestre hverdagslivets udfordringer ved at søge mening fra andre, der kan supplere deres følelser sådan, at de bliver i stand til at håndtere de problemer, de står overfor (Kotarba, 2014, pp. 280-281). Derfor ser Kotarba (2014, p. 264) følelser som en central del af livet, men understreger samtidig, at nogle følelser vil være mere centrale for nogle individers liv, end de er for andres. Her understreges det endvidere at følelser ledsages af kropslig smerte og lidelse, men at disse forekommer i hverdagslivet, formes af hverdagslivet og påvirker hverdagslivet, og derfor bør følelser studeres som et almindeligt træk ved hverdagslivet (Kotarba, 2014, p. 264).

Emotionel energi

Randall Collins' begreb om *emotionel energi* (EE) inddrages som en orienterende forståelse til at belyse, hvordan tatoveringen, som symbol, kan være ladet med bestemte emotioner, og hvordan disse kan have en genopladede funktion for individet. Derfor gennemgås hele Collins' begrebsunivers ikke her, da vi qua den adaptive tilgang kun orienterer os mod begrebet om EE som noget, der opstår gennem *interaktionsritualer*. Collins (2004, p. 7) lægger vægt på, at interaktioner producerer symboler, bevidsthed og identitet, og at det netop er i interaktion, at EE opstår. Det er derfor i ansigt-til-ansigt interaktioner, at bestemte ritualer eller symboler er med til at bekræfte bestemte følelser hos individet (Poder, 2017, p. 205). For Collins (2004, pp. 47-48) er der tale om et interaktionsritual, når individer samles omkring en fælles begivenhed eller handling. Collins' model over interaktionsritualet kan ses i bilag 4. Interaktionsritualet består af fire inputs, der kan forstærke hinanden gensidigt og resultere i fire outputs (Collins, 2004, p. 48). De fire inputs er: 1) Tilstedeværelsen af mindst to personer, hvis kroppe følelsesmæssigt påvirker hinanden indbyrdes. 2) Der sker en afgrænsning til andre, fordi deltagerne fornemmer, hvem der deltager, og hvem der ikke gør, hvilket bidrager til at holde fokus og føle en fælles stemning. 3) Der opstår fælles fokus, fordi deltagerne fokuserer på samme aktivitet. 4) Deltagerne deler en fælles emotionel oplevelse (Collins, 2004, p. 34). De fire inputs kan resultere i fire outputs: 1) Gruppesolidaritet. 2) EE i den enkelte, der opleves som en opladning af handlekraft, selvtillid, entusiasme og initiativ. 3) Der opstår hellige objekter eller symboler, som deltagerne definerer sig selv ved, som kan fremkaldes, når deltagerne ikke er fysisk samlet. 4) Der opstår moralske standarder og værdier, som deltagerne føler sig knyttet til, som de vil forsvare, hvis de krænkes (Collins, 2004, pp. 48-49). Dermed kan Collins' perspektiv betragtes som en videreførelse af Durkheims ritualteori (jf. afsnittet "Tatoveringer som kollektive symboler"), som fremhæver, hvordan individer gennem interaktionspraksisser opnår identitet, fællesskab, symboler og motivation (Poder, 2017, p. 205). EE er, ifølge Collins, ikke en følelsesmæssig "gode", der slipper op, men må i stedet ses som en gode, som individer oplades af i forskelligt omfang (Collins, 2004, p. 148; Poder, 2017, p. 212). Det er derfor væsentligt at fremhæve, hvordan EE kun kan opstå i kraft af gruppens gensidige og fokuseret opmærksomhed under interaktion. Følelser kan fastholdes i symboler, dog holder symbolers EE ikke uendeligt, og derfor er de afhængige af genopladning. En sådan genopladning kan ske, når mennesker samles ansigt-til-ansigt om interaktionsritualerne og genoplever deres betydning (Poder, 2017, p. 207). Jo oftere der fokuseres på samme energi, desto mere tenderer individer til at føle en samhørighed og EE. Det er derfor gennem interaktion med symboler, at individets EE kan forstærkes (Poder, 2017, p. 207). EE må derfor forstås som et handlingsbegreb, der

giver individer mulighed for at handle med initiativ i konkrete og i fremtidige situationer (Collins, 2004, p. 134). Når individet kan karakteriseres som handlekraftig, er det således, fordi det indgår i energiskabende interaktioner, der oplader individet med EE, og fordi det vil orientere sig mod de situationer, hvor der kan opstå mest muligt EE (Collins, 2004, p. 118). Collins tegner således et billede af, hvordan individer kan ses som batterier, der lades op af bestemte interaktioner, som giver dem energi til at handle i nye og fremtidige situationer (Poder, 2017, p. 210).

Opsamling

I specialet anskuer vi individer som meningssøgende væsner, der forsøger at forstå, hvad der sker i deres hverdagsliv. Her forholder vi os åbent overfor, hvilke følelser semikolontatoveringen, som symbol, kan være associeret med samtidig med, at vi har en orienterende forståelse af, hvordan følelser af meningsløshed kan transformeres til en følelse mening og omvendt, når individer interagerer. Her ønsker vi også at trække på forståelsen af, hvordan særlige interaktioner kan oplade individet med emotionel energi, der kan fastholdes i symboler. Her vil den orienterende forståelse af emotionel energi bidrage til at belyse, hvilke følelser individer forbinder med semikolonet som symbol, og om det at interagere med semikolontatoveringen kan være med til at genoplade individer med bestemte følelser.

De indbyrdes relationer mellem de orienterende begreber og satelitbegreber vil her gennemgås. Satelitternes mening og meningsløshed udfolder i nærværende speciale det orienterende begreb om følelser i relation til, at selvmordstanker rummer grundlæggende eksistentialistiske tanker omkring meningen med livet og døden og heraf nogle kropslige følelser af meningsløshed og en meningssøgen. Undersatelitterne til satellitbegreberne om mening og meningsløshed er udvalgt på baggrund af Kortabas eksistentielle perspektiv. Dermed kan meningsløshed være præget af følelser af smerte, hvor følelsen af mening kan relatere sig til følelser af kontrol og fravær af smerte. Undersatelitterne er indbyrdes relateret, fordi vi arbejder med en forståelse af, hvordan følelser vil være i bevægelse, og at meningsløsheden og smerten forbundet hertil kan transformeres til en følelse af mening og omvendt. Følelser og satellitbegrebet om emotionel energi er relateret, fordi emotionel energi kan oplade individer med bestemte følelser. Her udfolder undersatelitterne de følelser, som individet kan oplades af. Koblingen mellem satellitbegreberne og undersatelliterne ses ved, at individer ofte vil søge derhen, hvor de opnår mest mulig emotionel energi, hvilket kan sættes i relation til, at individer selv har ansvaret for at transformere følelser af meningsløshed til følelser af mening.

Kapitel 3

Forskningsdesign og metode

Metode

Følgende kapitel vil præsentere specialets metodiske tilgang med formålet om at tydeliggøre til- og fravalg og refleksioner for at sikre transparens således, at specialets reliabilitet højnes (Riis, 2012, pp. 345, 351). Fordi specialet har til formål at undersøge, hvordan semikolontatoveringer kan være med til at skabe mening i hverdagslivet for individer med selvmordstanker, er der valgt en kvalitativ tilgang, der kan give et dybdegående indblik i de fortællinger, den mening og de følelser, som tatoveringen tilskrives. Det vil løbende fremhæves, hvordan specialets adaptive forskningsdesign og det videnskabsteoretiske udgangspunkt har en betydning for de metodiske valg. I kapitlet vil vi yderligere diskutere de etiske overvejelser, vi har gjort os i relation til det faktum, at vi i undersøgelsen berører et sensitivt emne. Afslutningsvist vil specialets kodnings- og analysestrategi præsenteres.

Metodekombination

Både den adaptive tilgang, pragmatismen og Blumers symbolske interaktionisme lægger vægt på, at det altid er undersøgelsesspørgsmålet, der skal afgøre, hvilke metoder der anvendes (Clark, Foster, Sloan & Bryman, 2021, p. 558; Frederiksen, 2013, p. 28). For at styrke validiteten af undersøgelsen og etablere et grundlag for at udvikle ny viden, har vi gjort brug af metodekombination mellem fokusgruppeinterviews og individuelle interviews (Halkier, 2018, p. 17). Vi finder samspillet mellem disse metoder relevant, da de kan give adgang til forskellige perspektiver på, hvilken mening semikolontatoveringen tilskrives i hverdagslivet. Fokusgruppeinterviewene kan her give et indblik i, hvordan individer i samspil med andre taler om meningen og betydningen af semikolontatoveringen, mens de individuelle interviews tager udgangspunkt i det enkelte individs fortællinger og erfaringer herom.

Med den symbolske interaktionisme anskuer vi mening, som noget der skabes i interaktion, og derfor er det væsentligt at fremhæve, hvordan vi som interviewere ses som medproducenter af den viden, der produceres i interviewene. Det betyder, at både fokusgrupperne og de individuelle interviews vil opfattes som et møde, der vil være formet af at selve interaktionen, både mellem informanterne i fokusgrupperne men også mellem os som interviewere og informanterne i de pågældende interviewsituationer (Järvinen, 2005, pp. 27-29). Det betyder, at vi gennem de to interviewformer ikke udelukkende kan "tappe" subjektive erfaringer og fortællinger men også må se dem som et socialt møde, hvori erfaringer fortolkes og mening skabes. Den viden, som metoderne producerer, vil derfor både

være kontekstafhængig, relationel og foranderlig (Järvinen, 2005, p. 30; Thomsen, Bo & Christensen, 2016, p. 14).

Når der arbejdes metodekombinerende, er det vigtigt at klarlægge, hvordan metoderne er integreret i undersøgelsen (Clark et al., 2021, p. 572; Frederiksen, 2013, p. 18). Ifølge Frederiksen (2013, p. 18) er der seks forskellige integrationsformer, som beskriver forbindelserne mellem undersøgelsens dele, hvoraf vi gør brug af følgende: *design-*, *metode-*, *data-*, *analyse-* og *fortolkningsintegration*. Design- og metodeintegration omhandler de forskellige metoders rolle i relation til besvarelsen af forskningsspørgsmålet, og herunder om der arbejdes med et *parallelt*, *sekventielt* eller *indlejret* design (Frederiksen, 2013, p. 22). I specialet er det sekventielle design valgt, fordi vi ønsker at lade empirien fra fokusgruppeinterviewene inspireres os i udarbejdelsen af interviewguiden til de individuelle interviews. Dette design er yderligere valgt, fordi tatoveringer som fænomen og forskningsområde er nyt for os, og derfor finder vi fokusgruppeinterviews særligt gode at foretage forud for de individuelle interviews. Dette gør vi, fordi de kan give os et indledende og orienterende blik for, hvad der er på spil i feltet, og hvad der kan være særligt vigtigt at spørge ind til i de efterfølgende individuelle interviews (Halkier, 2018, p. 18). I relation til dataintegrationen er empirien fra fokusgrupperne direkte forbundet med empirien fra de individuelle interviews, fordi fokusgruppernes informanter også efterfølgende deltager i et individuelt interview (Frederiksen, 2013, p. 22). Valget om at placere fokusgruppeinterviewene først bygger derfor også på, at interaktionen mellem deltagerne i fokusgruppeinterviewene kan medføre, at deltagerne reviderer deres egen forståelse af og mening med deres semikolontatovering i løbet af interviewet, når de hører andre dele deres perspektiver. Fordi deltagerne i fokusgruppeinterviewene også deltager i de semistrukturerede interviews, har vi vurderet, at de om muligt kunne føle, at vi som interviewere vil bemærke, at deres holdning er skiftet, hvis fokusgruppeinterviewene var til sidst. Empirien, som de to metoder producerer, vil blive præsenteret i en samlet analyse, da vi mener, at samspillet mellem metoderne producerer supplerende perspektiver for besvarelsen af problemformuleringen (Frederiksen, 2013, p. 31).

Rekruttering

Informanterne til fokusgrupperne og de individuelle interviews er rekrutteret ud fra de samme kriterier (se rekrutteringsopslag, bilag 5). I rekrutteringen har vi søgt efter informanter på Facebook ved hjælp af et rekrutteringsopslag. Rekrutteringsopslaget er delt på begge vores private Facebookprofiler

og er derefter blevet delt af andre. Derudover har vi opslået rekrutteringsopslaget på Facebookgruppen: *For os der elsker tatoveringer <3,* der på nuværende tidspunkt har over 28 tusind medlemmer, som udveksler erfaringer og oplevelser og giver gode råd om alt fra tatovører, tatoveringsdesign og cover-ups til håndtering af allergiske reaktioner og søgen efter inspiration til specifikke tatoveringsmotiver, som eksempelvis mental health tattoos. Vi har siden december 2021 været medlemmer af Facebookgruppen, og fordi vi har observeret en stor aktivitet på siden, anså vi den som en relevant platform at rekruttere informanter fra. Vi fik adgang til at opslå vores rekrutteringsopslag af Facebookgruppens administratorer, der derfor kan anses som vores *gatekeeper.* Vi fik ikke meget respons på baggrund af rekrutteringsoplaget i gruppen, hvorfor vi valgte både at kommentere direkte på opslag i gruppen omhandlende mental health tattoos og specifikt at skrive en kommentar med et billede af vores rekrutteringsopslag til enkeltindivider, der på et opslag delte et billede af deres semikolontatovering. Vi er opmærksomme på, at vores relativt direkte rekruttering kan virke anmassende eller medføre et deltagelsespres for den enkelte. I kommentarerne til de forskellige opslag har vi derfor været særligt opmærksomme på retorikken og forsøgt at sikre en frivillig deltagelse, hvor ingen informanter har følt sig nødsaget eller presset til at deltage. Vi har dog ikke fået andre tilkendegivelser, end at informanterne synes, at det var et spændende projekt, og at de var glade for, at vi kontaktede dem.

Som tidligere belyst (jf. kapitel 1) henvender semikolontatoveringen sig til en bred vifte af mennesker, der på forskellig vis har haft selvmord inde på livet. Derfor er det vigtigt, at vores rekrutteringskriterier er med til at indfange de informanter, der kan bidrage til at belyse vores problemformulering (Bo, 2005, p. 71). Dermed har vi med de ovenstående rekrutteringskriterier anvendt en analytisk selektiv rekrutteringsstrategi med det formål at rekruttere informanter, der tilhører den gruppe af mennesker, som har fået semikolontatoveringen, fordi de af forskellige grunde selv har eller har haft selvmordstanker (Bloksgaard & Andersen, 2012, p. 34). Specialets rekrutteringskriterier lød som følgende:

- Du har eller har tidligere haft selvmordstanker
- Du har fået lavet en semikolontatovering i forbindelse med dine selvmordstanker
- Du er over 18 år
- Du har tid og lyst til at deltage i et interview enten sammen med andre, der også har en semikolontatovering og/eller deltage i et enkeltmandsinterview.

For nærværende undersøgelse er der rekrutteret fem informanter til to fokusgruppeinterviews og otte informanter til de semistrukturerede interviews. Fem af specialets informanter er både deltagere i et fokusgruppeinterview og i et semistruktureret interview.

Fokusgruppeinterviews

Formålet med at anvende fokusgruppeinterviews i speciale er at få et indledende blik for, hvordan semikolontatoveringens mening drøftes og italesættes på gruppeniveau. Fokusgrupperne er velegnet til at frembringe et åbent og bredt perspektiv af fænomenet om semikolontatoveringer, som kan være svær at nå frem til alene gennem individuelle interviews (Bloksgaard & Andersen, 2012, pp. 30-32). Styrken ved et fokusgruppeinterview er derfor, at det gennem en fælles fokuseret samtale er muligt at få informanterne til at kommunikere, understøtte og sammenligne forskellige erfaringer og forståelser eller indforståetheder i forhold til, hvordan semikolontatoveringen bliver meningsskabende for hverdagslivet (Bloksgaard & Andersen, 2012, p. 34; Halkier, 2015, pp. 137-138). Dette er centralt, da meninger, synspunkter og praksisser skabes, opretholdes og revideres gennem social interaktion (Bloksgaard & Andersen, 2012, p. 26; Clark et al., 2021, p. 454).

På baggrund af den analytisk selektive rekruttering (jf. ovenstående afsnit) er fokusgrupperne overvejende homogene, fordi deltagerne har relativt ens livssituationer i forhold til tidligere erfaring, som kan være med til at minimere andre forskelle deltagerne imellem. For denne undersøgelse anses det som en styrke, at fokusgrupperne er relativt homogene, da det emne, der er i fokus, kan opleves sensitivt (Bloksgaard & Andersen, 2012, p. 34). I specialet foretages der to fokusgruppeinterviews, ét med tre deltagere og ét med to deltagere. Dette valg er taget, fordi det understreges, hvordan mindre fokusgrupper kan være gode, når deltagerne, som i nærværende undersøgelse, er følelsesmæssigt involveret i det emne, som interviewet drejer sig om. Her kan en mindre gruppe være fordelagtig, fordi den skaber plads til de deltagere, der har meget på hjerte, og til dem der finder det mere komfortabelt at dele ud af personlige tanker og erfaringer i mindre forsamlinger (Halkier, 2018, pp. 37, 40; Bloksgaard & Andersen, 2012, p. 35). Netop fordi emnet for interviewet er sensitivt, og fokusgrupperne vil fungere som en indledende eksplorative dataproduktion, finder vi det fordelagtig at arbejde med en *åben model* for fokusgrupperne, hvor deltagerne så vidt muligt får rum for at dele deres perspektiver, og på den måde selv er med til at guide samtalen (Clark et al. 2021, p. 462; Halkier, 2018, pp. 42-43; Halkier, 2015, p. 142).

Udarbejdelse af interviewguide til fokusgruppeinterview

Formålet med interviewguiden (bilag 6) til de to fokusgruppeinterviews er udelukkende at guide samtalen mellem deltagerne og på den måde understøtte den *åbne* interviewmodel, hvor vi som moderatorer indblandes så lidt som muligt (Halkier, 2015, p. 142). Således er interviewguiden til fokusgrupperne opbygget med få, men åbne og eksplorative spørgsmål, der har til hensigt at facilitere en livlig, spontan og reflekterende samtale deltagerne imellem (Halkier, 2015, p. 146). De orienterende begreberne har her fungeret som et slags "skelet" eller model for interviewguiden, hvorfra vi har udarbejdet temaer og formuleret spørgsmål, der på forskellig vis har til hensigt at få informanterne til at tale om og diskutere, hvilke følelser, hvilken mening og hvilken betydning semikolontatoveringen har i deres hverdag (Bloksgaard & Andersen, 2012, p. 37). Som introduktion til begge fokusgrupper indledes interviewguiden først og fremmest med en præsentation af moderator og hjælpemoderator, temaet for interviewet og af samtykke med henvisning til samtykkeerklæringen (bilag 7). Derudover tydeliggøres det for deltagerne, hvordan alle synspunkter og meninger er lige vigtige, lige såvel som der ikke er nogle rigtige og forkerte svar på vores spørgsmål (Clark et al., 2021, pp. 463-463; Halkier, 2015, pp. 145-146). Introduktionen efterfølges af en deltagerpræsentation, der har til formål at bryde isen mellem deltagerne i gruppen (Bloksgaard & Andersen, 2012, p. 39). Som "åbning" til begge fokusgruppeinterviews har vi valgt at gøre brug af en øvelse, hvor vi beder deltagerne om at skrive de ord eller følelser ned, som de kommer i tanke om, når de kigger på deres semikolontatovering. På den baggrund forsøger vi at åbne op for en større samtale, der kan give et indblik i, hvilken følelsesmæssig mening deltagerne tilskriver deres semikolontatovering, og hvordan de italesætter følelser i interaktionen. Opgaven har yderligere til formål at løsne interviewsituationen op og er udformet ud fra tanken om, at det, at fremme interaktionen om mere personlige og følsomme emner, kan være nemmere at facilitere gennem konkrete øvelser som eksempelvis nedskrivninger af tanker eller følelser gennem ord (Clark et al., 2021, p. 463; Halkier, 2018, p. 62). Åbningsøvelsen suppleres med åbne spørgsmål inden for to temaer: "Tatoveringens betydning" og "Overvejelser om andres reaktioner", der er udviklet med inspiration fra de orienterende begreber og satellitbegreberne. Første tema indeholder spørgsmål omkring tatoveringens betydning i hverdagen, og om betydningen har skiftet, samt hvordan de oplevede at blive tatoveret. Derudover er der spørgsmål omkring valget om at få en semikolontatovering og herunder fortrydelsen. Andet tema rummer spørgsmål omkring andres reaktioner på semikolontatoveringen, om andre ved, hvad tatoveringen står for, og om de fortæller andre om betydningen af et semikolon. De orienterende begreber og satellitbegreberne er derfor blevet anvendt som en guide for, hvad der kunne være væsentligt at spørge ind til, samtidig med, at vi har haft

mulighed for at stille opfølgende spørgsmål. Til hvert spørgsmål i interviewguiden er der endvidere formuleret en række hjælpespørgsmål, der har til formål at holde samtalen i gang og styre interviewet i tilfælde af, at gruppediskussionerne skulle bevæge sig for langt væk fra det tema, der er omdrejningspunktet (Kvale & Brinkmann, 2015, p. 190).

Interviewsituationerne i fokusgrupperne

Fordi det for nogle mennesker kan være angstprovokerende at tale om et følelsesmæssigt emne ansigt-til-ansigt, valgte vi at lade det være op til informanterne, hvordan de ønskede interviewet skulle foregå, fordi valget af lokalitet kan få betydning for villigheden til at deltage (Bloksgaard & Andersen, 2012, p. 36; Clark et al., 2021, pp. 469-470). Begge fokusgruppeinterviews blev efter informanternes ønske foretaget virtuelt. Fokusgrupperne varede henholdsvis 45 og 54 minutter.

I fokusgruppeinterviewene agerede vi på skift moderator og hjælpemoderator, hvilket var fordelagtigt, fordi vi på den måde sikrede os både at have blik for samtalen, interviewguiden og gruppedynamikken (Bloksgaard & Andersen, 2012, p. 36). For det ene af de to fokusgruppeinterviews endte vi med at følge en mere stram model end planlagt, fordi deltagerne i mindre grad interagerede med hinanden, hvorfor vi var nødt til at påvirke interaktionen mere direkte og struktureret for at holde samtalen kørende. I den forbindelse oplevede vi, at kameraet havde en central betydning for interviewsituationerne. I det ene fokusgruppeinterview startede deltagerne uden kamera, men tændte det i løbet af interviewet. Her blev det tydeligt, hvordan interaktionen blev mere levende og direkte deltagerne imellem, efter kameraet blev tændt. Modsat oplevede vi, at nogle af informanterne i det andet fokusgruppeinterview ikke ønskede at tænde sit kamera under interviewet, hvilket prægede interviewsituationen, fordi kilden til data i fokusgrupperne både udgør den verbale og non-verbale interaktion mellem deltagerne. Det kan derfor ses som en svaghed, at vi ikke havde opsat "tændt kamera" som et krav for deltagelse i fokusgrupperne, fordi det slukkede kamera gjorde, at vi mistede blikket for den non-verbal interaktion i det ene af fokusgruppeinterviewene. På den anden side kunne et sådan krav have begrænset rekrutteringen af deltagerne, netop fordi forskningsemnet er sensitivt. Bloksgaard og Andersen (2012, p. 37) fremhæver, hvordan det for fokusgruppeinterviews er centralt at forholde sig til tendenser om konformitet og polarisering. Vi oplevede generelt tendenser til konformitet, fordi deltagerne ofte tilkendegav, at de var enige i, hvad de andre havde sagt. Spørgsmålet er, hvorvidt denne konformitet udtrykker en tendens til, at informanterne har undertrykt synspunkter, eller om det i højere grad skal ses som en interessant indforståethed mellem informanterne. Det kan

yderligere diskuteres, hvorvidt fokusgruppernes homogenitet, og i visse tilfælde den manglende mulighed for non-verbal kommunikation, har en betydning for interviewenes konformitet.

Det semistrukturerede interview med narrative elementer

Formålet med de kvalitative individuelle interviews til forskel fra fokusgruppeinterviewene er at åbne for mere detaljerede og dybdegående personlige erfaringer, oplevelser og fortællinger. Specialet arbejder med en semistruktureret interviewform, der kobles med elementer fra den narrative forskning. Med den semistruktureret interviewform udarbejdes en interviewguide med afsæt i empirien fra fokusgrupperne og specialets orienterende begreber. Interviewguiden giver os mulighed for at styre interviewet i en bestemt retning, hvor der samtidig er plads til at stille uddybende og opfølgende spørgsmål eller forfølge særlige perspektiver i informanternes fortællinger (Kvale & Brinkmann, 2015, p. 185).

De narrative elementer

Fordi vi i specialet har et centralt fokus på fortællinger og vendepunkter for at få et blik for, hvordan semikolontatoveringen kan være med til at skabe mening i hverdagslivet, kobles den semistrukturerede interviewform med elementer fra den narrative metode, herunder den narrative- og den biografiske narrative tilgang (Thomsen, Bo & Christensen, 2016, p. 13). Det narrative interview adskiller sig fra det kvalitative interview ved at have et særligt fokus på meningsskabelse gennem fortællingers indhold og konstruktion (Thomsen, Bo & Christensen, 2016, p. 19). Her ser vi den narrative tilgang som central for at belyse, hvordan meningsskabelse kan opnås ved at plotte fortid, nutid og fremtid gennem fortællinger. Dermed forstås meningsskabelse både retrospektiv, og som noget der muliggør en orientering mod fremtiden (Thomsen, Bo & Christensen, 2016, p. 49). Ved at fremanalysere *plottet* i fortællinger får vi derfor et blik for, hvordan informanterne skaber mening med fokus på, om der er et bestemt plot, der er gennemgående i informanternes selvfortællinger (Thomsen, Bo & Christensen, 2016, p. 46). I specialet vil vi endvidere have fokus på, hvad der fortælles, og hvordan der fortælles med inspiration fra den central sondring i den narrative tilgang mellem fortællingers *substantielle* indhold og fortællingens *konstruktionsmetode*. Her henviser førstnævnte til det, der fortælles, hvor sidstnævnte omhandler, sprogbrug, brug af metaforer, samt hvad der fortælles meget om, og hvad der fortælles lidt om (Thomsen, Bo & Christensen, 2016, p, 19). Med inspiration fra den narrative metode ønsker vi endvidere at trække på den biografiske dimension, hvor vi lader os inspirere af begrebet om

biografisk arbejde, der omhandler, at individet forsøger at revidere dets livsplaner, når livet ryger ud af kurs for at skabe og opretholde en bestemt fortælling om sig selv. Disse revisioner forstås som vendepunkter (Antoft & Thomsen, 2005, p. 159; Thomsen, Bo & Christensen, 2016, p. 19). Vi lader os yderligere inspirere af tilgangens fokus på, at der gennem *små fortællinger* kan opnås viden om mere samfundsmæssige og kulturelle elementer, der kan have betydning for den individuelle meningsskabelse og individers fortællinger altid er kontekstuelle (Thomsen, Bo & Christensen, 2016, pp.14, 21).

Udarbejde af interviewguide til de individuelle interviews

Formuleringen af spørgsmålene i interviewguiden til de individuelle interviews (bilag 8) afspejler kobling mellem den semistrukturerede interviewform, og de elementer vi trækker på fra den narrative metode. Inspirationen fra den narrative metode ses ved, at vi har fokus på at opnå detaljerede beskrivelser ved brug af åbne og indledende spørgsmål (Kvale & Brinkmann, 2015, p. 190). Derudover formuleres spørgsmålene åbne i tråd med den adaptive tilgang, da vi ikke søger at be- eller afkræfte teoretiske antagelser, men derimod søger at være åbne overfor informanternes personlige fortælling om, hvilken betydning semikolontatoveringen har i deres hverdagsliv. Derfor vil interviewguiden ikke nødvendigvis følges stringent, og opfølgende spørgsmål stilles, hvis det findes relevant (Kvale & Brinkmann, 2015, p. 185).

Inden fokusgruppeinterviewene blev afholdt, lavede vi et udkast til en interviewguide til de individuelle interviews, hvor vi udformede en introduktion samt spørgsmål med inspiration fra vores orienterende begreber og satellitbegreber. Introduktionen indeholdt på samme måde som introduktionen til fokusgruppeinterviewene en præsentation af vores rolle, formål med interviewet, og hvad interviewet centrerer sig omkring, information om lydoptagelse samt indhentning af mundtligt samtykke i forlængelse af den fremsendte samtykkeerklæring (bilag 7). De efterfølgende spørgsmål i interviewguiden er udformet ud fra følgende temaer: "Tatoveringstidspunktet", "Betydning i hverdagen", "Identitet", "Følelser" og "Andres reaktioner". Efter gennemførelsen af fokusgruppeinterviewene reviderede vi vores interviewguide og tilføjede spørgsmål, som viste sig relevante ud fra empirien fra fokusgruppeinterviewene. I fokusgruppeinterviewene fik vi viden om, at tatoveringen er et værktøj, som informanterne aktivt bruger i hverdagen. Derfor har vi i interviewguiden til de individuelle interviews gjort mere ud af at spørge ind til, hvordan hverdagen så ud, før de fik tatoveringen, og hvordan hverdagen har ændret sig efterfølgende. Derudover fik vi i fokusgruppeinterviewene yderligere

et blik for, at det permanente ved tatoveringen var væsentligt i forhold til valget om at få lavet tatoveringen. Derfor har vi tilføjet et spørgsmål omkring overvejelserne ved, at tatoveringer er permanente. Vi har desuden fået viden om, at informanterne fra fokusgruppeinterviewene føler sig som en del af et større fællesskab. Således har vi tilføjet et spørgsmål omkring oplevelsen af fællesskab på baggrund af tatoveringen. Endvidere fik vi gennem fokusgruppeinterviewene blik for, at flere oplevede, at de kunne hjælpe andre med at tale om svære ting ved hjælp af tatoveringen, og at flere af informanterne nævnte, at det kunne være tabubelagt at tale om svære ting. Derfor har vi tilføjet et spørgsmål om, hvorvidt de oplever dette som et tabu.

Interviewsituationerne for de individuelle interviews

På samme måde som i fokusgruppeinterviewene lod vi informanterne bestemme, hvorvidt interviewet skulle foregå virtuelt eller fysisk, og derfor er syv af de otte individuelle interviews blevet foretaget virtuelt. De otte individuelle interviews varede mellem 33 og 45 minutter. I de individuelle interviews var vi med inspiration fra den narrative tilgang særligt opmærksomme på at lytte, at undlade at afbryde og at stille opklarende spørgsmål, sådan at informanten så frit som muligt kunne fortsætte sin fortælling. Vi oplevede, at når vi skubbede interviewguiden lidt i baggrunden, frembragte det nye perspektiver. Trods det kom vi stadig omkring interviewguidens tematikker (Kvale & Brinkmann, 2015, p. 190; Tanggaard & Brinkmann, 2015, p. 38). For at højne validiteten stillede vi i interviewsituationen endvidere løbende *fortolkningsspørgsmål* for at sikre, at informanternes meninger og udtalelser forstås rigtig for at undgå en *fortolkningsforskydning* (Kvale & Brinkmann, 2015, p. 191). Ligesom i fokusgrupperne oplevede vi, hvordan kameraet i de virtuelle interview havde stor betydning for interviewsituationen. I de virtuelle interviews med kamera og i interviewet med fysisk fremmøde var det nemmere for os at stille fortolkende spørgsmål og at sætte tavsheden i tale, da vi i højere grad kunne fornemme kropssproget og vurdere, om informanten reflekterede over et spørgsmål. Her var det sværere at undlade at afbryde ved de virtuelle interviews, der foregik uden kamera, da vi ikke på samme måde kunne fornemme, om et spørgsmål havde virket grænseoverskridende, eller om informanten reflekterede. Derudover oplevede vi nogle enkelte gange, at internetforbindelsen gik, og at interaktionen derfor blev mindre flydende. Vi oplevede dog også, at der i de virtuelle interviews forekom en naturlig distance mellem os og informanten, hvilket kan medvirke til, at interviewet ikke fik karakter af at være en terapeutisk samtale.

Etiske overvejelser i et sensitivt felt

I specialet undersøger vi den betydning semikolontatoveringer har for mennesker med selvmordstanker, og derfor arbejder vi i et sensitivt felt. Det sensitive omhandler forholdet mellem os som undersøgere og informanterne. Det sensitive kommer derfor til udtryk på to måder, da informanternes fortællinger kan efterlade ubehagelige eller grænseoverskridende følelsesmæssige indtryk hos os, samtidig med at vores fremtræden og fremgangsmåde i interviewene kan efterlade informanterne med en ubehagelig eller udsat følelse (Jacobsen, Jørgensen & Svendsen-Tune, 2005, p. 236). Eksempelvis medførte informanterne konkrete eksempler på selvskade eller selvmordsforsøg et etisk dilemma, fordi interviewsituationen fordrer, at vi, som undersøgere, er objektive og professionelle samtidig med, at vi er empatiske og lyttende (Jacobsen, Jørgensen, Svendsen-Tune, 2005, p. 235). Her fremhæver Johnson (2001, pp. 115-115), hvordan forskere i det sensitive felt skal være forberedt på at følge informantens fortællinger, men at dette samtidig fordrer et etisk dilemma omkring, hvor langt forskeren skal gå med fortællingen, fordi nogle informanterne også bruger interviewsituationen som en selvrefleksion, hvor samtalen også kan få en terapuetisk karakter. Derfor forsøgte vi at anerkende informanternes oplevelse eller synspunkt med få ord eller ved at lytte og lade dem fortælle, og så efterfølgende at guide samtalen videre. Vi har derfor forsøgt ikke at lægge op til en terapeutisk samtale, hvor informanterne føler sig forført til at dele oplysninger om deres liv, som de ikke har ønsket forud for interviewet (Brinkmann, 2015, p. 465; Jacobsen, Jørgensen & Svendsen-Tune, 2005, p. 240). Vi søgte ligeledes at sikre, at interviewene ikke fik karakter af at være en terapeutisk samtale ved at italesætte interviewguiden, og vi har derfor som introduktion til både fokusgruppeinterviewene og de individuelle interviews tydeliggjort, at vi stiller spørgsmål ud fra en interviewguide, hvor vi er interesseret i informanternes fortællinger (Brinkmann, 2015, p. 476). Forud for interviewet havde vi en forestilling om, at det ville være vanskeligt for informanterne at tale om tiden med selvmordstanker- eller forsøg. I interviewene oplevede vi i stedet, at der eksisterende en kultur mellem informanterne om at dele ud af deres historier om fortiden (Jacobsen, Jørgensen & Svendsen-Tune, 2005, p. 240).

Den anden side af det sensitive omhandler de overvejelser, vi har gjort os for at sikre, at informanterne ikke oplevede vores tilstedeværelse som ubehagelig. For at undgå dette har vi i rekrutteringsopslaget og som introduktion til både fokusgruppeinterviewene og de individuelle interviews eksplicit informeret deltagerne om formålet med specialet og understreget, at deltagerne vil blive anonymiseret.

Derudover har vi fremsendt alle informanter en samtykkeerklæring (bilag 7), hvor vi yderligere oplyser deltagerne om, at deltagelsen er frivillig, at de vil blive anonymiseret, samt at transskriptioner og lydoptagelser slettes efter vores eksamen i juni 2022. Ved at oplyse deltagerne om ovenstående søger vi at sikre, at de er klar over, hvilken betydning deltagelsen har. Vi har ligeledes informeret deltagerne om begrænsninger. Her har vi tydeliggjort, at specialet vil blive læst af eksaminator og censor, og at deres udtalelser kan blive citeret under dæknavn (Brinkmann, 2015, pp. 477-478; Jacobsen, Jørgensen, Svendsen-Tune, 2005, pp. 238-242). Alle informanter har fået mulighed for at overveje, om de ønsker at specialet afleveres fortroligt.

Transskribering og kodning af interviewene

For at sikre transparens gennemgår følgende afsnit specialets transskriberings- og kodningsstrategi i forhold til den indsamlede empiri (Riis, 2012, pp. 348-351). Vi har forud for transskriptionerne af empirien fastlagt nogle retningslinjer for transskriberingen for at sikre konsistens og højne reliabiliteten. Vi har valgt at udelade udråbsord som eksempelvis "øh" samt at udelade latter og pauser. Derudover har vi udeladt starten af en sætning, hvis den startes på ny. Vi har yderligere valgt ikke at transskribere introen til interviewene, da denne er enslydende med formuleringen i de to interviewguides. For at sikre anonymitet har vi enkelte steder i transskriptionerne udeladt personfølsomme beskrivelser eller sløret navne nævnt af informanten (Kvale & Brinkmann, 2015, pp. 238-247). Efter et enkelt af de semistrukturerede interviews ønskede vi at stille informanten Sara et opfølgende spørgsmål. Derfor er der vedlagt et bilag til transskriptionen med mailkorrespondancen med informantens svar (se bilag 9).

Alle interviews er kodet i NVIVO og for at sikre *intercoder reliability*, har vi kodet alle transskriptioner sammen (Cheung & Tai, 2021, pp. 3-5). I kodning af fokusgruppeinterviewene og de individuelle interviews har vi først benyttet os af en *begrebsdrevet* kodning ud fra de orienterende begreber og satellitbegreber og dernæst en *empiridrevet* kodning (Kvale & Brinkmann, 2015, p. 263). Denne kodningsstrategi er valgt på baggrund af specialets adaptive tilgang, da Layder (2013, p. 131) understreger, at orienterende begreber og tilhørende satellitbegreber anvendes i den tidlige fase af kodning for hurtigt at strukturere og udpege de dele af empirien, der bekræfter eller udfordrer de orienterende begrebers forklaringspotentiale. Den første del af kodningen har derfor været mere deduktiv og er foretaget ud fra specialets orienterende begreber og satellitbegreber. For at sikre at vi ikke overser vigtige temaer i empirien, efterfølges den begrebsdrevne kodning af en empiridrevet kodning, hvor

vi går åbent og mere induktivt til empirien for at søge efter nye relevante temaer, begreber, og mønstre på tværs af empirien (Layder, 2013, p. 131). I specialet har vi i den empiridrevne kodning identificeret tematikkerne: “reminder”, “symbolik”, “fællesskab”, “interaktionsformer” samt “design og placering”.

Kapitel 4

Specialets analyse

Analysestrategi

Analysen er struktureret omkring tre dele, der har til formål at besvare specialets problemformulering og de tilhørende underspørgsmål (jf. kapitel 1). I fortolkningen heraf anlægges en symbolsk interaktionistisk forståelsesramme gennem specialets orienterende begreber. Netop fordi specialets forskningsdesign bygger på komponenter fra den adaptive tilgang, vil supplerende begreber fra eksisterende forskning og teori eller teoretiske udbygninger af de orienterende begreber inddrages, der hvor de har vist sig forklaringsdygtige (Layder, 1998, p. 147). I analysen citeres informanterne både fra fokusgrupperne og de individuelle interviews. I de individuelle interviews henvises der til informantens navn og sidetal i transskriptionen, mens der i fokusgruppeinterviewene henvises til FG, og derefter informantens navn og sidetal i transskriptionen.

I analysens første **Del I: Semikolontatoveringen som symbol på vendepunkter** præsenteres det, hvordan informanterne deler fælles historier om fortiden, og hvordan semikolontatoveringen på forskellig vis symboliserer et vendepunkt i informanternes liv, hvorfra de kan erindre fortiden. **Del II: Et meningsskabende tatoveringsdesign** identificerer tre strategier for placeringen og designet af informanternes semikolontatovering og belyser, hvordan disse tre strategier på hver deres måde bliver meningsskabende for informanterne i hverdagen. Analysens sidste **Del III: Hverdagens energiskabende interaktioner med semikolontatoveringen** kigger nærmere på, hvordan semikolontatoveringen åbner døren til et betydningsfuldt fællesskab for informanterne, og hvordan informanterne konkret interagerer med semikolontatoveringen i hverdagen. Denne del afrundes med et teoretisk bidrag, som har til hensigt at belyse, hvordan symboler kan lades med energi i hverdagens interaktioner.

Præsentation af informanter

Forud for analysen præsenteres specialets otte informanter som udgangspunkt for at forstå, hvem informanterne er, hvordan de beskriver deres liv, hvilken type af semikolontatovering de har, og om de har andre tatoveringer.

Anne

Anne er i starten af tyverne, hendes semikolontatovering sidder på håndleddet og udgør kroppen af en sommerfugl. Anne fik semikolontatoveringen omkring et halvt år efter, hun blev udskrevet fra psykiatrien. Anne har før i tiden haft stress og depression og har i dag borderline og stressrelateret PTSD, men lige nu giver hun udtryk for at være i en god periode. Anne drømmer om at få flere betydningsfulde tatoveringer, der kan fortælle hendes historie.

Emma

Emma er i starten af tyverne og fik lavet sin semikolontatovering for omkring fire år siden efter at have tænkt over den længe. Emmas semikolontatovering er kroppen på en sommerfugl, der yderligere er sat sammen blomster og stjerner. Emma ønskede, at placeringen af tatoveringen skulle være synlig men samtidig diskret, og derfor er den placeret i nakken. Emma beskriver tiden op til, at hun fik sin semikolontatovering som meget blandet, men i dag beskriver hun sit liv som værende godt. Emma har været tilknyttet børne- og voksenpsykiatrien og har før i tiden selvskadet, haft selvmordstanker og forsøgt selvmord. Emma har flere betydningsfulde tatoveringer, der hver især fortæller en del af hendes historie.

Fie

Fie er i start trediverne og fik sit semikolon tatoveret på håndleddet efter længere tids overvejelse. Fies semikolontatovering har et hjerte i punktummet, og kommaet ligner et nital. Fie fortæller, at hun i sin barndom har oplevet incest, og at hun derfor lider af kronisk PTSD. I dag beskriver hun sit liv som værende godt, og hun er engageret i en organisation, der kæmper for at afstigmatisere psykisk sygdom og tager blandt andet ud som foredragsholder.

Jacob

Jacob er i start tyverne, og hans semikolontatoveringen er gemt væk i en anden og større tatovering, der sidder på maven. Jacob har haft selvmordstanker og har før i tiden haft svært ved at se meningen

med tilværelsen, men han har det godt i dag. Semikolontatoveringen var en spontan beslutning, Jacob tog, efter han havde tanker om at tage sit eget liv.

Liv

Liv er i starten af tyverne, og hendes semikolontatovering på håndleddet udgør kroppen af en sommerfugl. Liv har tidligere haft en selvskadende adfærd og misbrugsproblemer, og hun fik sin semikolontatovering kort tid efter, hun prøvede at begå selvmord. Liv beskriver tiden op til, hun fik tatoveringen, som dyster og kaosfyldt, men hun er i dag i behandling og beskriver sit liv som værende godt. Liv har flere forskellige tatoveringer, der har en betydning for hende.

Maja

Maja er i slutningen af sin teenageår, og hun fik sin semikolontatoveringen på håndleddet kort tid efter, hun troede, at det var slut med at have dårligt. Maja beskriver sin opvækst som turbulent og præget af mobning og mangel på stabilitet. Maja har ADHD og har tidligere kæmpet med en selvskadende adfærd og selvmordstanker, men hun giver i dag udtryk for, at hun er i en god periode. Maja har en række tatoveringer, hvoraf to af dem har en særlig stor betydning for hende.

Martin

Martin er i starten af trediverne og har sin semikolontatovering placeret i nakken sammen med sine børns initialer. Martin tænkte længe over semikolontatoveringen, inden han fik den lavet, fordi det var vigtigt for ham, at han var helt sikker på semikolonets design og placering. Martin har flere forskellige tatoveringer, der på hver sin måde har en personlig betydning for ham. Martin har tidligere haft et alkohol- og stofmisbrug, været indlagt og kæmpet med selvmordstanker. I dag er Martin ude af misbruget og har det godt.

Sara

Sara er i midten af tyverne, og hun fik sin semikolontatovering på håndleddet for omkring fem år siden efter at have tænkt over den et stykke tid. Sara beskriver sit liv som en rutsjebanetur, der har været præget af selvmordstanker, selvskade, angst og depression, og hun har derudover været tilknyttet børne- og voksenpsykiatrien. Sara har flere betydningsfulde tatoveringer, og semikolontatoveringen var ikke den første tatovering, hun fik lavet.

Del I: Semikolontatoveringen som symbol på vendepunkter

Fælles for informanterne i undersøgelsen er, at de alle har fået deres semikolontatovering som symbol på en fortid med selvmordsforsøg eller selvmordstanker. Det er dog forskelligt, hvornår informanterne har fået deres semikolontatovering. Nogle informanter giver konkret udtryk for, at de har fået lavet deres semikolontatovering kort tid efter deres sidste selvmordsforsøg (Emma, p 11; Liv, p. 8), mens andre informanter har fået tatoveringen i en periode, hvor de oplevede at have det bedre (Anne, p. 1; Fie, p. 1; Jacob, p. 3; Martin, p. 4; Maja, p. 1; Sara, p. 1). Informanterne beskriver deres fortid som en "dårlig", "dyster" (Liv, p. 1) og en "hård" tid (Maja, p. 1), og hvordan livet har været en "rutsjebane" (Sara, p. 1), og en tid uden "motivation" og en manglende lyst til "at føle noget" (Jacob, p. 8). Derudover beskriver flere af informanterne eksplicit, hvordan deres fortid har været præget af eksistentielle spørgsmål om, hvorvidt livet har været værd at leve. Dette kommer til udtryk ved, at flere af informanterne har forsøgt selvmord (FG, Emma, p. 7; FG, Liv, p. 8; Martin, p. 10), haft selvmordstanker (Anne, p. 6; Fie, p. 4; Maja, p. 6; Sara, p. 1) eller været selvskadende (Anne, p. 2; Emma, p. 5; Liv, p. 2; Maja, p 1; Sara, p. 7). I relation til informanternes beskrivelser af fortidens oplevelser får vi gennem interviewene et indblik i, hvordan semikolontatoveringen bliver en markør og et symbol på forskellige vendepunkter i informanternes selvfortælling. Netop dette bliver omdrejningspunktet for de følgende afsnit i analysens første del.

At sætte et kropsligt punktum for fortiden

Det er fælles for informanterne, at de alle har taget en beslutning om at sætte et punktum for fortiden med sin semikolontatovering. Som den eneste informant nævner Jacob eksplicit, at semikolontatoveringen bliver et "vendepunkt". Dette ses eksempelvis i følgende citat:

> For nogen er det jo bare en tatovering, men det er jo også et minde på et vendepunkt, og så kan man lære noget om, hvor var jeg dengang, og hvor er jeg nu, hvordan lever jeg nu kontra dengang, og hvad gjorde jeg, som jeg måske ikke gør længere. (Jacob, p. 6)

Jacob beskriver her semikolontatoveringen som "et vendepunkt", der minder Jacob om, hvordan han har udviklet sig som menneske, og hvordan han har en anden selvopfattelse efter, vendepunktet indtraf. Jacobs beskrivelse kan forstås ud fra Strauss' (1959, p. 96) pointe om, at fortidige hændelser kan

plottes i livsforløbet og anerkendes som en transformation af selvet og selvopfattelse, når *vendepunktet* anerkendes. I citatet ses det, hvordan Jacob anerkender tatoveringen som et konkret vendepunkt, fordi han derigennem anerkender, at der er sket en transformation fra den, han var engang til den, han er i dag. I Jacobs fortælling ses det derfor, hvordan semikolontatoveringen kan beskrives som en hændelse, hvorfra graden af forandring går op for Jacob (Strauss, 1959, p. 96). Jacob (p. 7) fortæller senere i interviewet, hvordan det var en "spontan" beslutning at få lavet tatoveringen, efter at han havde fået det bedre. Jacobs beskrivelse af vendepunktet kan karakteriseres som et *spontan*t vendepunkt, hvorigennem fortidens erfaringer kan inkorporeres meningsfuldt i nuet. Netop dette minder om Strauss' (1959, p. 95) beskrivelse af *pludselige* vendepunkter, men med Jacobs fortælling understreges det, hvordan vendepunktet ikke har karakter af det, som Strauss (1959, p. 95) benævner som en pludselig hændelse i en kritisk forstand. Det er interessant, at Jacob selv gentagne gange bruger ordet "vendepunkt" i løbet af interviewet. Dette ser vi som en måde, hvorpå Jacob sprogligt understreger for sig selv og for os, at han har oplevet en vigtig transformation i livet.

For andre informanter fremgår det mere implicit, hvordan semikolontatoveringen symboliserer et vendepunkt i fortællingerne (Anne, p. 6; Fie, p. 1; Maja, p. 6; Sara, p. 1):

> Den viser mig, hvor dårligt jeg har haft det, og hvor langt nede jeg har været. Og så kan jeg sammenligne det med, hvordan jeg har det nu. Og så ja, er den et bevis på, at jeg er kommet igennem. At jeg stadig lever og trækker vejret. (Emma, p. 1)

På samme måde som Emma fortæller Martin også om semikolontatoveringen i lyset af en personlig "transformation":

> Men det har mindet mig om, hvad jeg har været, og hvor jeg er nu, hvor det giver mig en rar følelse, og at jeg ikke er den person eller den skygge af noget længere. Nu er jeg mig, jeg er her for mine børn, jeg har dem. Så det giver rigtig meget for mig i hvert fald. (Martin, p. 1)

Informanterne oplever derfor, hvordan semikolontatoveringen bliver et "bevis" og minde på, hvor de har været, og hvor de er i dag. På samme måde som Jacob eksplicit beskriver det ovenfor, kan vi

ligeledes ud fra Emma og Martins fortællinger se, hvordan semikolontatoveringen er med til at markere en transformation i livet. Liv fortæller også om, hvordan semikolontatoveringen, som symbol på sit selvmordsforsøg, gav hende et klarsyn, der får karakter af et vendepunkt:

> Der ligger jo mange ting til grund for det, men mit selvmordsforsøg var helt klart det, der skubbede mig ud over kanten, og fik mig til at indse, at jeg bliver nødt til at gøre noget selv. Det virker måske håbløst at få en tatovering, fordi det fikser jo ikke noget, men det gjorde det jo heller ikke andet end den mentale reminder. (Liv, p. 5)

Liv beskriver, hvordan hun selv aktivt har opsøgt et vendepunkt for at stoppe selvmordsforsøgene, og her bliver semikolontatoveringen en "mental reminder" på dette løfte. Livs fortælling kan forstås ud fra Strauss (1959, p. 95), der beskriver, hvordan vendepunkter kan være *planlagte*, fordi Liv aktivt har planlagt semikolontatoveringen som et symbol på et vigtigt vendepunkt i livet. Det samme beskriver Emma (FG, p. 11): "Jeg fik min [semikolontatovering], da jeg besluttede mig for, at jeg skulle være færdig med at forsøge at tage mit eget liv". Vi ser derfor, hvordan Liv og Emmas semikolontatovering kan tolkes som et meningsfuldt vendepunkt i livet, fordi den bliver en måde, hvorpå de kan stoppe deres selvmordsforsøg. Modsat Strauss, ser vi dog, hvordan det *planlagte* vendepunkt ikke er noget, informanterne tidligere har vidst, der ville ske i fremtiden, men noget de aktivt har planlagt i nuet. I forlængelse heraf er det interessant, hvordan Liv fortæller, at det kan virke "håbløst" at få en semikolontatovering, fordi det ikke "fikser noget". Livs fortælling betoner, hvordan informanternes semikolontatovering derfor ikke må forstås som et vendepunkt, der markerer, at livet aldrig bliver det samme igen, men som et vendepunkt der netop er med til at markere en forandring og transformation, der fastholdes gennem semikolontatoveringen. På den anden side kan Liv og Emmas fortællinger også forstås som *pludselig*e vendepunkter, fordi selvmordsforsøgene får dem til at søge et nyt selv, sådan at de meningsfuldt kan inkorporere den nye forståelse af sig selv i identiteten (Strauss, 1959). Semikolontatoveringen som et vendepunkt kan dermed både ses som et pludseligt og planlagt vendepunkt, fordi informanterne indser, hvordan de er nødt til at planlægge et punktum selvmordstankerne- og forsøgene.

Foruden at sætte et punktum for selvmordstankerne og selvmordsforsøgene ved hjælp af semikolontatoveringen fortæller informanterne, som tidligere har været selvskadende også, hvordan semikolontatoveringen er en måde at stoppe en fysisk selvskade (Emma, p. 5; Liv, p. 2; FG, Maja, p. 2). Her

beskriver Anne (pp. 1-2), hvordan hun besluttede, "at nu skal der ikke være mere selvskade", mens Liv fortæller, hvordan "semikolonet er en måde at stoppe selvskaden på" (FG, Liv, p. 7). Endvidere beskriver Maja, hvordan hun ikke kan få sig selv til at skære i det punktum, hun har sat for sin fortid:

> Lige den der tatovering, der gør jeg det simpelthen ikke lige der, hvor jeg lige har sat et punktum. Det er for mærkeligt, og det kan jeg ikke få mig selv til. Så på den måde stopper den mig. (Maja, p. 9)

Informanternes fortællinger viser, hvordan semikolontatoveringen netop bliver et "punktum" for selvskaden, hvormed semikolonet kan ses som et vendepunkt i livet for informanterne, fordi den er medvirkende til at stoppe de tidligere selvskadende handlinger. Vendepunktet kan ud fra Denzin (2009, 408) forstås som en *kumulativ epifani*, fordi vendepunktet indtræffer som resultat af flere selvskadende hændelser, der akkumuleres over tid og til sidst resulterer i et endeligt "punktum" for selvskaden. Uanset om informanterne eksplicit eller implicit italesætter semikolontatoveringen som et vendepunkt, bliver semikolontatoveringen på den måde en form for *biografisk arbejde*, fordi informanterne gennem semikolontatoveringen kan fastholde en ny identitet og selvfortælling om, at den, de var engang, ikke er den, de er længere (Bo & Christensen, 2016, p. 19).

Semikolontatoveringen som en erindringsmarkør

Uanset hvordan vendepunktet beskrives, er det fælles for informanterne, at de igennem semikolontatoveringen kan genbesøge fortiden (Anne, p. 7; Emma, p. 7; Fie, p. 2; Jacob, p. 3; Liv, p. 5; Maja, p. 5; Martin, p. 8):

> Hvis man kunne, at man kunne åbne den [semikolontatoveringen], og så bare kigge igennem, hvad har jeg egentlig været igennem og så bare sige, hvor er det, du står nu. Jamen du skal kæmpe. Fordi du kan godt komme op igen. (Sara, p. 4)

I Saras beskrivelse visualiseres informanternes genbesøg af fortiden gennem semikolontatoveringen som en 'kasse', der kan "åbnes", hvorfra livet kan genses. Netop denne beskrivelse af semikolontatoveringen kan forstås som en *genoplevede epifani*, fordi Sara belyser, hvordan informanterne gennem semikolontatoveringen bliver i stand til at *genopleve* de hændelser i livet, der har mærket dem,

og at de i dag kan se tilbage på disse hændelser som nogle, der har en dybere mening (Denzin, 2009, p. 408). Flere af informanterne fremhæver i den forbindelse, hvordan det, at semikolonet er en permanent del af kroppen, bliver centralt for at kunne genbesøge fortiden (Anne, p. 5; Fie, p. 1; Liv, p. 1). Dermed betones det, hvordan genoplevelsen, modsat Denzins (2009, p. 408) beskrivelse af *genoplevede epifanier*, kan ske flere gange ved hjælp af kroppen. Denne pointe vender vi tilbage til i analysedel III. Informanterne tilskriver derfor fortiden mening retrospektivt, fordi de gennem semikolontatoveringen kan erindre fortiden ved at genopleve den og på den måde minde dem selv om, hvor langt de er kommet. For informanterne bliver semikolontatoveringen dermed også en "erindringsmarkør", fordi de genbesøger fortiden gennem semikolontatoveringen. I relation hertil giver informanterne entydigt udtryk for, hvordan semikolontatoveringens varighed er central, fordi de derfor altid har deres erindringsmarkør med sig, når de har brug for at genbesøge fortiden (Anne, p. 5; Emma, p. 1; Fie, p. 1; Liv, p. 1; Maja, p. 1; Martin, p. 9; Sara, p. 2). Informanterne betoner, hvordan genbesøgene af fortiden ikke kun er personlige men også interpersonelle, fordi semikolontatoveringen ikke blot minder dem om deres egen tidligere tanker og handlinger, men også hvordan disse har haft konsekvenser for deres nærmeste (FG, Emma, p. 2; FG, Maja, p. 5; Sara, p. 1). Informanternes krop bliver derfor også spejlene, fordi genbesøgene af fortiden også ses som et spejl for informanterne, hvorfra de kan sætte deres liv i perspektiv ved at tænke på de relationer, som de ville miste, og på de relationer som de har berørt gennem deres fortid.

Netop det at genbesøge og erindre bliver foruden en påmindelse om livets værdi en måde for informanterne at opnå en motivation til og et håb om at kunne overkomme fremtidige udfordringer. For flere af informanterne ser vi, hvordan genoplevelsen af tidligere hændelser gennem semikolontatoveringen konkret kommer til udtryk som en accept af fortiden (Liv, p. 5; Maja, p. 3) og "et tegn" (Jacob, p. 2) på "håb"(FG, Emma, p. 2; Fie, p. 3; Jacob, p. 2) for fremtiden.

> … Det første skridt til udvikling handler om accept, for hvis du ikke accepterer dig selv, så kan du ikke komme videre, og så kommer du til at holde fast i dig selv og hade dig selv for noget, du har gjort. (Jacob, p. 7)

Citatet viser, hvordan accepten af fortiden spiller en central rolle i informanternes fortællinger, fordi de beskriver det som et udgangspunkt for at kunne udvikle sig i fremtiden. I relation til fortællingerne om accept sammenkobles accepten med "håbet i, at det nok skal gå, og livet fortsætter" (Fie, p. 3) og

håbet om, at man kan overkomme "alle de små vendepunkter, der kommer til at være i dagligdagen" (Jacob, p. 4). I fortællinger om accept og håb sker der for informanterne en orientering mod fremtiden, hvor konstruktionen af fremtiden er baseret på projektioner om de potentielle udfordringer, de kan opleve. Her er det særligt interessant, at Jacob (p. 3) betoner, hvordan hverdagen ikke bare er "hverdag" men rummer små udfordringer, såsom det at kunne "rejse sig fra sengen og tage et koldt bad", der for andre kan opleves som en helt banal del af hverdagslivet aktiviteter. På den måde udtrykker Jacob, hvordan det at komme ud af sengen kan ses som et vendepunkt i dagligdagen. Håbet spiller derfor en central del af plottet i informanternes fortællinger, fordi håbet også relaterer sig til ønsket om en personlig selvudvikling, der er forudsat, at informanterne accepterer deres fortid. Informanternes selvfortællinger bærer derfor både præg af både at være bagudrettede, fordi motivationen for at overkomme hverdagen udspringer fra en accept af tidligere oplevelser og erfaringer, men samtidig også fremadskuende, fordi semikolonet også bliver et tegn på håb for fremtiden.

At skabe mening med fortiden og lære af den

I relation til de foregående afsnit der belyser informanternes fortællinger om semikolonet som symbol på et vendepunkt i livet og som en erindringsmarkør for fortiden, ser vi, hvordan Franks *quest-narrativ* generelt er underliggende. *Quest-narrativet* dukker op i informanternes fortællinger om, hvordan de ikke fuldstændigt kan restituere fra deres fortid med selvmordstanker ved at "fikse" den med en tatovering. I stedet bliver fortidens tanker om selvmord og reelle selvmordsforsøg en del af informanternes fortællinger, hvori fortiden accepteres og anses som en rejse mod en dybere selvindsigt. Her bliver semikolontatoveringen for informanterne et kropsliggjort symbol på rejsen og den transformation, som de oplever at have gennemgået (Frank, 1995, pp. 117-118). Vi ser derfor, hvordan informanterne i fortællinger om deres semikolontatovering skaber en meningsfuld fortælling om den "sygdomsrejse", de har været på. For flere af informanterne bliver accepten og håbet samt det vendepunkt, som semikolontatoveringen symboliserer, yderligere meningsfuldt, fordi de aktivt kan bruge læringen fra fortiden som en motivation til at hjælpe andre, hvorfor vi også her ser, at *quest-narrativet* bliver underliggende (Fie, p. 3; Emma, p. 8; Maja, p. 2; Martin, p. 6). Det er dog forskelligt, hvordan informanterne ønsker at bruge denne læring.

Martin (p. 6) beskriver, hvordan han har et ønske om at holde "foredrag" om sit liv for at kunne "hjælpe andre" i lignende situationer. I forlængelse heraf beskriver Emma (p. 8), hvordan semikolontatoveringen minder hende, at hun kan bruge sin fortid til at "hjælpe" og "rådgive" andre. Her ser vi, hvordan informanterne gennem vendepunktet ikke blot opnår en personlig læring, men også hvordan de ønsker at viderebringe denne læring. Emma og Martins fortællinger kan forstås ud fra Franks (1995, pp. 117-118) *quest-narrativ*, der netop betoner, hvordan individet kan opnå en læring gennem deres "sygdom", der kan medføre et ønske om at hjælpe andre. Modsat Emma og Martins fortællinger beskriver Fie (p. 4), hvordan hun i højere grad ønsker at bruge fortidens erfaringer til at nedbryde de "tabuer", der eksisterer i samfundet om psykiske lidelser. I forlængelse heraf beskriver Maja (FG, p. 11), hvordan hun gerne vil "ud i verden og fortælle folk, at det er okay at være ked af det", og at alle dage ikke kan være "solskins" dage. For Maja og Fie ses, hvordan de i højere grad ønsker at skabe en strukturel forandring ved brug af deres læring fra fortiden. Maja og Fies fortællinger får derfor også karakter af et *quest-narrativ* men med elementer af det, som Frank (1995, pp. 119-120) betegner som *manifest* fortælling, fordi de netop beskriver, hvordan de har et ønske om at skabe social forandring. Vi får derfor et blik for, hvordan informanterne i deres personlige fortællinger om tiden, inden vendepunktet indtraf, også skaber en "overskudsfortælling", fordi de gennem fortiden har opnået en viden, som de ønsker at bruge aktivt. For informanterne bliver fortiden derfor også en motivation, der er fremadskuende, fordi motivationen er relateret til, hvad de ønsker at gøre for andre gennem deres fortidige erfaringer (Thomsen, Bo & Christensen, 2016, p. 21).

De foregående afsnit har vist, hvordan semikolontatoveringen på forskellig vis markerer et vendepunkt for informanternes liv i relation til at stoppe selvmordsforsøg, selvmordstanker og selvskade. I forlængelse heraf vil det følgende afsnit nu belyse, hvordan informanterne også trækker på metaforer i fortællingerne om vendepunkterne.

En metaforisk selvfortælling om vendepunktet

Gennem interviewene har vi identificeret to særlige metaforer, der er gennemgående for informanternes fortællinger om semikolontatovering som vendepunkt i deres liv. Den første metafor trækker på den symbolik, som semikolontatoveringen tilbyder: "A semicolon is used when an author could've chosen to end their sentence, but chose not to. The author is you, and the sentence is your life" (Project

Semicolon, 2021). Netop derfor ser vi, hvordan en særlig "forfattermetafor" bliver gennemgående for flere af informanternes fortællinger (Anne, p. 2; Sara, p. 7):

> Men at man ligesom kan sætte et punktum derefter og så starte et nyt kapitel op. Og ligesom sige at det er en del af mig, og det har det altid været, men det er ikke dét, jeg ønsker længere. Så jeg skriver mit liv men med en ny start og et nyt kapitel. (Martin, p. 1)

I citat trækker Martin billedligt på tanken om, at han er forfatteren, der "skriver" sin egen historie med plottet om at starte et "nyt kapitel" i livet. Martin (pp. 3-7) trækker gentagne gange på metaforen under interviewet, og netop dette understreger, hvordan symbolikken i semikolonet får en central plads i måden, Martin fortæller om sit liv. På samme måde som Martin fortæller Anne (p. 2), at semikolontatoveringen var "starten på et nyt kapitel om at blive fri". "Forfattermetaforen" ser derfor ud til at tilbyde et særligt plot, der gør, at informanterne kan skabe en meningsfuld fortælling om fortiden gennem deres semikolontatovering. Sara beskriver også, hvordan det at trække på en "forfattermetafor" ikke blot tilbyder en fortælling til sig selv men også en fortælling, som er forståelig for andre, der ikke kender til semikolontatoveringen:

> Hvis jeg møder en, som har den samme, så ville vi jo kunne forstå hinanden. Og vi ved jo, hvad betydningen er. Og der er ikke noget, man skal til at forklare og alt sådan noget, der kan man jo egentlig bare sige, jamen jeg har nogle lidelser, det er derfor. Der skal du ikke til at forklare, at det er sådan og sådan med en forfatter og punktum og semikolon, ja. (Sara, p. 7)

Sara beskriver her, hvordan "forfattermetaforen" medfører en delt "betydning" blandt dem, der har den samme tatovering, mens "forfattermetaforen" samtidig tilbyder en meningsfuld fortælling om fortiden til andre, fordi hun metaforisk kan forklare om den. Metaforen ses derfor som internaliseret i måden, hvorpå informanterne fortæller om deres liv og kan ses som en måde, hvor de også forsøger at bekræfte eller overbevise både sig selv og andre om, hvordan livet opleves som et nyt kapitel. Det, at informanterne bruger "forfattermetaforen" i deres fortællinger, fremhæver, hvordan fortællingerne ikke bare er personlige men også er sociale narrativer, fordi de er muliggjort gennem den symbolik Project Semicolon tilbyder. For Frank (1995, pp. xxii, 2-3) ses sygdomsfortællinger netop som sociale narrativer, fordi de er formet af den kultur, de fortælles i, hvor sociale medier eksempelvis er væsentlige influenter i relation til tilgængeligheden af narrativer. Netop denne pointe kan forklare, hvorfor

vi kan identificere en gennemgående "forfattermetafor", fordi informanterne fortæller, hvordan de har fået idéen til deres semikolon gennem "pinterest" (FG, Maja & Fie, p. 6) og "internettet" (Emma, p 6; Liv, p. 5).

Foruden at trække på den symbolik semikolonet tilbyder som symbol i sig selv, ser vi endvidere, hvordan informanterne i deres fortællinger også trækker på en "kampmetafor". For informanterne (Anne, p. 12; Emma, p. 5; Fie, p. 3; Liv, p. 8; FG, Maja, p. 4; Sara, p. 2) kommer "kampmetaforen" til udtryk ved, at de beskriver, hvordan de har fået en "styrke" fra fortiden, der gør dem i stand til at "kæmpe". Dette ses eksempelvis i følgende uddrag fra fokusgruppeinterviewet:

> Liv: Men dag for dag og med hver evig eneste kamp jeg vinder, så får den [semikolontatoveringen] jo mere styrke og mere betydning i, at det er jo rigtig nok, jeg er stærk, jeg skal nok komme videre.
> Anne: Det må jeg give dig ret i. (FG, Emma, Liv, Anne p. 8)

Liv beskriver her, hvordan semikolontatoveringen får "mere styrke", hver gang hun "vinder" en ny "kamp" i hverdagen. Vi ser her, hvordan Liv tilskriver semikolontatoveringen en styrke, der kan ses som en form for "antropomorfisering", fordi tatoveringen tillægges en menneskelig egenskab. Med Collins (2004, pp. 47-48) kan det forstås, hvordan Liv på den måde "lader" semikolontatoveringen som symbol med en *emotionel energi*. På den måde kan tatoveringen for Liv ses som et slags batteri, hun oplader med styrke, men samtidig også hvordan semikolontatoveringen bliver et kropsligt batteri, der virker tilbage på Liv og oplader hende med den "styrke", hun har brug for for at "kæmpe". Dog ser vi her, til forskel fra Collins (2004, pp. 47-48), hvordan symbolet lades med *emotionel energi* i form af "styrke" gennem selvinteraktion. At selvinteraktion kan medføre *emotionel energi*, vil vi vende tilbage til i analysens tredje del. Det er yderligere interessant at se, hvordan der eksisterer en indforståethed om "kampmetaforen" mellem Liv og Anne i ovenstående uddrag fra fokusgruppen, fordi Anne bekræfter Livs måde at beskrive, hvordan semikolontatoveringen oplades med mere "styrke", hver gang hun overvinder en ny "kamp". Dette er med til at vise, hvordan metaforen er en internaliseret og udbredt måde at tale om fortiden blandt informanterne.

I forbindelse med "kampmetaforen" ser vi endvidere, hvordan nogle af informanterne beskriver, at de forbinder tatoveringen med "overlevelse" (Emma, p. 8; Liv, p. 8). At vi identificerer en "kampmetafor" på tværs af informanternes fortællinger er ikke et nyt fænomen, da denne type metafor ofte anvendes i relation til kræft og sygdom, hvor individer benytter sig af en metafor, der har rødder i krigsstrategier, hvor sygdommen fremstår som en fjende, der må og skal bekæmpes (Sontag, 1977, pp. 57, 64). Den kampmetaforiske fortælling, der fremanalyseres på tværs af informanternes selvfortællinger, er derfor også med til at markere en fortælling om, hvordan de er "selvmordsoverlevere", fordi de er kommet "styrket" ud og har vundet "kampen" (Sontag, 1974, p. 64). Her bliver semikolontatoveringen et symbol på netop denne kamp og overlevelse. Det kan derfor tolkes, hvordan semikolonet, som et vendepunkt i selvfortællingerne, tilskrives mening ved hjælp af "kampmetaforen", fordi det er en anerkendt måde at italesætte sygdom på i samfundet (Sontag, 1997).

Semikolontatoveringen bliver derfor også en metafor for informanternes fortællinger om deres liv, hvor den på forskellig vis markerer et vigtigt vendepunkt i relation til deres selvmordsforsøg, selvmordstanker eller selvskade. Her ses tatoveringens varighed som værende en vigtig faktor i forhold til at fastholde en udvikling. Dette understøttes af første del af analysen, som belyser, hvordan informanterne via semikolontatoveringen kan genopleve fortiden og dermed huske på, hvorfor de har valgt at leve. Særligt "kampmetaforen" bidrager til, at vi kan identificere et gennemgående plot om en "overlevelsesfortælling", der minder om plottet i Franks (1995, p. 116) *quest-narrativ*, hvor det meningsskabende plot, der binder fortid, nutid og fremtid sammen, er: "Du er stærk, du kan godt klare det, du har overlevet det, der var værre". Her repræsenterer punktummet i semikolonet fortiden, hvor kommaet repræsenterer starten på noget nyt. Vi får derfor et blik for, hvordan informanterne gennem semikolontatoveringen får mulighed for at genskabe deres selvfortælling i kraft af det vendepunkt, som semikolontatoveringen symboliserer.

Delkonklusion

I tråd med eksisterende forskning på området fremgår det af analysedel I, hvordan semikolontatoveringen på forskellig vis symbolisere et kropsligt vendepunkt i informanternes liv, der sætter et punktum for fortidens selvmordstanker, selvmordsforsøg og selvskade (se fx Alcina, 2009, p, 64; Ferreira, 2014, p. 327; Oksanen & Turtiainen, 2021, p. 123). Igennem semikolontatoveringen bliver det muligt for informanterne at genbesøge og erindre deres fortid, hvorfra de kan acceptere den og skabe et håb for fremtiden. Semikolontatoveringen bliver derfor meningsfuld for informanternes selvfortælling,

fordi den også kan ses som erindringsmarkør, der gør informanterne i stand til at plotte tidligere hændelser og fastholde en selvfortælling. Dette fund ses også i eksisterende forskning, hvor det fremhæves, at tatoveringer kan markere en ændring i identiteten og selvfortællingen (Buss & Hodges, 2017, p. 20; Davidson, 2017, pp. 35-38). Semikolonet som et symbol på forskellige vendepunkter bliver endvidere meningsfuldt, fordi de har lært noget om sig selv, som de kan give videre til andre, og fordi de gennem forskellige metaforer kan skabe en meningsfuld fortælling om fortiden til sig selv og andre.

Del II: Et meningsskabende tatoveringsdesign

I forlængelse af analysens første del vil vi i analysens anden del dykke ned i, hvordan informanternes semikolontatoveringer ligner og adskiller sig fra hinanden i relation til designet af semikolonet og placeringen på kroppen. Netop refleksionerne om placeringen og designet af semikolontatoveringen er centrale belyse, fordi de for informanterne forbundet med, hvor åbne de er og ønsker at være om fortidens erindringer over for andre. Det særligt interessante her er, at tatoveringer ofte beskues af et publikum, hvorfor informanterne på forskellig vis tager stilling til, hvorvidt de ønsker at skjule tatoveringen for "publikummet" eller at fremvise den, hvis ønsket er at lukke andre ind bag facaden. I informanternes fortællinger har vi identificeret tre forskellige strategier for, hvordan informanterne kan styre, hvem der får adgang til at se tatoveringen, og dermed også hvem der får adgang til fortællingen om fortiden. De tre typer strategier har vi begrebsliggjort som: 1) *Den skjulte placering og et skjult design*, 2) *Den synlige placering i skjult design* og 3) *Den synlige placering og det rene design*. I dette afsnit inddrages Erving Goffmans (1990 [1959]; 2009 [1963]) perspektiver om *stigma*, *passing, frontstage, backstage*, *informationskontrol* og *keying*, samt Daniel Renfrows (2004, p. 489) begreber om *reactive everyday passing* og *proactive everyday passing*. Følgende afsnit har til formål at udfolde, hvordan de tre strategier på hver deres måde bliver meningsfulde for informanterne.

Den skjulte placering og et skjult design

Den første strategi, vi har identificeret, er strategien, der henviser til en skjult placering og et skjult design. Med denne type af strategi for semikolonets placering og design kan informanterne styre, om de selv ønsker at se semikolontatoveringen, og hvorvidt publikum har adgang til den. Jacobs semikolontatoveringen er netop skjult i et andet tatoveringsdesign, fordi han ønsker at styre "adgangen" til selve semikolonet. Jacob beskriver (p. 2), hvordan det for ham har været meningsfuldt at skjule semikolonet og placere det på maven i et andet tatoveringsdesign for at undgå andres spørgsmål men også for selv at undgå at blive mindet om sin fortid, når han har det godt. Netop det, at andre ikke skal have mulighed for at se semikolontatoveringen, uddyber Jacob på følgende måde:

> Tina: Det der med at den er gemt, er det fordi, du kunne være bange for at fortryde at have fået den lavet, eller fordi den kun er for dig selv?
> Jacob: Jeg tror, det er en blanding. Jeg tror, jeg kunne fortryde det i forhold til at få følelsen af at blive stemplet. Hvis man nu så den hele tiden, så vil man måske tænke, "han er bare et

> vrag, og han kommer ikke til at komme videre", men det er også det her med, at jeg kan have den for mig selv og derfor selv bestemme, hvem der skal se den. (Jacob, p. 7)

For at undgå følelsen af at blive "stemplet" bliver det skjulte tatoveringsdesign af semikolonet meningsfuldt for Jacob, fordi han selv kan bestemme, "hvem der skal se" semikolontatoveringen. Netop det, at Jacob selv bruger udtrykket "stemplet", understreger, hvordan Jacob har en forestilling om, at hans fortælling om fortiden og dermed tiden inden vendepunktet kan medføre, at han vil blive stigmatiseret af andre. I forlængelse heraf kan Jacobs egen forestilling om stigmaet ses som værende et *karaktermæssigt stigma*, fordi han beskriver, hvordan andre potentielt ville stemple ham som et "vrag" på baggrund af sin fortid (Goffman, 2009 [1963], p. 46). Det, at Jacob anvender en strategi for at undgå stigmatisering ved at holde sit semikolon privat, kan yderligere forstås som en *informationskontrol* (Goffman, 2009 [1963], pp. 22-23), da Jacob kan vælge at dele sit potentielle "stempel" med andre eller vælge at beholde informationen om fortiden for sig selv. Begrebet om *backstage* kan her være med til at belyse Jacobs designmæssige refleksioner (Goffman, 1990 [1959], pp. 114-116). Det, at Jacob bevidst forsøger at kontrollere, hvem der får adgang til semikolonet gennem et andet tatoveringsdesign og en skjult placering, kan begrebsliggøres som en kontrol af den *kropslige backstage*. Strategien om *den skjulte placering og et skjult design* kan derfor ses en form for *informationskontrol* af den *kropslige backstage*, der giver Jacob mulighed for at *passere* som normal i de situationer, hvor han frygter at blive stemplet (Goffman, 2009 [1963], pp. 22-23, 115). Selvom Jacob gør brug af strategien om *den skjulte placering og et skjult design*, udtrykker han også, at han sommetider finder det nødvendigt at bruge sin tatovering som "bevis" for sin fortid:

> Jeg tror, det er en meget god måde at bevise noget på. Folk til daglig vil mene, at jeg fremstår som et meget glad individ, så når jeg fortæller om mine traumer, vil de ikke tro på det. Men når jeg viser dem min tatovering, og det er også træls, man skal bruge den som et form for bevis, men så beviser den det overfor folk. Så folk de ser den også nogen gange som et bevis på det… Fordi det er sådan lidt det sidste kort, man kan trække, når man forklarer dem det, men det er også træls, at det er nødvendigt. (Jacob, p. 3)

I citatet giver Jacob udtryk for, hvordan han i nogle situationer oplever, at andre fejltolker hans identitet som værende "et meget glad individ", hvor han bruger semikolontatoveringen som "bevis" for sine "traumer". Jacob oplever derfor til tider, at andre mistolker hans identitet. En måde for Jacob at

gøre op med denne kan belyses ved at inddrage Renfrows (2004, pp. 488-494) begreb om *reactive everyday passing,* da Jacob søger at korrigere den misforståede identitet, som han oplever, at andre til tider tilskriver ham. Modsat Renfrow (2004, pp. 488-493), der beskriver, hvordan individer ofte vil være tilbøjelige til at omfavne den misforståede identitet frem for at afvise den for at *passere*, ser vi i stedet, hvordan Jacob i nogle situationer søger at rette op på misforståelsen, ved at bruge sin tatovering som "det sidste kort man kan trække" eller som "bevis" for sin fortid. Strategien *om den skjulte placering og et skjult design* kan derfor også karakteriseres som en form for "beskyttelsesstrategi", der bliver meningsfuld for Jacob, fordi han kan kontrollere, hvem der får information om hans *kropslige backstage*. Ved at skjule semikolonet på kroppen kan Jacob *passere* og dermed beskytte sig selv mod potentielle stigma fra andre, samtidig med at han aktivt kan bruge den som "bevis" i situationer, hvor folk ikke vil tro på hans fortælling om fortiden.

Den synlige placering i et skjult design

Den anden strategi adskiller sig fra den forrige, da tatoveringen i denne strategi er placeret synligt for informanten selv og andre, mens semikolonet stadig er skjult i et andet design. Flere af informanterne har sammensat deres semikolon sådan, at det indgår som kroppen i en sommerfugl (Anne, p. 2; Emma, p. 4 Liv, p. 4), mens Fies (p. 2) punktum i semikolonet ligner et hjerte og kommaet et nital. Fælles for informanterne er, at de alle gør brug af denne strategi, fordi deres delvist skjulte semikolon er placeret synligt på kroppen. Særligt for Anne (p. 7) og Liv (p. 4) er den synlige placering vigtig, fordi semikolontatoveringen sidder der, hvor de plejer at gøre selvskade:

> Anne: For mig der handlede det om, at på håndleddet, at jeg skulle altid kunne se på den, sådan at hvis jeg fik lyst til at gøre selvskade, så var det ligesom en reminder om at ja igen, at jeg ikke er alene, men i stedet for så er det tit bare, at jeg sidder med fingeren, at det er nok. Det er en mærkelig måde.
> Liv: Ja, at man tænker på noget andet.
> Anne: Ja, netop. (FG, Anne & Liv, p. 5)

For Anne og Liv bliver det derfor vigtigt, at semikolonet er placeret et synligt sted for dem selv, sådan at de konstant kan påmindes løftet om ikke at gøre selvskade. I nedenstående citat uddyber Liv betydningen af sin tatoveringssammensætning ved at fortælle om et tatoveringsprojekt kaldet "The Butterfly Project":

> Det handler nemlig om, at i stedet for at gøre skade på sig selv, så tegner man sommerfuglen, der hvor man havde lyst til at gøre noget dumt, og så giver man sommerfuglen navnet på en person, man holder af og giver sig selv og sommerfuglen det løfte om, at man aldrig vil skade nogen, man holder af. (Liv, p. 4)

I interviewet med Liv gør hun os opmærksomme på, hvordan The Butterfly Project er betydningsfuld for hendes tatoveringsdesign, fordi det tilbyder en fortælling om, at man aldrig vil skade en, man holder af, og netop denne fortælling er med til at afholde Liv fra at selvskade. I tråd med analysedel I, ses det derfor her, hvordan tatoveringer kan være medvirkende til at stoppe selvskade. I citatet ses det, at der for Liv sker en "antropomorfisering" af semikolontatoveringen, fordi sommerfuglen repræsenterer en virkelig person, "man holder af", som man aldrig vil skade. At "antropomorfisere" tatoveringen ved at koble den med en, man "holder af", bliver på den måde et symbol for Liv om, at hun ville skade den, hun holder af, hvis hun skader sig selv. Livs eksempel på semikolontatoveringen som et reelt og konkret løfte til sig selv belyser, hvordan det for nogle af informanterne kan være nemmere at give sig selv et løfte via en tatovering, som understreger betydningen af at visualisere og manifestere sine løfter både relationelt og kropsligt, fordi ansvaret over for en selv og andre synliggøres. Sommerfuglen som et skjult design af semikolonet må derfor ikke forstås som "skjult" i den forstand, at Liv søger at skjule semikolonet, men snarere at designet og placeringen er meningsfuldt, fordi hun gennem designkombinationen kan fastholde det løfte, hun har givet sig selv og andre om, at hun ikke længere skal selvskade.

Modsat Liv bliver det at kunne skjule semikolonet i et andet design vigtig for Anne og Emma, fordi de er "bange for, hvad folk ville tænke" (FG, Emma, p. 6), og fordi der "er mange fordomme", der kan "være med til at ødelægge en" (Anne, p. 2). På samme måde som Jacob bliver det for Emma og Anne derfor meningsfuldt at kunne styre adgangen til deres *kropslige backstage* ved at skjule semikolonet i en sommerfugl, fordi de frygter det potentielle *karaktermæssige stigma*, der kan være forbundet med fortællingen om fortiden fra dem, der ikke "kender" til semikolontatoveringen (Goffman, 2009 [1963], p. 46):

> Min tatovering man kan godt, man kan se, det er et semikolon, men folk vil ikke tænke over det, medmindre at de virkelig kiggede eller ved, hvad det er… Fordi jeg har valgt at gøre, som

> jeg har gjort, så får jeg ikke spørgsmålene, medmindre du kender til tatoveringen. Jeg har stadig ikke fået noget, men folk vil ikke lægge mærke til det. For det ligner bare en sommerfugl. (Anne, p. 2)

På samme måde fortæller Emma:

> … så hun [tatovøren] gik ind og lavede et simpelt design, hvor den alligevel var skjult væk, og så fik jeg tatoveret den. Det er meget rart, at den er lidt diskret, fordi alle andre, der ikke kender den, jeg synes ikke rigtig, de behøver at se den, eller de kan godt se den, men hvis den er lidt diskret, så ved mange andre ikke, hvorfor jeg har fået den lavet… dem der ved, hvad det er, de ved også, hvorfor jeg har den. Og det er lidt dem, jeg også gerne vil vise den til eller fortælle min historie til. (Emma, p. 4)

For Anne og Emma ses det, hvordan de har designet tatoveringen, sådan at dem, der kender til semikolonet stadig kan se den til trods for det skjulte design, mens dem, der ikke kender til semikolontatoveringen, ikke kan se den. Her beskriver særligt Emma, hvordan designet er meningsfuldt, fordi dem, der kender til semikolontatoveringen, også er dem, hun ønsker at fortælle sin historie til. Hvor Frank (1995, p. 1) vil understrege, hvordan individet kan skabe mening til fortællingen om fortiden ved at dele fortællingen med andre, ser vi her, hvordan det for Emma og Anne bliver meningsfuldt kun at dele fortællingerne om fortiden med dem, der ved, hvad semikolonet betyder. Dette kan belyses ved hjælp af Kotarba (2014, pp. 274-275), da vi ser, hvordan det i nogle situationer er meningsfuldt og nyttigt for informanterne at dele deres narrativ om fortidens smerte med andre, mens det i andre situationer ikke er. Emma beskriver eksempelvis, hvordan hun til tider ønsker at dele sin fortælling med andre, mens hun andre gange ønsker at holde den privat. Netop denne pointe understreger, hvordan informanternes fortællinger om fortiden er kontekstuelle, fordi de igennem tatoveringsdesignet kan kontrollere, hvilken selvfortælling de ønsker at trække på i en given situation (Thomsen, Bo & Christensen, 2016, p. 14). Strategien *den synlige placering i et skjult design* bliver derfor meningsfuld for informanterne, fordi det skjulte design, trods den synlige placering, muliggør, at informanterne selv kan styre, hvilken selvrepræsentation de ønsker at fremsætte. Sommerfuglen kan derfor ses som en måde, hvorpå informanterne forsøger at afværge det potentielle stempel, der kan opstå ved at få tatoveret semikolonet i et rent design. Netop denne pointe henviser til det, som Renfrow (2004, p.

489) begrebsliggør som *proactive everyday passing,* hvor informanterne med et skjult tatoveringsdesign forsøger at komme et potentielt stigma i forkøbet. Modsat Jacob der selv kan kontrollere, hvem der får information om hans semikolontatovering, fordi den også er skjult på kroppen, kan det her tolkes, hvordan Anne og Emma i lavere grad har mulighed for at udøve *informationskontrol*, fordi deres tatovering er placeret synligt på kroppen (Goffman, 2009 [1963], pp. 22-23). Derfor ved de ikke, hvem fra "publikum", der kan aflæse semikolonet som et *signifikant* symbol og derigennem få et indblik i deres *kropslige backstage*.

Den synlige placering og det rene design

Den tredje og sidste strategi trækker på den placering og det design, som Project Semicolon opfordrer til (jf. kapitel 1), nemlig et semikolon på håndleddet. Både Sara og Maja har placeret tatoveringen synligt på håndleddet. Sara (p. 10) fortæller, hvordan det var vigtigt for hende, at designet var rent, fordi "det er sådan, den er" og fortæller endvidere: "Jeg tror også, at jeg valgte håndleddet, fordi jeg også gerne ville have, at man skulle se den, og jeg ville også gerne selv kunne se den" (Sara, p. 1). Således har det både en betydning for Sara, at hun selv kan se semikolontatoveringen, men også at andre kan se den. Selvom Maja (p. 2) giver på samme måde giver udtryk for, hvordan synligheden af semikolontatoveringen på håndleddet er betydningsfuld, frygter hun til tider, at andre kigger "fordømmende" på semikolontatoveringen. Trods det har hun alligevel valgt *den synlige placering og det rene design*:

> Nej, men det er også, fordi jeg generelt altid har været en stor undskyldning for mig selv, og derfor blev jeg sådan lidt, nu skal jeg ud, og jeg skal ikke undskylde for min fortid. Den skal have ret i verden, og den skal have lov til at være der, og derfor skulle den ikke gemmes væk i en tekst eller en sommerfugl men have lov til at stå fremme for sig selv. (Maja, p. 4)

For Maja er det derfor meningsfuldt ikke at "gemme" semikolonet ind i et andet design, fordi tatoveringen symboliserer, hvordan hun ikke længere ønsker at være en "undskyldning" for sig selv eller "undskylde for sin fortid". Majas refleksioner om semikolonets synlighed bliver på den måde meningsskabende, fordi fortællingen om fortiden og accepten af fortiden ikke skal gemmes væk. Måden, hvorpå Maja accepterer sin fortid, er derfor forankret i nogle centrale refleksioner om, at det, som semikolonet symboliserer, derfor ikke skal tilsløres af et andet design, modsat de to forrige strategier.

Refleksionerne om designet af semikolontatoveringen understreger yderligere, hvordan Maja generelt er åben omkring sin fortid. Trods det, beskriver Maja også, hvordan hun har ændret sin strategi om fortællingen af fortiden:

> Jeg oplever mest, at jeg sådan jokende fortæller om den, for jeg oplever at mange coper bedre ved at have lidt ironi, og så er folk jo sådan, "okay du kan selv grine af det", "så må jeg også"... Jeg havde engang, hvor jeg altid fortalte, hvad det betød, men jeg kunne hurtigt mærke, at folk ikke vidste, hvad ben de skulle stå på, og det er jeg ikke så meget for. (Maja, pp. 2-3)

Maja beskriver, hvordan hun gennem tidligere oplevelser har erfaret, at andre ikke vidste, "hvad ben de skulle stå på", når hun åbent har delt, hvorfor hun har et semikolon tatoveret på håndleddet. På den måde giver Maja udtryk for, hvordan tidligere erfaringer ændrer hendes baggrundsforståelse for specifikke sociale rammer, fordi hun er nødt til at anvende "ironi" og "joke" om en barsk fortid for ikke at gøre sig selv eller andre utilpasse. Majas måde at "joke" og anvende "ironi" kan forstås ud fra Goffmans (1974, pp. 43-44) begreb om *keying,* fordi hun netop joker om en alvorlig og svær tid i sit liv. Det kan derfor forstås, hvordan Maja søger at ændre rammen for interaktionen sådan, at den opfattes som noget andet (Goffman, 1974, p. 115). Netop Goffmans (1990 [1959], pp. 109-116) begreber om *frontstage* og *backstage* kan belyse denne performance. Her forstår vi det som, at når Maja agerer på *frontstage*, giver semikolontatoveringen en adgangsbillet til hendes *emotionelle backstage* for dem, der kender tatoveringens betydning. Dermed kan den synlige placering og det rene design afgive nogle konkrete informationer om Majas *emotionelle backstage*, forstået som Majas (p. 2) oplevelser fra fortiden. Netop *den synlige placering og det rene design* bliver meningsfuldt for Maja, fordi hun tavst kan synliggøre informationer om sin emotionelle backstage i ønsket om, at andre ikke skal stå alene med deres følelser, som belyst i analysens del I.

Martin (p. 1) har på samme måde som Sara og Maja semikolontatoveringen synlig. Martins design er dog lidt anderledes, da han har omridset af et semikolon, og indeni er hans døtres initialer. For Martin har det synlige design været vigtigt, da han ønsker at bruge tatoveringen som en samtaleåbner:

> … fordi det er jo lidt en samtaleåbner på en måde. Man kan sige "hvorfor har du den?", og jeg tænker, at hvis man har fået den tatovering… så er man også klar til at fortælle, at jamen der og derfor. Det var vigtigt for mig, at jeg fik den her tatovering, fordi jeg ville gerne vise

> det. Og starte op til nogle samtaler som måske familiemedlemmer eller pårørende ikke var klar over. Den kan måske også være en del af en "psykisk helhed", tror jeg vil være det rigtige ord at bruge på det. Så den har gjort meget godt for mig, jeg kan ikke sige noget negativt i hvert fald. (Martin, p. 6)

Som det belyses i analysedel I, ser vi her, hvordan Martin bruger sin semikolontatovering til at genbesøge fortiden og genfortælle sin historie til andre. Her beskriver Martin, hvordan han oplever, at semikolontatoveringen kan åbne for samtaler, fordi den er synlig for andre. Martin giver endvidere udtryk for, hvordan det var "vigtigt" for ham at få tatoveringen, fordi han gerne vil bruge tatoveringen til at åbne for samtaler med "familiemedlemmer" eller "pårørende", fordi det giver ham oplevelsen af en "psykisk helhed" at fortælle om sin fortid. Martin (p. 10) fortæller endvidere: "jeg har snakket tusinde gange mere om mine sygdomme og min historik og selvmordsforsøg og alt muligt andet, efter jeg fik tatoveringer, end jeg nogensinde har gjort før". Det, at Martin oplever, at fortællingen giver ham følelsen af en "psykisk helhed", kan derfor forstås som, at det er meningsskabende for Martin at dele sin fortælling med andre (Frank, 1995, p. xiv). Frank (1995, p. 1) understreger endvidere, at individers narrativer kommer fra deres krop, og her ses det, hvordan Martins fortælling er kropsliggjort gennem tatoveringen, hvor tatoveringen har åbnet for, at han har kunnet fortælle andre om sin "historik og selvmordsforsøg". I forlængelse heraf kan Martins oplevelse yderligere belyses ved hjælp af Kotarba (2009, p. 146), der understreger, at når smerte indgår i individers udadvendte identitet og sociale interaktion, er det et bevidst valg, fordi andres reaktioner anses som nyttige. Her ses det netop, hvordan den synlige placering og det synlige design er en offentliggørelse af Martins fortidige smerte, hvor han gennem designet kan åbne for samtaler, der er meningsskabende og nyttige, fordi han oplever en "psykisk helhed". Her forstår vi det som, at det nærmest er terapeutisk for Martin at dele fortællingen om fortidens oplevelser med andre, fordi andres reaktioner har gjort "meget godt" for ham.

Ovenstående analyse af de tre identificerede strategier viser samlet, hvordan informanternes refleksioner om design og placering af semikolontatoveringen giver os et indblik i en større fortælling om samfundet, fordi vi her får et blik for, at der på et mere samfundsmæssigt plan eksisterer fordomme omkring det at have haft selvmordstanker eller forsøgt selvmord. Det, at kunne skjule sit semikolon et andet design, kan ses som en elegant måde at tilsløre et potentielt *stigma*, hvorfor de to første strategier for placering og design af semikolontatoveringen kan fremhæves som en form for "elegant

stigmahåndtering". Samtidig ses det for den sidste strategi, hvordan en synlig placering og et rent design af semikolonet kan være meningsskabende, hvis ønsket med semikolontatoveringen er at afstigmatisere eller åbne for samtaler.

Delkonklusion

Analysedel II viser, hvordan der eksisterer forskellige strategier vedrørende semikolontatoveringens design og placering, som på forskellig vis er meningsskabende for informanterne. I tråd med eksisterende forskning ser vi, hvordan tatoveringen kan være et bevis for et traume (Gentry & Alderman, 2007, p. 185; Hewitt, 1997, p. 89), og hvordan tatoveringen kan bidrage til at skabe kontrol (se fx Sarnecki 2001, p. 37; Painter, 2017, p. 119). Her ser vi kontrollen ved, at informanterne gennem designet og placeringen af semikolonet selv kan kontrollere, hvilken selvfortælling de ønsker at give til andre, og hvordan dette giver dem mulighed for enten at holde tatoveringen privat, at *passere* eller at bruge tatoveringen aktivt som en samtaleåbner om fortiden (se fx Alter-Muri, 2020; Boucher, 2003; Shekar, 2018). Netop denne pointe understreger, hvordan informanternes selvfortællinger er kontekstuelle. Derudover ses det, at informanterne med tidligere selvskadende adfærd, gennem en særlig placering og design af semikolonet oplever at få kontrol med deres selvskade (Oksanen & Turtiainen, 2021, p. 123).

Del III: Hverdagens energiskabende interaktioner med semikolontatoveringen

Analysens sidste del vil belyse, hvordan informanterne oplever, at semikolontatoveringen åbner døren til et større fællesskab, og hvordan informanterne på forskellig vis opnår energi ved at interagere med deres semikolontatoveringen i hverdagen. Først betones det, hvordan fællesskabet, informanterne oplever, kan anskues som et symbolsk fællesskab ved at inddrage Anthony P. Cohen (2002). Dernæst belyses det, hvordan fællesskabet ikke kun eksisterer i informanternes bevidsthed men også opleves virkeligt i både ansigt-til-ansigt interaktioner og virtuelle interaktioner. Til sidst fokuseres der på, hvordan informanterne selvinteragerer med semikolontatoveringen i hverdagen.

Et tatoveret fællesskab

Informanterne giver generelt udtryk for, hvordan de oplever, at semikolontatoveringen åbner døren til et større "fællesskab" (Martin, p. 12; Sara, p. 6), og hvordan de er blevet overrasket over, hvor stort et "community" der eksisterer omkring semikolonet (Maja, p. 2). Dette hænger sammen med, at semikolontatoveringen associeres med følelser af "samhørighed" (FG, Maja & Fie, pp. 2-3) og oplevelsen af "ikke at føle sig alene" (Anne, p. 5; Fie, p. 3; Jacob, p. 5; Liv, p. 2; Emma, p. 2; Sara, p. 6). Liv giver udtryk for, hvordan det at få tatoveret et semikolon danner et særligt fællesskab:

> … men ja, det var jo noget, jeg havde gået og tænkt over i lang tid, fordi jeg synes, at det var et fedt projekt at støtte, og at man ligesom danner et fællesskab uden rigtig at have snakket med folk om det eller have kendskab til folk. Men bare det at have de to prikker, det kan betyde så meget. (Liv, p. 2)

Generelt beskriver informanterne, hvordan de med semikolontatoveringen oplever at træde ind i et fællesskab, også selvom de ikke har kendskab til eller mødes med fællesskabets deltagere. Det er derfor gennemgående for informanterne, at de oplever at være en del af et større fællesskab, der ikke er bundet af fysisk interaktion. Netop denne type af fællesskab betoner Cohen (2002, pp. 97, 118), som *symbolske fællesskaber*. Med Cohens (2002, p. 97) *symbolske fællesskab* kan det derfor belyses, hvordan fællesskabet omkring semikolontatoveringer for informanterne eksisterer som mentale konstruktioner, hvor tilhørsforholdet er skabt gennem deres tænkning. Netop dette giver Sara udtryk for:

> … jo semikolontatoveringer er en lille ting, men det er et stort fællesskab… Jeg føler, at jeg er en del af noget, men jeg går jo ikke rundt og råber om det, fordi det er jo noget for mig selv. (Sara, p. 6)

Fællesskabet bliver derfor betonet som noget, der primært eksisterer i informanternes bevidsthed. Selvom informanterne beskriver, hvordan de ikke har kendskab til fællesskabets deltagere, betones det alligevel, hvordan de oplever at være en del af et fællesskab med andre, der har "nogenlunde samme historie" som informanterne (Anne, p. 10). På den måde ser vi, hvordan et "lille" symbol, der er delt af andre, afgrænser et "stort fællesskab", hvorfor grænsen, mellem hvem der er en del af fællesskabet, og hvem der ikke er, afgrænses gennem semikolonet (Cohen, 2002, pp. 12-13). Forestillingen om fællesskabet har en central betydning for informanterne, fordi de oplever, at de ikke er alene. Det *symbolske fællesskab* om semikolontatoveringen, som informanterne kan siges at opleve, er dog ikke udelukkende en mental konstruktion, da afkodningen af semikolonet i forskellige interaktioner er medvirkende til at bekræfte en fællesskabsfølelse.

Ansigt-til-ansigt interaktion

I det følgende afsnit kastes der et blik på, hvordan informanterne interagerer med semikolontatoveringen i hverdagen, og hvordan disse interaktioner bekræfter følelsen af at være en del af det fællesskab, som ovenstående afsnit belyser.

Flere af informanterne giver konkrete eksempler på forskellige situationer, hvor de oplever at møde nogle, der deler samme symbol, eller at andre afkoder deres symbol. I disse situationer beskriver informanterne, hvordan semikolontatoveringen faciliterer en tavs eller en verbal kommunikation og interaktion, som skaber en særlig følelse af "samhørighed" og "sammenhold" (Liv, p. 2; Martin, p. 11). I det følgende kommer der en række eksempler på disse interaktioner, som efterfølgende vil belyses ved hjælp af Collins' (2004, pp. 47-48) *interaktionsritual*:

> Jeg kan huske, min brors kæreste var så nervøs for at møde os, indtil hun så på mit håndled, og jeg så på hendes, og så blev der rykket en mur ned. Der havde vi et eller andet uden at sige noget. Hun sagde, at så følte hun sig tryg (Fie, pp. 3-4).

Foruden oplevelsen med svigerinden fortæller Fie også om en oplevelse i en lufthavn:

> Jeg har boet i Irland, og når jeg så skulle frem og tilbage fra Irland til Danmark, så skulle jeg igennem security, og der var på et tidspunkt, hvor ham der security-manden skulle tjekke min bagage, og han så så min tatovering, og så smilte han til mig og kiggede ned, og jeg vidste bare, at han ved, hvad den der, den betyder. Han vidste noget, og det var sådan en følelse af samhørighed. (FG, Fie, p. 2)

I forlængelse heraf fortæller Maja om en bytur, hvor der opstod et særligt "moment":

> Så har jeg også skrevet samhørighed, også fordi jeg for ikke så lang tid siden havde en tur i byen, hvor jeg skulle have et armbånd på af den her kvinde, og så kigger hun på mig, og så siger hun: "jeg har også den der tatovering der". Man fik ligesom sådan et moment, hvor man ligesom kiggede på hinanden og var sådan, "hold kæft, hvor er vi egentligt seje", og så gav vi hinanden en krammer, og så kom vi videre i livet ikke. Det var bare sådan et lille moment, hvor, ligesom du også sagde Fie, man ved, okay du ved også godt, hvordan det er, og så er jeg ikke helt alene i den her båd. (FG, Maja, p. 3).

Liv fortæller, hvordan hun mødte en pige, mens hun var indlagt:

> Da jeg blev indlagt første gang, der mødte jeg en anden pige, der også havde den [semikolon-tatoveringen] på samme håndled og det hele, og så snakkede vi ligesom om det og blev faktisk rimelig gode venner. Så det er det der med, at der er noget sammenhold (FG, Liv, p. 4)

Martin fortæller, at han afkodede sin kammerats semikolontatovering en dag, de var i svømmehallen med familien:

> Men hvor jeg kom til at kigge på hans ryg lige pludselig, vi var i svømmehal med børnene, hvor han havde et semikolon, der sad inde blandt alt muligt andet, så det var lidt skjult på en eller anden måde. Hvor vi endte med at sidde inde i saunaen i 2,5 time og delte fælles historier omkring vores tatoveringer, og hvad det betød og sådan nogle ting. (Martin, p. 11)

Informanternes beskrivelser af eksempler på konkrete situationer, hvor de har mødt andre, der deler samme tatoveringsmotiv eller kan aflæse tatoveringen, viser, hvordan informanterne oplever, at der opstår forskellige former for gruppefølelser. For Fie opstår gruppefølelsen i en tavs interaktion, hvor semikolontatoveringen nærmest fortæller Fies historie uden brug af ord, mens den for Maja, Liv og Martin opstår, fordi de taler med andre.

For at forstå, hvad der er på spil i interaktionerne, anvendes Collins' (2004, pp. 47-48) *interaktionsritual*, der består af forskellige inputs og outputs. Ved at tolke informanternes eksempler som *interaktionsritualer* kan der identificeres forskellige inputs: 1) Informanterne oplever, at den øvrige deltager i interaktionen påvirker dem følelsesmæssigt, sådan at interaktionen sættes i en bestemt stemning med fokus rettet mod semikolontatoveringen, 2) Informanterne oplever, at der sker en afgrænsning til udenforstående via semikolonet som symbol, 3) Afgrænsningen til andre medfører et fælles fokus på semikolontatoveringen, og 4) informanterne oplever, at de deler en fælles emotionel oplevelse med den øvrige deltager, fordi de har noget til fælles. Denne oplevelse medfører en form for kollektiv energi mellem informanterne og den øvrige deltager, der eksempelvis kommer til udtryk i Martins fortælling om, hvordan han delte fælles historier med sin kammerat i "2,5" time. Outputtet af interaktionerne ses ved, 1) der opstår gruppefølelser i interaktionerne, hvor informanterne oplever følelser af "samhørighed" og "sammenhold" og et tilhørsforhold til en gruppe 2) *Emotionel energi* forstået som "anerkendelse", "tryghed" og "en følelse af ikke at være alene": Her forstår vi Majas udtalelse: "vi er seje", som en *emotionel energi* i form af "anerkendelse". Særligt Fies første eksempel fremhæver, hvordan deltagerne i et *interaktionsritual* går ind i en given situatuon mellem forskellig følelser, men i løbet af interaktionen ender med at føle gruppens dominerende stemning (Collins, 2004, p. 108). Her ser vi, hvordan svigerinden går ind til interaktion med nervøsitet, hvor Fie og svigerinden i løbet af interaktionen ender med at føle gruppens dominerende stemning i form af, at der "bliver rykket en mur ned", hvormed de får en gruppefølelse af at have noget sammen. Majas eksempel understreger yderligere, hvordan "anerkendelse" og "følelsen af ikke at være alene" som *emotionel energi* oplader Maja med en handlekraft til at komme "videre i livet" (Collins, 2004, p. 134). Det er fælles for ovenstående interaktioner, at de kun er muliggjort, fordi semikolonet afkodes som et signifikant symbol. Fordi Collins (2004, pp. 47-48) beskriver *interaktionsritualet* som noget, der opstår, når mindst to individer interagerer, er det væsentligt at bemærke, at vi udelukkende kan identificere gruppefølelser på baggrund af informanternes egne oplevelser af interaktionerne.

Ansigtsløse interaktioner

Foruden ovenstående eksempler på ansigt-til-ansigt interaktion fortæller flere informanter, hvordan de sommertider deler et billede af deres semikolontatovering på sociale medier eller ser andres billeder, hvilket også resulterer i en gruppefølelse. Følgende afsnit vil rette fokus på disse virtuelle interaktioner, der kan ses som "ansigtsløse".

Flere af informanterne fortæller, hvordan de i hverdagen interagerer med deres semikolontatovering på de sociale medier. Nogle af informanterne giver udtryk for, hvordan de er aktive på Instagram (Maja, p. 5) eller i Facebookgrupper (Anne p. 10; Liv, p. 6), fordi de deler billeder af deres semikolontatovering, eksempelvis hvis andre efterspørger billeder til inspiration. På den måde har informanterne mulighed for at dele deres erfaringer med andre, hvor oplever de at indgå i et konkret virtuelt fællesskab. Det at dele sin fortid med andre på de sociale medier giver Anne en oplevelse af "ikke at føle sig alene, mens Maja oplever, at hun får et bekræftende "skulderklap" ved at dele sit semikolon på Instagram. Dette viser på samme måde som forrige afsnit, hvordan det symbolske fællesskab ikke kun eksisterer som en mental konstruktion, da det her opleves virkeligt på de sociale medier:

> Liv: Men jeg ved, der har været nogle af de der Facebookgrupper, hvor folk har spurgt ind til psykisk sygdom og sådan nogle ting, og der har jeg nogle gange smidt et billede op.
> Tina: Hvad giver det dig at dele billeder?
> Liv: Det er meget for at styrke fællesskaber, og så er det fedt nok, at andre sidder og tænker, "fedt nok" eller "nice gået". (Liv, p. 6)

Informanterne møder derfor en form for anerkendelse af deres fortid ved den interaktion, der sker på de social medier, når de deler et billede, der er offentligt for andre. Samtidig beskriver hun, hvordan hun oplever at være med til at "styrke" det fællesskab, der er omkring semikolontatoveringer. Sara deler ikke selv aktivt billeder af sin semikolontatovering på sociale medier men giver udtryk for, hvordan hun også oplever følelsen af ikke at være "alene", når hun ser andres "billeder" og "historier" om deres tatovering på de sociale medier.

Selvom de virtuelle interaktioner er ansigtsløse og ikke forudsætter en kropslig tilstedeværelse, finder vi det interessant at belyse de virtuelle interaktioner ud fra Collins' (2004, pp. 47-48) *interaktionsritual*, fordi vi kan se, hvordan det at interagere på nettet ligeledes resulterer i inputs og outputs. I

informanternes fortællinger ses inputtet i den virtuelle interaktion i form af 1) en aktiv tilstedeværelse på internettet, hvor 2) informanterne enten deler billeder eller eksponeres for andres billeder af semikolontatoveringer. Dette medfører en individuel energi i informanten, der resulterer i 1) gruppefølelser og 2) *emotionel energi* i den enkelte i form af følelser af "ikke at være alene" samt "anerkendelse". De virtuelle interaktioner kan også karakteriseres som en del af hverdagens energiskabende interaktioner, der lader informanterne med en *emotionel energi* og gruppefølelser, trods det at vi ikke kan spore en gensidig og fokuseret opmærksomhed mellem deltagerne interaktionen. På den måde belyses det, hvordan informanterne også kan opsøge energiskabende interaktioner på sociale medier, når de søger en bekræftelse på det fællesskab, de forestiller sig, eller når de er lave på *emotionel energi* (Collins, 2004, p. 118). Netop det, at de virtuelle interaktioner i specialet tolkes som et *interaktionsritual*, understreger, hvordan hverdagen også rummer energiskabende interaktioner, der er let tilgængelige for informanterne.

Selvinteraktion gennem kropslig berøring

Følgende afsnit vil belyse, hvordan der, foruden de forrige typer af interaktioner, også sker en selvinteraktion med semikolontatoveringen, fordi flere af informanterne giver udtryk for, hvordan de konkret rører ved den. I relation hertil giver informanterne udtryk for, hvordan den kropslige berøring bliver meningsfuld, når de har det "svært", eller når der sker noget "dårligt" (Emma, p. 5; FG, Fie, p. 9; Jacob, p. 2; Martin, p. 13; Sara, bilag 9). I forlængelse heraf beskrives semikolontatoveringen af flere informanter som et "værktøj" (Anne, p. 7; FG, Liv, p. 7) eller en "mental nødhjælpskasse" (Martin, p. 7), de kan gøre brug af. I det følgende præsenteres der en række eksempler på disse selvinteraktioner:

Anne (p. 5) fortæller, hvordan det at lade sine fingre glide over tatoveringen og derved skabe ét bestemt fokus giver hende "ro", når hun er stresset:

> Men der kører jeg også bare henover, og det er også bare nok. Fordi det er lidt mere følsom hud begge steder. Så det er nok til, at jeg kan slappe af i stressede situationer. Jeg tror, det er lidt det samme, hvis nu man har en ring på, hvis man så sidder til et vigtigt møde, så sidder man og kører den rundt. Det er lidt det samme, jeg gør. Bare ved min hud i stedet for. (Anne, p. 5)

På samme måde som Anne giver Martin udtryk for, hvordan han blidt "nusser" sit semikolon, når han har det svært:

> Jeg sidder, det lyder mærkeligt at sige, jeg sidder faktisk og nusser min tatovering i nakken. Det er også fordi for mig at sidde og gøre det, hvis jeg har det svært, jamen det er mine børn, og det giver mig en varm følelse i bunden af maven, hvor man tænker det er okay. (Martin, p. 13)

Sara fortæller også, hvornår hun rører ved sin semikolontatovering:

> Det er ikke hver dag, jeg rører ved den. Når jeg har det svært, rører jeg ved den for at minde mig om, hvad jeg har været igennem… Følelserne, når jeg rører ved den, er vilje, styrke og gåpåmod. Men samtidig også tristhed, fordi det er svært at kigge tilbage og mindes, hvad jeg har været igennem. (Sara, bilag 9)

Modsat de andre informanter giver Maja udtryk for, hvordan hun kærtegner sit semikolon, både når hun har det dårligt, men også når hun har det godt. I relation hertil beskriver Maja, hvordan det at "ae" sin tatovering skaber en følelse af "accept":

> Jeg kan jo godt finde på at ae den og kigge på den i stressede eller deprimerede perioder. Jeg kan også nogle gange, hvis jeg er meget glad så kigge på den og give mig selv lov til at rose mig selv og sige "det er fandme godt klaret". (Maja, p. 3)

Fælles for informanternes eksempler er først og fremmest, at berøringen af semikolontatoveringen får karakter af at være omsorgsfuld og kærtegnende, fordi de på forskellig vis blidt stryger hånden over deres tatoverede hud for at opnå en kontakt til semikolontatoveringen. I Annes eksempel understreges det, hvordan kontakten til semikolonet opnås, fordi huden ved håndleddet er "tynd", og derfor er særligt "følsom". Mens berøringen af tatoveringen for Anne ses som et forsøg på at flytte fokus i stressede situationer, giver både Sara og Maja udtryk for, hvordan de ved at kærtegne deres semikolontatovering mindes om, hvad de har været igennem, og hvad de kan klare som belyst i analysens første del. Den fysiske interaktion med semikolontatoveringen kan der derfor både ses som en måde,

hvorpå informanterne kan skærpe deres fokus eller som en interaktion, hvor de kan genbesøge erindringerne om deres fortid. På samme måde som de foregående afsnit vil selvinteraktionerne ligeledes betones ved hjælp af Collins' (2004, pp. 47-48) *interaktionsritual* for at fremanalysere, hvordan selvinteraktioner også kan karakteriseres som et *interaktionsritual*, hvorfra informanterne kan oplades med en *emotionel energi*.

I ovenstående eksempler ses det, hvordan informanternes selvinteraktion blot forudsætter: 1) En tilstedeværelse af informanterne der ved at kærtegne deres semikolontatoveringen gennem en nænsom og blid berøring, 2) Retter et skærpet fokus på semikolontatoveringen, der 3) skaber en individuel emotionel stemning. Netop fordi det skærpede fokus i informanternes selvinteraktion ikke deles med andre, kan det i stedet belyses som et individuelt tankemæssigt fokus, der sker som forudsætning af, at informanterne retter en kropslig opmærksomhed på deres tatovering. Anne beskriver, hvordan hendes fokus på tatoveringen kan sammenlignes med andre folk, der "piller ved deres fingerring i stressede situationer", mens Martin beskriver, hvordan han konkret sidder og "nusser" sin tatovering og opnår fokus på sine døtre. Outputtet af selvinteraktionerne kan tolkes som *emotionel energi*, der er med til at oplade informanterne med den energi, de har brug for, for at overkomme hverdagens aktiviteter: "ro", "anerkendelse", "styrke", "vilje", "gåpåmod". Eksempelvis beskriver Maja, hvordan hun kan søge anerkendelse for sine egne "præstationer" ved at ae sin semikolontatovering, mens Sara betoner, hvordan berøringen oplader hende med motiverende følelser af styrke, vilje og gåpåmod.

Det er således i informanternes selvinteraktion med en kærlig og kærtegnene berøring, at der opstår en række længerevarende emotioner, de kan oplades af, når de oplever at have det svært (Collins, 2004, p. 134). På den måde kan selvinteraktionen gennem berøring ses som en energiskabende situation, informanterne søger i hverdagen, når de har behov for det, fordi det er lave på en særlig *emotionel energi*. At informanter søger en interaktion gennem kropslig berøring kan det ud fra Kotarba (2014, p. 274) forstås, hvordan informanterne eksempelvis forsøger at transformere en oplevelse af at være stresset til en følelse af "ro" ved at berøre tatoveringen. Netop dette understøtter Kotarbas (2014, p. 273) pointe om, at følelser erfares kropsligt. På den måde forstår vi, hvordan en selvinteraktion med semikolontatoveringen også kan opfattes som et energiskabende *interaktionsritual*, der kan oplade informanterne, fordi symbolets emotionelle energi aktiveres gennem kropslig berøring. Vi ser derfor, hvordan semikolontatoveringen som et værktøj kan karakteriseres som et kropsligt batteri, der altid er tilgængeligt, fordi informanterne bærer den på kroppen. Kroppen iscenesættes

derfor som en vigtig ressource for den følelsesmæssige erfaring, fordi informanterne altid har deres emotionelle opladning lige ved hånden.

Delkonklusion

Analysedel III har belyst, hvordan der eksisterer et betydningsfuldt symbolsk fællesskab omkring semikolontatoveringer, som informanterne føler sig som en del af. Dette fællesskab bekræftes både i mødet med andre ansigt-til-ansigt og gennem informanternes interaktion på de sociale medier. Det er i relation hertil blevet belyst, hvordan disse to typer af interaktioner kan karakteriseres som energiskabende *interaktionsritualer*, der oplader informanterne med særlige gruppefølelser og *emotionel energi*. Her blev det belyst, hvordan informanterne enten tavst eller verbalt kan kommunikere gennem deres tatovering under interaktion (se fx Crompton et al., 2021, p. 1252; Gentry & Alderman, 2007, p. 187). Slutteligt betones det, hvordan det for informanterne bliver meningsfuldt også at berøre deres tatovering, når de har det svært, fordi denne form for selvinteraktion ligeledes oplader informanterne med en *emotionel energi*. I tråd med eksisterende forskning finder analysedel III, at tatoveringer kan hjælpe individer, når de har det dårligt (Sarnecki, 2001, p. 41), virke styrkende (Alter-Muri, 2020, p. 142), og at en "offentliggørelse" af informanternes følelser gennem eksempelvis virtuelle interaktioner kan have en vigtig funktion i forhold til andres anerkendelse af disse følelser (Atkinson, 2004, p. 137).

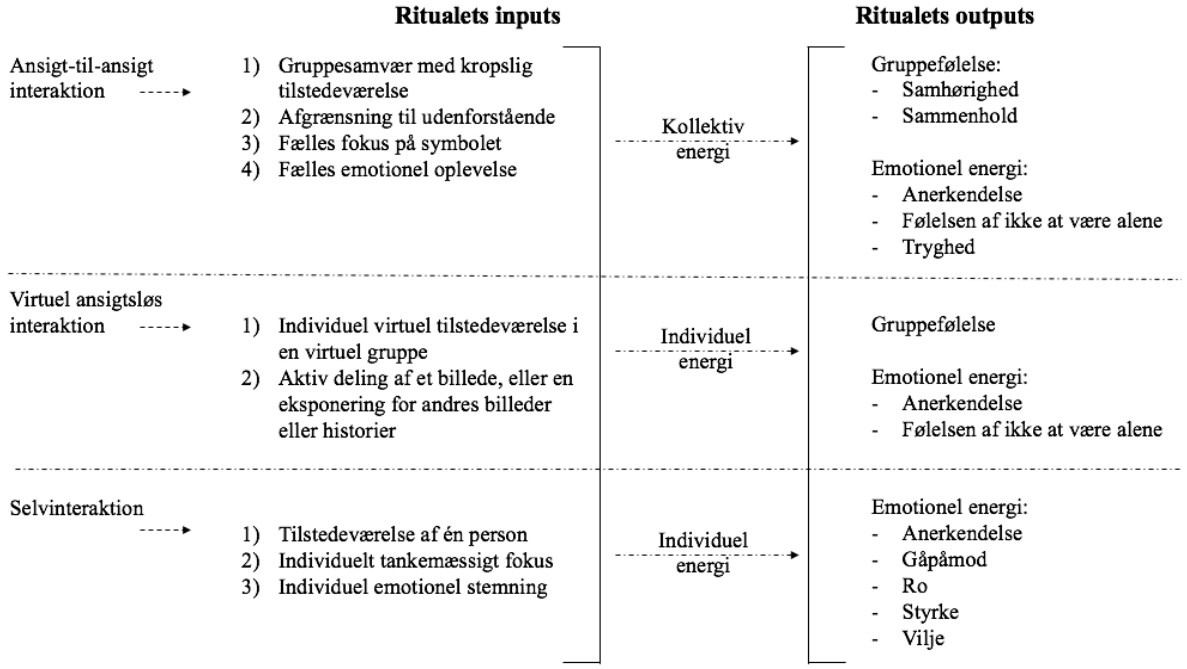
Kapitel 5

Diskussion og konklusion

Diskussion: En udvidelse af interaktionsritualet?

I analysens del III har vi med udgangspunkt Collins' (2004, pp. 47-48) *interaktionsritual* identificeret, hvordan informanterne både gennem ansigt-til-ansigt interaktioner, virtuelle ansigtsløse interaktioner og selvinteraktioner lades med gruppefølelser og *emotionel energi*. På baggrund heraf mener vi, at det kan være et spændende bidrag, at andre interaktionsformer også kan karakteriseres som *interaktionsritualer*, trods det at de ikke indeholder en fysisk og kropslig tilstedeværelse, hvor den gensidige påvirkning af kroppen kan observeres. I nedenstående præsenteres derfor en udvidet model af Collins' (2004, pp. 47-48) *interaktionsritual*, der yderligere inkludere andre interaktionsformer:

Figur 1: Udbygning af Collins' (2004, pp. 47-48) model over *interaktionsritualet* (se bilag 4)



Figur 1 giver et overblik over de analytiske fund fra de foregående afsnit i analysedel III. I tråd med Collins' ingredienser for *interaktionsritualet* finder vi, at informanternes ansigt-til-ansigt interaktioner med semikolontatoveringen kan resultere i gruppefølelser og *emotionel energi*. Hertil argumenterer vi dog også for, at en både virtuel ansigtsløs interaktion og selvinteraktion ligeledes medfører fællesskabsfølelser og *emotionel energi*.

Fælles for Collins' (2004, pp. 47-48) *interaktionsritual* og ovenstående udbygning er, at alle tre typer af interaktioner indeholder inputs og outputs. Her går *emotionel energi* igen som et output for alle tre typer af interaktioner, mens de emotionelle energier, vi identificerer i specialet, er nogle andre end dem, Collins (2004, pp. 48-49) fremhæver. Ligeledes finder vi i tråd med Collins (2004, p. 34), at der

opstår et fokus under interaktion, men her adskiller vores fund sig fra Collins' ved, at dette fokus også kan være et individuelt og tankemæssigt fokus. Modsat Collins (2004, pp. 48-49) ser vi, hvordan semikolonet som symbol er udgangspunktet for interaktionerne, hvor Collins ser symboler som et output af *interaktionsritualer*. Ifølge Collins (2004) er symbolers emotionelle spænding afhængige af en genopladning, som sker, når mennesker mødes ansigt-til-ansigt og genoplever symbolets betydning. De foregående afsnit belyser modsat, hvordan genopladningen af semikolontatoveringen som symbol også kan ske gennem andre interaktionsformer end ansigt-til-ansigt interaktioner. At symbolet kan opretholde sin spænding på andre måder end gennem ansigt-til-ansigt interaktioner forklarer vi for det første med, at nødvendigheden af den kropslige og fysiske tilstedeværelse erstattes af interaktioner på de sociale medier, hvor informanterne kan opsøge andre ligesindede, hvis de har behov for *emotionel energi*. For det andet mener vi, at symbolet opretholder sin spænding under selvinteraktion gennem kropslig berøring, hvor symbolets emotionelle energi varigt kan aktiveres og erstatter nødvendigheden af, at der er flere deltagere til stede under interaktionen. Det betones derfor, hvordan informanternes hverdag består af flere forskellige typer af energiskabende situationer, som informanterne kan opsøge, når de har brug for det.

Konklusion

Formålet med dette speciale har været at undersøge, hvordan semikolontatoveringer kan være et meningsskabende symbol i hverdagslivet for individer med selvmordstanker. Problemformuleringen lød som følgende:

Hvordan kan semikolontatoveringen være med til at skabe mening i hverdagslivet for individer, der har eller tidligere har haft selvmordstanker?

Problemformuleringen er søgt belyst gennem et adaptiv inspireret og kvalitativt metodekombinerende design med udgangspunkt i to fokusgruppeinterviews og otte individuelle interviews. Følgende konklusion af specialets problemformulering vil med afsæt i problemformuleringen og de to underspørgsmål fremhæve de analytiske hovedpointer, der fremtræder for analysens tre dele.

Analysedel I undersøgte, hvordan semikolontatoveringen symboliserer et vendepunkt i informanternes liv, og hvordan semikolontatoveringen bliver en del af informanternes selvfortælling. Analysen viste, at informanterne med deres semikolontatovering kan sætte et kropsligt punktum for sin fortid med selvmordstanker, selvmordsforsøg eller selvskade. Derfor bliver semikolontatoveringen et vigtigt symbol på et vendepunkt i informanternes liv, fordi den på forskellig vis markerer en transformation. I relation hertil bliver semikolontatovering også en erindringsmarkør, hvorfra informanterne retrospektivt kan skabe mening med en dyster fortid præget af eksistentielle tanker om, hvorvidt livet har været værd at leve. Endvidere viste analysen, at genbesøgene af fortiden associeres med en oplevet følelse accept af fortiden og et håb for fremtiden, som bliver central for, at informanterne kan skabe en meningsfuld fortælling om fortidens hændelser, som de aktivt kan bruge i nuet. Slutteligt viste analysedel I, at informanterne gennem forskellige metaforer kan skabe en meningsfuld selvfortælling om fortiden til sig selv og andre.

Analysedel II undersøgte, hvordan informanterne gennem forskellige tatoveringsdesign forsøger at kontrollere "publikums" adgang til deres semikolon. Analysen identificerede, hvordan der blandt informanterne eksisterer tre forskellige strategier i måden, hvorpå semikolontatoveringen designes og placeres på kroppen. Analysen viste, at der for flere af informanterne eksisterer en frygt for stigmatisering, fordi det symbol, de bærer på kroppen, bliver et vidnesbyrd om en fortid med selvmordstanker, der kan være forbundet med stigmatisering. Her viste analysen, at strategien *den skjulte placering og*

et skjult design opleves meningsskabende, fordi den gør det muligt at kontrollere, hvor ofte informanten selv ønsker at mindes om det vendepunkt, som semikolontatoveringen symboliserer, samtidig med at informanten også kan kontrollere, om andre får adgang til fortællingen om fortiden. Analysen viste endvidere, hvordan strategien *den synlige placering i et skjult design* er meningsfuld, fordi den synlige placering for flere af informanterne er vigtig for, at de kan påmindes fortidens valg om at sætte et punktum for selvmordstanker, selvmordsforsøg og selvskade, men også fordi denne strategi muliggør en kontrol i forhold til, om andre får information om fortiden. Slutteligt viste analysen, at strategien *den synlige placering og det rene design* opleves meningsskabende for de informanter, der har et ønske om at bruge deres semikolontatovering til at fortælle om fortiden, ikke blot for deres egen skyld men også for andres skyld.

Analysedel III undersøgte, hvordan informanterne interagerer med deres semikolontatoveringen i hverdagen. Analysen viste, at semikolontatoveringen for informanterne associeres med vigtige følelser af samhørighed og sammenhold, som bliver meningsskabende, fordi informanterne derfor ikke føler sig alene. Netop informanternes følelser af at høre til kan anses som et eksistentielt behov for mennesker, hvorfor det er et centralt fund, at semikolontatoveringer kan fremkalde disse følelser. Analysen viste endvidere, hvordan semikolontatoveringen bliver meningsskabende i hverdagen, fordi informanterne kan interagere med den, og derigennem oplades af gruppefølelser og *emotionel energi*. Analysen identificerede foruden gruppefølelserne, hvordan semikolontatoveringen associeres med følelser af anerkendelse, gåpåmod, tryghed, ro, styrke og vilje, der kan karakteriseres som længerevarende emotioner, som fremkaldes i bestemte interaktioner i hverdagen. Her viste analysen, at netop disse emotionelle energier kan give informanterne handlekraft i konkrete og fremtidige situationer.

På tværs af analysens tre dele kan det derfor konkluderes, hvordan semikolontatoveringen kan skabe mening i hverdagslivet for informanterne, fordi semikolontatoveringen bliver en varig erindringsmarkør, hvorigennem de ikke blot kan genbesøge fortiden men også fastholde beslutningen om at sætte et punktum for den, således at selvudviklingen kan fastholdes. Analysen viser dermed, at semikolontatoveringen bliver meningsskabende, fordi informanterne ved hjælp af semikolonet fastholder beslutningen om at vælge livet til. For at fastholde beslutningen om det punktum, der er sat for fortiden, bliver det meningsfuldt for informanterne, at de med deres semikolontatovering altid kan oplades med en *emotionel energi*, der giver dem handlekraft, når de har brug for det. På den måde får vi et blik for, at semikolontatoveringen er en central del af informanternes selvfortællinger om, hvem de

var engang, og hvem de ønsker at være. Dog udgør semikolontatoveringen ikke en mere central del af informanternes selvfortælling, end at denne skifter efter konteksten, hvilket er muliggjort gennem de forskellige strategier for designet og placeringen af semikolonet.

For bevarelsen af problemformulering kan det yderligere konkluderes, hvordan nogle af specialets satellitbegreber og undersatellitter har vist sig forklaringsdygtige i analysen, mens andre ikke har bidraget til at indfange empiriens nuancer. Derfor er der i analysen inkluderet andre alternative forklaringsperspektiver, hvor de har fundet relevans samtidig med, at vi har ladet begreberne adaptere sig til empirien ved at udfordre eller begrebsliggøre de orienterende begrebers undersatellitter. For en opdateret oversigt over de forklaringsdygtige orienterende begreber se bilag 10.

Litteraturliste

Agar, K. (2017). *The experience of obtaining a tattoo in relation to the emotional healing process for cancer survivors.* Massachusetts School of Professional Psychology.

Alcina, M. (2009). *Tattoos as personal narrative.* University of New Orleans Theses and Dissertations, 993.

Alter-Muri, S. (2020). The body as canvas: Motivations, meanings, and therapeutic implications of tattoos. *Art Therapy: Journal of the American Art Therapy Association, 37*(3), 139-146. doi:10.1080/07421656.2019.1679545

Antoft, R., & Thomsen, T. (2005). Når livsfortællinger bliver en sociologiskmetode – Introduktion til det biografisk narrative interview. In M. H. Jacobsen, S. Kristiansen & A. Prieur (Eds.), *Liv, fortælling og tekst - strejftog i kvalitativ sociologi* (pp. 157-182). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Atkinson, M. (2003). *The sociogenesis of a body art*. Toronto: University of Toronto Press.

Atkinson, M. (2004). Tattooing and Civilizing Processes: Body modification as Self-Control. *The Canadian Review of Sociology and Anthropology, 41*, 125-147.

Atkinson, M. (2002). Pretty in ink: Conformity, resistance, and negotiation in women's tattooing. *Sex Roles, 47*(5/6), 219-235. doi:http://dx.doi.org/10.1023/A:1021330609522

Benasso, S., & Stagi, L. (2021). Getting inked at a tattoo convention: Subjectivity and belonging within an alternative cultural heterotopia. *Italian Sociological Review, 11*(3), 807-831. Retrieved from https://www.proquest.com/scholarly-journals/getting-inked-at-tattoo-convention-subjectivity/docview/2583605901/se-2

Bloksgaard, L., & Andersen, L. T. (2012). Fokusgruppeinterviewet - Når gruppedynamikken er redskabet. In M. H. Jacobsen, & S. Q. Jensen (Eds.), *Kvalitative udfordringer* (pp. 25-46). København K: Hans Reitzels Forlag.

Blumer, H. (1954). What is wrong with the social theory? *American Sociological Association, 19*(1), 3-10. Retrieved from https://www-jstor-org.zorac.aub.aau.dk/stable/2088165?seq=4#metadata_info_tab_contents

Blumer, H. (1969). *Symbolic interactionism - perspective and method*. Berkeley: University of California Press.

Bo, I. G. (2005). At sætte tavshed i tale - Fortolkning og forståelse i det kvalitative forskningsinterview. In M. H. Jacobsen, S. Kristiansen & A. Prieur (Eds.), *Liv, fortælling, tekst - strejftog i kvalitativ sociologi* (1st ed., pp. 51-76). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Bo, I. G., & Jacobsen, M. H. (2017). Følelser og sociologi. In I. G. Bo, & M. H. Jacobsen (Eds.), *Følelsernes sociologi* (1st ed., pp. 15-54) Hans Reitzels Forlag.

Boucher, M. (2003). Exploring the meaning of tattoos. *The International Journal of Narrative Therapy and Community Work,* (3), 57-59. Retrieved from https://www.proquest.com/scholarly-journals/exploring-meaning-tattoos/docview/2618458222/se-2?accountid=8144

Brinkmann, S. (2015). Etik i en kvalitativ verden. In S. Brinkmann, & L. Tanggaard (Eds.), *Kvalitative metoder - en grundbog* (2nd ed., pp. 463-480). København: Hans Reitzels Forlag.

Buckle, J. L., & Corbin, S. D. (2021). Embodied meaning making: Memorial tattoos as a visual expression of grief. *Death Studies,* 1-9. doi:http://dx.doi.org/10.1080/07481187.2021.1983889

Buss, L., & Hodges, K. (2017). Marked: Tattoo as an expression of psyche. *Psychological Perspectives, 60*(1), 4-38.

Carmona, M. (2020). Project Semicolon. Retrieved from https://www.therecoveryvillage.com/mental-health/news/project-semicolon/

Center for Selvmordsforskning. (2021). At læse statistik. Retrieved from https://www.selvmordsforskning.dk

Cheung, K. K. C., & Tai, K. W. H. (2021). The use of intercoder reliability in qualitative interview data analysis in science education. *Research in Science & Technological Education,* 1-21. doi:10.1080/02635143.2021.1993179

Clark, T., Foster, L., Sloan, L., & Bryman, A. (2021). *Bryman's social research methods* (6th ed.). Oxford: Oxford University Press.

Cohen, A. P. (1985). *Symbolic Construction of Community.* Taylor & Francis Group.

Collins, R. (2004). *Interaction ritual chains*. Princeton, NJ.: Princeton University Press.

Cortez, C. P. (2014). *Survivors ink: Self-transformation, self-creation and healing through tattoo* Available from Sociological Abstracts. (1629332054; 201440910). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/survivors-ink-self-transformation-creation/docview/1629332054/se-2?accountid=8144

Crompton, L., Amrami, G. P., Tsur, N., & Solomon, Z. (2021). Tattoos in the wake of trauma: Transforming personal stories of suffering into public stories of coping. *Deviant Behavior, 42*(10), 1242-1255. Retrieved from DOI: 10.1080/01639625.2020.1738641

Davidson, D. (2017). Art embodied: Tattoos as memorials. *Bereavement Care, 36*(1), 33-40. Retrieved from DOI: 10.1080/02682621.2017.1305055

DeMello, M. (2000). *Bodies of inscription: A cultural history of the modern tattoo community.* Duke University Press.

Dennis, A., Philburn, R., & Smith, G. (2013). Pragmatism and symbolic interactionism. In A. Dennis, R. Philburn & G. Smith (Eds.), *Sociologies of interaction* (pp. 8-34). UK: Polity Press.

Denzin, N. K. (2009). Interpretive interactionism: A postmodern approach to everyday life. In M. H. Jacobsen (Ed.), *Encountering the everyday. an introduction to the sociologies of the unnoticed* (pp. 397-422). New York: Palgrave MacMillian

Durkheim, É. (1968) [1912]. *The elementary forms of the religious life*. London: George Allen & Unwin Ltd.

Erdelyi, K. M. (2019). Mental health tattoos: Body art that tells a story in permanent ink. Retrieved from www.psycom.net

Ferreira, V. S. (2014). Becoming a heavily tattooed young body: From a bodily experience to a body project. *Youth & Society, 46*(3), 303-337. doi:http://dx.doi.org/10.1177/0044118X11427839

Fogh, R. A. (2019, Oct 01,). Folk vil have større og mere personlige tatoveringer. *Ugeavisen Ribe.* Retrieved from https://ugeavisen.dk/ribe/artikel/folk-vil-have-st%C3%B8rre-og-mere-personlige-tatoveringer

Frank, A. W. (1995). *The wounded storyteller – Body, Illness and Ethics* (2nd ed.) The University of Chicago Press and London.

Frederiksen, M. (2013). Integration i 'mixed methods' forskning: Metode eller design? *Metode og Forskningsdesign,* (1), 17-40.

Garcia-Merrit, G. (2014). *Inked lives: Tattoo, identity, and power.* Iowa State University.

Gentry, G. W., & Alderman, D. H. (2007). Trauma written in the flesh: Tattoos as memorials and stories. In D. A. Hidalgo, & K. Barber (Eds.), *Narrating the storm: Sociological stories of hurricane Katrina* (pp. 184-197). Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.

Giddens, A. (1991). *Modernitet og selvidentitet. Selvet og samfundet under senmoderniteten*. København: Hans Reitzels Forlag.

Gimmler, A. (2014). Amerikansk pragmatisme. In M. H. Jacobsen, & S. Kristiansen (Eds.), *Hverdagslivet. sociologier om det upåagtede* (pp. 75-108) Hans Reitzels Forlag.

Goffman, E. (1974). *Frame Analysis.* Northeastern University Press: Boston, MA.

Goffman, E. (1990) [1959]. Regions and region behavior. *The presentation of self in everyday life* (pp. 109-140). England: Penguin Books.

Goffman, E. (2009) [1963]. Informationskontrol og personlig identitet. *Stigma - om afvigerens sociale identitet* (2nd ed., pp. 83-146). Frederiksberg C: Samfundslitteratur.

Goulding, C., Follett, J., Saren, M., & MacLaren, P. (2004). Process and meaning in 'getting a tattoo'. *Advances in Consumer Research, 31*(1), 279-284. Retrieved from https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=buh&AN=35923761&site=ehost-live

Halkier, B. (2015). Fokusgrupper. In S. Brinkmann, & L. Tanggaard (Eds.), *Kvalitative metoder - en grundbog* (2nd ed., pp. 137-152). København: Hans Reitzels Forlag.

Halkier, B. (2018). *Fokusgrupper* (3.th ed.) Samfundslitteratur.

Hewitt, K. (1997). Adornment: Tattooing and piercing. In K. Hewitt (Ed.), *Mutilating the body: Identity in blood and ink* (pp. 65-95). Bowling Green State University: Popular Press.

Hughes, L. (2015). *The tattooed client: a phenomenological exploration of symbolic representations in Self-concept.* University of Chester.

Jacobsen, M. H. (2007). Adaptiv teori – en tredje vej til viden – en stående invitation til synteseosociologi. In R. Antoft, & M. H. Jacobsen (Eds.), *Håndværk og horisonter – tradition og nytænkning i kvalitativ metode* (pp. 249-287). Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Jacobsen, M. H., Jørgensen, A., & Svendsen-Tune, S. (2005). Sensitiv sociologi: Undersøgelser af udsatte og udsatte mennesker. In M. H. Jacobsen, S. Kristiansen & A. Prieur (Eds.), *Liv, fortælling og tekst - strejftog i kvalitativ sociologi* (pp. 235-260). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Jacobsen, M. H., & Kristiansen, S. (2013). Symbolsk interaktionisme. In M. H. Jacobsen, E. Laursen & J. B. Olsen (Eds.), *Socialpsykologi - en grundbog til et fag* (pp. 137-162). København K: Hans Reitzels Forlag.

Jacobsen, M. H., & Petersen, A. (2022). *Interview med Derek Layder.* Unpublished manuscript.

Järvinen, M. (2005). Interview i en interaktionistisk begrebsramme. *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv - Interview, observationer og dokumenter* (pp. 27-48) Hans Reitzels Forlag.

Johnson, F. J. (2006). The body in the mind. *Sociological Viewpoints, 23*, 45-61. doi:10.7208/chicago/9780226177847.001.0001

Johnson, J. M. (2001). In-dept interviewing. In J. F. Gubrium, & J. A. Holstein (Eds.), *Handbook of interview research: Context & method* (pp. 103-120) Sage Publication.

Karacaoglan, U. (2012). Tattoo and taboo: On the meaning of tattoos in the analytic process. *The International Journal of Psycho-Analysis, 93*(1), 5-28. doi:10.1111/j.1745-8315.2011.00497.x [doi]

Klein, C. A., & Kenedi, C. (2018). Understanding tattoos in medicolegal assessments. *J Am Acad Psychiatry Law, 46*(1), 93-101. Retrieved from http://jaapl.org/content/jaapl/46/1/93.full.pdf

Kosut, M. (2000). Tattoo narratives: The intersection of the body, self-identity and society. *Visual Studies, 15*, 79-100.

Kotarba, J. A. (2009). Existential sociology: The self confronts society. In M. H. Jacobsen (Ed.), *Encountering the everyday* (pp. 162-184). New York: Palgrave MacMillan.

Kotarba, J. A. (2014). Symbolic interaction and applied social research: A focus on translational science. *Symbolic Interactionism, 37* doi:10.1002/SYMB.111

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview - Det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3rd ed.). København: Hans Reitzels Forlag.

Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade. (2021). Selvskade. Retrieved from https://www.lmsos.dk/selvskade

Langergaard, L. L., Rasmussen, S. B., & Sørensen, A. (2006). Viden, der gør noget. In L. L. Langergaard, S. B. Rasmussen & A. Sørensen (Eds.), *Viden, videnskab og virkelighed* (pp. 107-118). Frederiksberg C: Samfundslitteratur.

Laursen, E. (2009). Hyper-ritualer og følelser for det sociale. Durkheims teori om samfundets møde med sig selv. *Dansk Sociologi, 20*(4), 59-73. Retrieved from https://doi.org/10.22439/dansoc.v20i4.3137

Layder, D. (1998). *Sociological practice: Linking theory and social research*. London: SAGE.

Layder, D. (2013). *Doing excellent small-scale research*. London: SAGE.

Levin, I., & Trost, J. (2014). Symbolsk interaktionisme. In M. H. Jacobsen, & S. Kristiansen (Eds.), *Hverdagslivet - sociologier om det upåagtede* (M. H. Jacobsen Trans.). (2.th ed., pp. 109-136). København: Hans Reitzels Forlag.

Littell, A. E. (2003). *The illustrated self: Construction of meaning through tattoo images and their narratives* (Psy.D.). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (305236784). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/illustrated-self-construction-meaning-through/docview/305236784/se-2?accountid=8144

McCarty, D. L., & Popejoy, E. K. (2021). Social interest and the purposive nature of tattoos. *The Journal of Individual Psychology, 77*(4), 461-476.

Meraki Lane. (2020). 40 anxiety tattoos to give you strength and help you cope. Retrieved from www.merakilane.com

Miljøstyrelsen. (2013). Før tatovering. Retrieved from https://mst.dk/kemi/kemikalier/saerligt-for-borgere-om-kemikalier/think-before-you-ink/foer-tatovering/

Munn, Z., Peters, M. D. J., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A., & Arimataris, E. (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Medical Research Methodology, 18*(143)

Oksanen, A., & Turtiainen, J. (2005). A life told in ink: Tattoo narratives and the problem of the self in late modern society. *Auto/Biography, 13*, 111-130. Retrieved from 10.1191/0967550705ab021oa

Ord, R. L. (2009). "It's like a tattoo". *Canadian Social Work Review, 26*(2), 195-211. Retrieved from https://www.proquest.com/scholarly-journals/like-tattoo/docview/310975352/se-2?accountid=8144

Painter, E. W. (2017). *Therapeutic aspects of tattoo acquisition: A phenomenological inquiry into the connection between psychological trauma and the writing of stories into flesh*

Poder, P. (2009). The Sociology of Emotions. Managing, exchanging and generating emotions in everyday life. In M. H. Jacobsen (Ed.), *Encountering the everyday - An Introduction to the Sociologies of the Unnoticed* (pp. 329-352). Hampshire: Palgrave MacMillan.

Poder, P. (2017). Randall Collins - interaktionsritualer, emotionel energi og voldens mikrosociologi. In I. G. Bo, & M. H. Jacobsen (Eds.), *Følelsernes sociologi* (pp. 203-233) Hans Reitzels Forlag.

Project Semicolon. (2021). Front page. Retrieved from https://projectsemicolon.com/

Prus, R. C., & Puddephatt, A. J. (2009). American Pragmatism: Examining everyday life 'in the making'. In M. H. Jacobsen (Ed.), *Encountering the everyday* (pp. 69-92). New York: Palgrave MacMillan.

Psykiatrifonden. (2018). Hvad vil du gøre, hvis du møder et menneske med selvmordstanker? - *og hvorfor forsøger nogle at tage deres eget liv?* Retrieved from https://psykiatrifonden.dk/sites/psykiatrifonden.dk/files/media/document/FINAL%20Selvmordsunders%C3%B8gelse%20megafon%20kommenteret.pdf

Reckwitz, A. (2019). Den singulære livsførelse: Livstil, klasser, subjektformer. In A. Reckwitz (Ed.), *Singulariteternes samfund* (pp. 245-322). København: Hans Reitzels Forlag.

Renfrow, D. G. (2004). A cartography of passing in everyday life. *Symbolic Interactionism, 27*(4), 485-506. doi:https://doi.org/10.1525/si.2004.27.4.485

Riis, O. (2012). Kvalitet i kvalitative studier. In M. Jacobsen H., & S. Q, Jensen (Eds.), *Kvalitative udfordringer* (pp. 345-374). København K: Hans Reitzels Forlag., D. G. (2004).

Roggenkamp, H., Nicholls, A., & Pierre, J. M. (2017). Tattoos as a window to the psyche: How talking about skin art can inform psychiatric practice. *World Journal of Psychiatry, 7*(3), 148-159. Retrieved from DOI: 10.5498/wjp.v7.i3.148

Rowney, J. (2018). Semicolon tattoo: Meaning behind it and why it's so important in 13 reasons why. Retrieved from https://www.mirror.co.uk

Sanders, C. R. (1991). Memorial decoration: Women, tattooing, and the meanings of body alteration. *Michigan Quarterly Review, 30*(1), 146. Retrieved from https://www.proquest.com/scholarly-journals/memorial-decoration-women-tattooing-meanings-body/docview/232329462/se-2?accountid=8144

Sarnecki, J. H. (2008). Trauma and tattoo. *Anthropology of Consciousness, 12*(2), 35-42. doi:https://doi.org/10.1525/ac.2001.12.2.35

Serup, J., Harrit, N., Linnet, J. T., Møhl, B., Olsen, O., & Westh, H. (2015). *Tatovering – helbred, risici og kultur.* København Ø: Vidensråd for Forebyggelse. Retrieved from http://www.vidensraad.dk/sites/default/files/vidensraad_for_forebyggelse_tatovering_helbred_risici_og_kultur_2015.pdf

Shekhar, D. (2018). When words fail: How body art is helping people to narrate stories on mental health issues. *The Economic Times* Retrieved from https://www.proquest.com/newspapers/when-words-fail-how-body-art-is-helping-people/docview/2056832610/se-2?accountid=8144

Sontag, S. (1978) *Illness as metaphor.* New York: Farrar, Straus and Giroux.

Staunæs, D., & Søndergaard, D. M. (2005). Interview i en tangotid. *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv. interview, observationer og dokumenter* (pp. 40-72). Hans Reitzels Forlag.

Strauss, A. L. (1959). *Mirrors and masks: The search for identity*. New Jersey: Transaction Publishers.

Strohecker, D. P. (2011). Toward a pro-social conception of contemporary tattooing: The psychological benefits of body modification. *Rutgers Journal of Sociology, 1*

Tanggaard, L., & Brinkmann, S. (2015). Interviewet: Samtalen som forskningsmetode. In L. Tanggaard, & S. Brinkmann (Eds.), *Kvalitative metoder - en grundbog* (pp. 29-54). København: Hans Reitzels Forlag.

Tatoveringsloven, (2018). Retrieved from https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/695

Thomsen, T. L., Bo, I. G., & Christensen, A. (2016). Narrativ forskning: Tilgange og metoder. In I. G. Bo, A. Christensen & T. L. Thomsen (Eds.), *Narrativ forskning - tilgange og metoder* (1st ed., pp. 13-31) Hans Reitzels Forlag.

Waskul, D. D. (2009). Symbolic interactionism: The play and fate of meanings in everyday life. In M. H. Jacobsen (Ed.), *Encountering the everyday* (pp. 116-138) Palgrave MacMillan.

Wohlrab, S., Stahl, J., & Kappeler, P. M. (2007). Modifying the body: Motivations for getting tattooed and pierced. *Body Image, 4*(1), 87-95. doi:https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2006.12.001

Wolfgang, A., & Kwon, O. (2019). The semicolon tattoo. *The American Journal of Psychiatry Residents' Journal*, 3. Retrieved from https://ajp.psychiatryonline.org/doi/pdf/10.1176/appi.ajp-rj.2019.140402

Specialets bilag

Bilag 1: Første søgestreng med selvmord som søjle

Faglige databaser		
CINAHL	ti(Tatovering* OR tattoo* OR ink* OR "body art") AND ti(“selvmord” OR “suicide” OR “suicide thought*” OR “suicide attempt*" OR “suicidal” OR “self-slaughter”)	1 resultat
ProQuest (journal articles - fjernet wire feed)	ti(Tatovering* OR tattoo* OR ink* OR "body art") AND ti(“selvmord” OR “suicide” OR “suicide thought” OR “suicide attempt” OR “suicidal” OR “self-slaughter”)	7 resultater
Sociological Abstracts (ProQuest)	ti(Tatovering* OR tattoo* OR ink* OR "body art") AND anywhere (“selvmord” OR “suicide” OR “suicide thought” OR “suicide attempt” OR “suicidal” OR “self-slaughter”)	3 resultater
EbscoHost (paraply)	ti(Tatovering* OR tattoo* OR ink* OR "body art") AND ti(“selvmord” OR "suicide" OR "suicide thought" OR "suicide attempt" OR “suicidal” OR “self-slaughter”)	9 resultater
Pubmed	(Tatovering[Title] OR tattoo*[Title] OR ink*[Title] OR "body art"[Title]) AND (selvmord[Title] OR “suicide”[Title] OR “suicide thought“[Title] OR “suicide attempt“[Title] OR suicidal[Title] OR “self-slaughter”[Title])	5 resultater
APA PsycInfo	**Title**: tatovering OR tattoo* OR “body art” *AND* **Title**: “suicide” OR “suicide thought” OR “suicide attempt” OR “self-slaughter” OR suicidal	3 resultater

Bilag 2: Endelig søgestreng

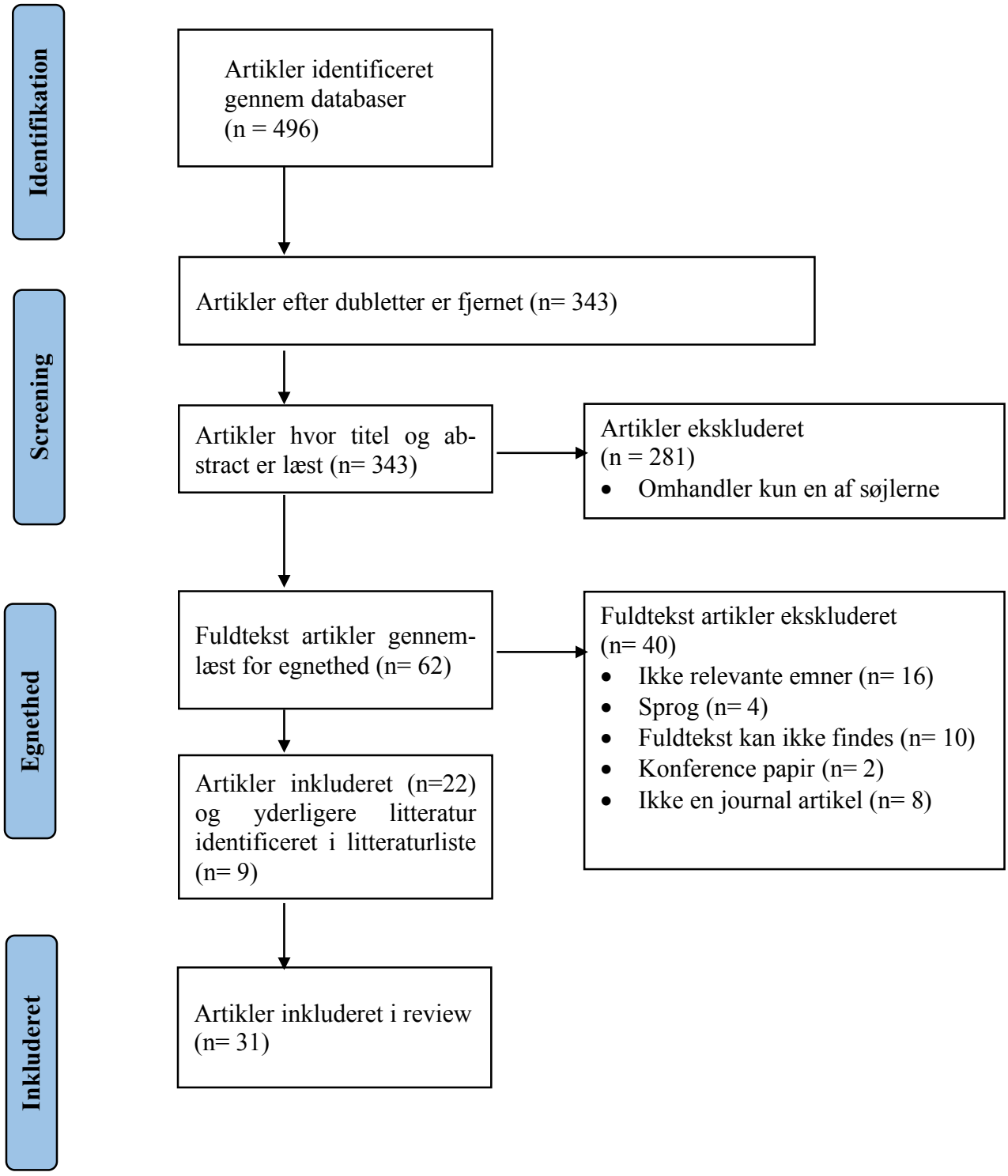
Faglige databaser		
CINAHL	ti(Tatovering* OR tattoo* OR ink* OR "body art") AND ti("mental sundhed" OR "mental health" OR "mental illness" OR "mental disorder" OR "psychiatric illness" OR "mental wellbeing" OR betydning* OR mening* OR meaning* OR "meaning- making" OR "sense- making")	11 resultater
ProQuest	ti(Tatovering* OR tattoo* OR ink* OR "body art") AND ti("mental sundhed" OR "mental health" OR "mental illness" OR "mental disorder" OR "psychiatric illness" OR "mental wellbeing" OR betydning* OR mening* OR meaning* OR "meaning-making" OR "sense-making")	199 resultater
Sociological Abstracts (ProQuest)	ti(Tatovering* OR tattoo* OR ink* OR "body art") AND anywhere ("mental sundhed" OR "mental health" OR "mental illness" OR "mental disorder" OR "psychiatric illness" OR "mental wellbeing" OR betydning* OR mening* OR meaning* OR "meaning- making" OR "sense- making") **Note:** på denne database er 2. søjle søgt *anywhere,* da *ti* kun gav 8 hits, mens *anywhere* gav 125 hits, heriblandt nogle relevante artikler	125 resultater
EbscoHost	ti(Tatovering* OR tattoo* OR ink* OR "body art") AND ti("mental sundhed" OR "mental health" OR "mental illness" OR "mental disorder" OR "psychiatric illness" OR "mental wellbeing" OR betydning* OR mening* OR meaning* OR "meaning- making" OR "sense- making")	46 resultater
Pubmed	(tattoo*[Title] OR ink*[Title] OR "body art"[Title]) AND ("mental health"[Title] OR "mental illness"[Title] OR "mental disorder"[Title] OR "psychiatric illness"[Title] OR "mental wellbeing"[Title] OR meaningful[Title] OR meaning*[Title] OR "meaning- making"[Title] OR "sense- making"[Title])	13 resultater
APA PsycInfo	**Title**: tattoo* OR "body art" *AND* **Any Field**: "mental health" *OR* **Any Field**: "mental illness" *OR* **Any Field**: "mental disorder" *OR* **Any Field**: "psychiatric illness" *OR* **Any Field**: "mental wellbeing" *OR* **Any Field**: meaningful *OR* **Any Field**: meaning* *OR* **Any Field**: "meaning-making" *OR* **Any Field**: "sense-making"	102 resultater

	Note: Ink er slettet her, fordi den forstyrrer søgningen ift. ink-blot. Deruodver er der søgt i titel med første søjle og i any field med anden søjle.	

Yderligere søgning i Google Scholar:

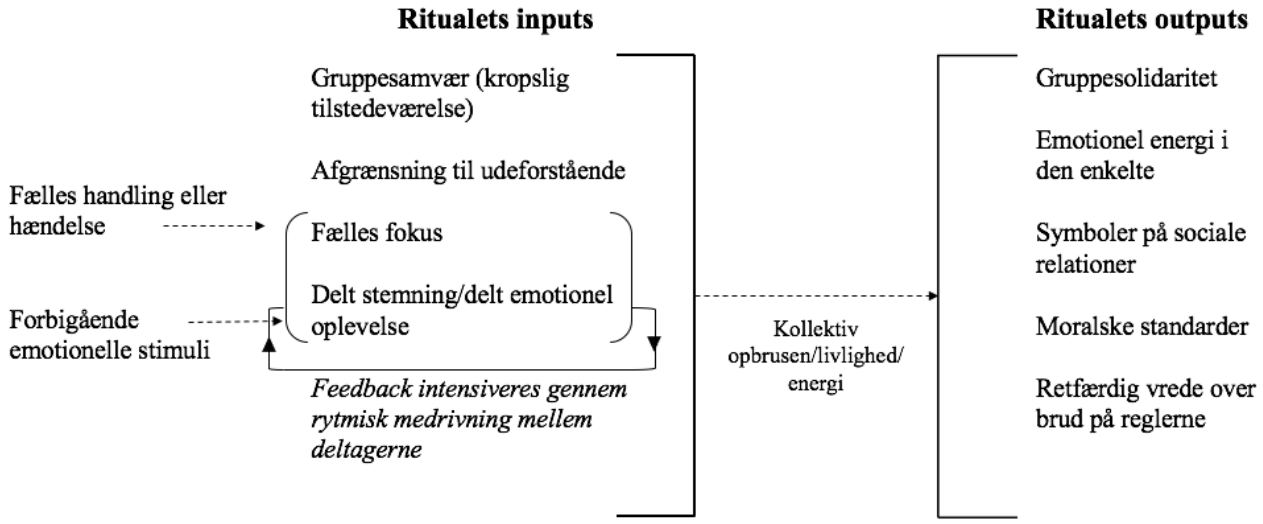
Google Scholar	Tatovering* OR tattoo* OR ink* OR “body art” AND "mental sundhed" OR "mental health" OR "mental illness" OR "mental disorder" OR "psychiatric illness" OR "mental wellbeing" OR mening* OR meaningful OR meaning* OR "meaning-making" OR "sense-making" Tidsinterval: 2000-2023 **("first grade" OR "second grade")** Title: (Tatovering OR tattoo OR ink OR “body art”) AND (“mental sundhed” OR "mental health" OR "mental illness" OR "mental disorder" OR "psychiatric illness" OR "mental wellbeing" OR mening OR meaningful OR meaning OR "meaning- making" OR "sense- making")

Bilag 3: Scoping review flowdiagram



Bilag 4: Interaktionsritualet

Følgende model er tilvirket fra Randall Collins' model over interaktionsritualet fra publikationen *Interaction Ritual Chains* fra 2004 side 48



Bilag 5: Rekrutteringsopslag

Har du en semikolontatovering? ;

Vi er to specialestuderende fra sociologi på Aalborg Universitet, der søger interviewpersoner til fokusgruppeinterviews og enkeltmandsinterview til vores speciale. I specialet ønsker vi at undersøge, hvilken betydning din semikolontatovering har for dig i din hverdag.

Fokus for interviewene vil være på, hvorfor du har fået din **semikolontatovering**, hvad din semikolontatovering får dig til at **føle**, og hvad din semikolontatovering **betyder** for dig.
Vi vil gerne tale med dig om din tatovering og om det at vælge at få lavet en tatovering i forbindelse med tanker om selvmord, og vi vil derfor ikke spørge ind til årsagerne til, at du har eller har haft tanker om selvmord. Du vil blive **anonymiseret** i projektet.

Hvem er du:

- Du **har** eller **har tidligere** haft selvmordstanker
- Du **har fået lavet en semikolontatovering** i forbindelse med dine selvmordstanker
- Du er **over** 18 år
- Du har **tid** og **lyst** til at deltage i et interview enten sammen med andre, der også har en semikolontatovering og/eller deltage i et enkeltmandsinterview.

Hvor: Interviewet vil foregå fysisk eller online alt efter omstændighederne, og det forventes at vare omkring en time.

Hvornår: Fokusgruppeinterviewet vil afholdes **i starten af uge 13** og enkeltmandsinterviewet i **slutningen af uge 13.**

Kontakt: Vi kan kontaktes på tpe15@student.aau.dk eller kfrand17@student.aau.dk eller over Facebook, hvis du har lyst til at deltage i projektet eller har spørgsmål til projektet.

Med venlig hilsen
Tina & Kristine

Bilag 6: Interviewguide til fokusgruppeinterviews

Introduktion

Tak fordi I ville deltage i vores fokusgruppeinterview, det er vi rigtig glade for. Vi håber vi får en hyggelig lille time sammen (eller hvor lang tid det kommer til at tage).
Jeg hedder X og vil i dag stille spørgsmålene, hvor X vil være med på sidelinjen.
I dag skal vi tale om jeres semikolontatovering, hvorfor I har fået den, og hvilken betydning den har for jer i jeres hverdag.

Vi vil give jer nogle opgaver og stille nogle spørgsmål undervejs. Vi håber, at I alle har lyst til at deltage i de ting vi kommer omkring. Vi er her i dag fordi vi er interesseret i at høre jeres overvejelser omkring jeres semikolontatoveringer, og derfor holder vi os mere i baggrunden. Det kan dog være at jeg stiller nogle opfølgende spørgsmål undervejs.

Vi optager samtalen på lyd, men som I også kunne læse i samtykkeerklæringen bliver I fuldt anonymiseret. Det er derfor kun os, der kommer til at høre interviewet, og lydfilen slette så snart vi har transskriberet det.

Præsentationsrunde af informanter:

Vi vil gerne starte med at høre lidt om jer: Navn, alder, hvor mange tatoveringer har I?

Åbningsøvelse

Vi kunne godt tænke os at starte interviewet med en lille opgave. Vi har jo bedt jeg alle om at have et papir og en blyant klar, og den får I brug for nu. Vi vil nemlig bede jer om, at skrive de følelser eller ord ned, som I tænker på, når I kigger på jeres semikolontatovering. I skal ikke skrive noget bestemt antal ord, men bare det der falder jer ind. Der er ikke noget rigtigt og forkert. (2 min)

Synes I det var svært/nemt at skrive noget ned? Hvorfor?

Er der nogen der har lyst til at dele deres ord og fortælle, hvorfor det lige er de ord, der er dukket op? Fremkalder den bestemte følelser? Hvis ja, hvordan?

Tatoverings betydning

Kan I prøve at tale lidt om, hvad jeres semikolontatovering betyder for jer?

Hjælpespørgsmål:

- Hvornår fik I jeres semikolontatovering, og hvorfor fik i den?
- Har I andre tatoveringer, der også markerer en svær periode?
- Hvor stor er jeres tatovering, og hvor er den placeret?

Er der nogen af jer, at har lyst til at fortælle, hvorfor I valgte lige netop at få et semikolon tatoveret, og hvor I har fået idéen fra?

Hjælpespørgsmål:

- Er I medlemmer af nogle bestemte grupper på sociale medier omkring semikolontatoveringen?

Fylder jeres semikolontatovering noget for jer i jeres dagligdag?

Hjælpespørgsmål:

- Tænker I over at i har fået den lavet?
- Er der særlige tidspunkter, hvor tatoveringer får jer til at føle om noget bestemt?

Betyder tatoveringen noget andet for jer i dag end da I lige fik den lavet?

Har nogle af jer fortrudt, at I har fået lavet jeres semikolontatovering?

- Hvorfor? Hvorfor ikke?

Har nogle af jer overvejet at få fjernet tatoveringen?

Når I tænker tilbage på dengang, hvor I fik lavet jeres tatovering, hvordan oplevede I så det at blive tatoveret?

Overvejelser om andres reaktioner

Hvilke reaktioner får I fra andre, når de ser jeres tatovering?

Hjælpespørgsmål:

- Oplever I at andre spørger ind til jeres tatovering, hvis de ser den?

- Hvordan har I det med at fortælle andre omkring tatoveringen?
- Ved de, hvad semikolonet betyder?
- Fortæller I altid, hvad det betyder, eller er der tidspunkter, hvor I ikke gør?

Afslutning

I dag har vi været igennem en opgave og forskellige spørgsmål omkring jeres semikolontatovering. Men nu er vi ved at være ved vejs ende for interviewet. Er der nogen af jer der føler at I sidder med en pointe, som I gerne vil dele før vi slutter af?

Her til sidst, vil vi bare høre jer om, hvordan det har været, at være med i dag?

Vi vil endnu engang sige tusind tak for jeres tid, og fordi I ville være med i dag.

Bilag 7: Samtykkeerklæring

Samtykkeerklæring

Vi er to specialestuderende på 10. semester på Aalborg Universitet. I forhold til GDPR-regler (databeskyttelseslovgivning), er det vigtigt for os, at få dit samtykke til at gennemføre dette interview. Fokus for interviewene vil være på, hvorfor du har fået din semikolontatovering, hvad din semikolontatovering får dig til at føle, og hvad din semikolontatovering betyder for dig. Det vil kun være os, der har adgang til lydoptagelsen og transskriptionen af interviewet. Under specialeskrivningen vil disse opbevares på et krypteret USB stik. I juni 2022, når vi har været til eksamen, vil oplysningerne slettes. I transskriptionen vil vi give dig et dæknavn og sløre alle personlige informationer, der kan gøre, at du kan genkendes i specialet. Formålet med denne samtykkeerklæring er, at du giver samtykke til, at vi må lydoptage interviewet. Derudover giver du samtykke til, at vi må citere dig i vores speciale, dog uden dit navn eller andre personlige oplysninger. Hvis du ønsker projektrapporten afleveres fortroligt, og dermed ikke er offentlig tilgængelig, skal vi senest have besked d. 1/5-2022.

Samtykkeerklæring vedrørende brug af personlige oplysninger

Jeg giver hermed samtykke til, at Kristine Toftegaard Frandsen og Tina Pedersen må anvende den information jeg deler i interviewet med formål om at undersøge, hvilken betydning semikolontatoveringen har for mig. Jeg er bekendt med, at personoplysninger vil blive fjernet fra transskriptionen, og at jeg dermed vil være anonym, men at jeg kan citeres under dæknavn i specialet. Jeg er bekendt med, at jeg til enhver tid kan tilbagekalde mit samtykke. Hvis jeg ønsker at tilbagekalde mit samtykke, kan jeg gøre det på følgende mail: tpe15@student.aau.dk eller kfrand17@student.aau.dk

Jeg underskriver hermed, at jeg giver samtykke til ovenstående:

Dato og underskrift: _____

Bilag 8: Interviewguide til individuelle interviews

Præsentation	Tak fordi du vil være med til at deltage i dag, det er vi rigtig glade for. Vi håber vi får en hyggelig lille time sammen, eller hvor lang tid det kommer til at tage. Jeg hedder X og vil i dag stille spørgsmålene, hvor X vil være med på sidelinjen. Vi er, som du kunne læse, i gang med at skrive vores speciale om semikolontatoveringens betydning for dem, der får den lavet på baggrund af, at de selv har eller har haft tanker om selvmord. I dag vil vi rigtig gerne høre om din semikolontatovering, hvorfor du har fået den, og hvilken betydning den har for dig i den hverdag. *Note til dem, der også har været med til fokusgruppe* Nu har vi jo også talt sammen før, så det kan godt være, at du vil opleve, at der er nogle spørgsmål, der minder lidt om dem, vi har været omkring tidligere. Det er altså ikke fordi vi har "glemt" vores samtale, men i dag vil vi gå lidt mere i dybden med, hvilken betydning din semikolontatovering har i din hverdag.
Samtykkeerklæring	Som vi skrev i samtykkeerklæringen, så optager vi interviewet, så vi kan transskribere det, og som du er informeret om, så slettes lydfilen og transskriptionen efter vores eksamen. Hvis du nævner navne på andre undervejs i interviewet, vil de også anonymiseres, ligesom du vil blive. Der er ingen rigtige og forkerte svar på vores spørgsmål, vi er bare glade for, at du har lyst til at dele dine tanker omkring din semikolontatovering med os. Vi regner med, at interviewet tager max en time, og vi har forberedt nogle spørgsmål, som vi stiller undervejs. Inden vi går i gang, har du så nogle spørgsmål?
Tatoveringstidspunktet	Vil du starte med at fortælle lidt om, hvornår fik du din semikolontatovering? Kan du prøve at sætte nogle ord på, hvorfor det netop skulle være en tatovering?

	- Betød det noget, at tatoveringer er permanente? Når du tænker tilbage, kan du så prøve at sætte nogle ord på, hvilke følelser, der gik igennem din krop, da du fik lavet tatoveringen? *Hjælpespørgsmål*: - Hvad gjorde at du valgte at få tatoveringen? - Var det en spontan beslutning eller var det noget, du havde planlagt? - Gjorde du dig overvejelser om, hvor din tatovering skulle sidde, og hvor stor den skulle være? - Gjorde du dig overvejelser om hvordan din tatovering skulle se ud? Var der vigtig for dig at gemme den bag et andet design? - Var det en svær beslutning at få lavet tatoveringen?
Betydning i hverdagen	Kan du prøve at fortælle lidt om, hvilken betydning din semikolontatovering har for dig i hverdagen? *Hjælpespørgsmål*: - Kan du prøve at give nogle eksempler på, hvornår din semikolontatovering har betydet noget for dig? - Oplever du at din tatovering har en funktion for dig? Kan du prøve at give eksempler på det? - Har betydningen ændret sig siden dengang du fik lavet den? - Tænker du over, at du har en tatoveringen til daglig? - Er der bestemte tidspunkter, hvor du tænker mere over, at du har den og hvorfor? Når du tænker på tilbage på din hverdag før du fik tatoveringen, hvordan så den så ud? *Hjælpespørgsmål:* - Hvordan så dine dage ud? - Hvad var det for en tid i dit liv? - Er det en tid du helst ikke har lyst til at tænke tilbage på, eller har det også lært dig noget? - Har tatoveringen ændret din hverdag? Kan du prøve at fortælle lidt om, om din tatovering symboliserer noget bestemt? *Hjælpespørgsmål*:

	- Symboliserer den en eksempelvis en bestemt tid eller en bestemt hændelse eller oplevelse? - Symboliserer den noget positivt eller noget mere negativt? Når du tænker tilbage, har din tatovering så hjulpet dig? - Og hvordan? *Hjælpespørgsmål:* - Gør din tatovering det nemmere at dele dine tanker og følelser med andre?
Identitet	Kan du prøve at fortælle lidt om, hvad din semikolontatovering siger om dig, og hvem du er? *Hjælpespørgsmål*: - Kan du prøve at fortælle om, hvad din semikolontatovering siger om dig og om dit liv? - Tænker du over, hvad din tatovering fortæller om dig, når du er sammen med andre?
Følelser	Kan du prøve at sætte lidt ord på, hvad tatoveringen får dig til at føle? *Hjælpespørgsmål*: - Oplever du at din tatovering giver dig nogle særlige følelser? - Er de samme følelser eller skifter de? - Er det positive eller negative følelser, du forbinder med din tatovering? Gør du dig nogle tanker om, at andre har den samme tatovering? Føler du dig som en del af et større fællesskab ved at have en semikolontatovering? Hvorfor? *Hjælpespørgsmål:* - Betyder det noget for dig at andre også deler motivet og måske de samme følelser? - Er du medlem af en gruppe eller et fællesskab omkring semikolontatoveringer?
Reaktioner og kommunikation	Vil du prøve at fortælle lidt om, hvordan du oplever andres re-

	aktioner, når de ser eller når du fortæller om din semikolontatovering? *Hjælpespørgsmål:* - Oplever du at andre spørger ind til din tatovering, hvis de ser den? - Hvordan har du det med at fortælle andre omkring din tatovering? - Ved de, hvad semikolonet betyder? - Fortæller du altid, hvad det betyder, eller er der tidspunkter, hvor du ikke gør eller undlader at fortælle nogle ting? De ting, som du symboliserer med din semikolontatovering, er det nogle, som du har oplevet har været svære at tale om med andre?
Fortrydelse	Nu har vi jo talt om, hvad din tatovering betyder for dig i din hverdag, men kunne du forestille dig, at du nogensinde kunne komme til at få tatoveringen fjernet eller fortryde, at du har fået lavet tatoveringen?
Debriefing	Nu er vi ved at være ved vejs ende for interviewet, og det rigtig spændende at få et indblik i, hvad din tatovering betyder for dig. Er der noget du har lyst til at spørge om eller tilføje her til slut? Ellers vil vi bare høre dig, hvordan det har været at tale med os i dag? Tusind tak for din deltagelse.

Bilag 9: Mailkorrespondance med Sara – tilføjelse til transskriptionen

Re: Opfølgende spørgsmål

Tina Pedersen

ti 03-05-2022 06:53

Sendt post

Sara

Tusind tak Sara ! Det er så fint beskrevet. Tak fordi vi lige måtte stille dig det spørgsmål også 😊

Bedste hilsner
Kristine og Tina

Den 3. maj 2022 kl. 06.50 skrev Sara

Hej igen

Det er ikke hver dag jeg rører ved den. Når jeg har det svært rører jeg ved den for at minde mig om hvad jeg har været igennem. Det kan også hænde at jeg rører ved den hvis jeg f.eks. keder mig og derved kommer på tankerne om den.
Følelserne når jeg rører ved den, er vilje, styrke og gåpåmod. Men samtidig også tristhed, fordi det er svært at kigge tilbage og mindes hvad jeg har været igennem.
Håber at det er et ok svar, ellers må i skrive igen 😊

Mvh Sara

Fra: Tina Pedersen
Sendt: 2. maj 2022 15:20
Til: Sara
Cc: Kristine Toftegaard Frandsen
Emne: Sv: Opfølgende spørgsmål

Hej Sara Tusind tak :-)

Det vi gerne vil spørge ind til er, om du aktivt rører ved din tatovering i hverdagen?
- Hvis du gør, hvilke følelser giver det dig så?
- Hvornår rører du ved den?

Du må endelig sige til, hvis det ikke giver mening.

Bedste hilsner

Kristine og Tina

Fra: Sara
Sendt: 2. maj 2022 14:36:26
Til: Tina Pedersen
Cc: Kristine Toftegaard Frandsen
Emne: Re: Opfølgende spørgsmål

Hej Kristine og Tina
I må meget gerne sende spørgsmålet her på mail, så skal jeg nok svare på det 🙂

Mvh Sara

Hent Outlook til Android

From: Tina Pedersen <tpe15@student.aau.dk>
Sent: Monday, May 2, 2022 1:06:35 PM
To: Sara
Cc: Kristine Toftegaard Frandsen <kfrand17@student.aau.dk>
Subject: Opfølgende spørgsmål

Kære Sara

Vi er kommet på et spørgsmål, som vi glemte at stille dig under sidste interview. Har du tid til at svare på det enten pr. mail eller en kort opringning?

Bedste hilsner

Kristine og Tina

Bilag 10: Opdateret oversigt over orienterende begreber

Anvendte satellitbegreber:

- Vendepunkter
- Sygdomsnarrativer
- Mening
- Meningsløshed
- Emotionel energi

Anvendte undersatellitter:

- Pludselige vendepunkter
- Planlagte vendepunkter
- Kumulative epifanier
- Genoplevede epifanier
- Quest-narrativ
    - Manifest
- Kontrol
- Fravær af smerte
- Smerte
- Handlekraft

Yderligere inddragede perspektiver:

Erving Goffman:

- Frontstage
- Backstage
- Stigma
- Keying
- Karaktermæssigt stigma
- Passing

Daniel Renfrow:

- Proactive everyday passing
- Reactive everyday passing

Anthony P. Cohen

- Symbolske fællesskaber